

Správa o stave
malého a stredného podnikania
v Slovenskej republike v roku 2007

1 Úvod

Vo všetkých krajinách s rozvinutou trhovou ekonomikou tvoria malé a stredné podniky významnú časť hospodárstva. Dynamický rozvoj malého a stredného podnikania je jedným zo základných predpokladov zdravého ekonomického vývoja krajiny. V podmienkach Slovenskej republiky má malé a stredné podnikanie nezastupiteľnú úlohu predovšetkým v oblasti tvorby pracovných miest a vyváženého regionálneho rozvoja.

Malé a stredné podniky sú podhubím slovenskej ekonomiky. Poskytujú pracovné príležitosti viac ako dvom tretinám aktívnej pracovnej sily a produkujú približne polovicu hrubého domáceho produktu. Dynamický rozvoj MSP je dôležitým indikátorom pozitívneho ekonomického vývoja krajiny. Podpora podnikania by sa preto mala okrem získavania priamych zahraničných investícií významnejšie zamerať aj na podporu malých a stredných podnikov s cieľom naplno využiť ich potenciál pri zvyšovaní výkonnosti slovenského hospodárstva.

Konkurencieschopnosť slovenských podnikov je určovaná predovšetkým prostredím, v ktorom vyvíjajú svoje aktivity. Aby mohli efektívne pracovať, je potrebné im vytvoriť vhodné podmienky na podnikanie, ktoré budú stabilné a predvídateľné a zároveň motivujúce a podnecujúce dlhodobý rast.

V uplynulých rokoch sa zlepšilo podnikateľské prostredie v mnohých oblastiach ovplyvňujúcich podnikanie. Aj z hodnotenia podnikateľských organizácií vyplýva, že v súčasnej dobe neexistujú v podnikaní na Slovensku závažné bariéry. Na druhej strane existuje viacero oblastí, ktoré sú dlhodobo vnímané ako problémové a pokrok v ich zlepšovaní sa dosahuje iba veľmi pomaly. Ide predovšetkým o vysokú administratívnu záťaž podnikateľskej sféry, časté zmeny predpisov bez hodnotenia ich aplikovateľnosti a dopadov na podnikateľskú sféru, problematickú vymožitelnosť práva prostredníctvom súdov, odvodové zaťaženie a korupciu.

MSP poskytuje jedinečný priestor na dosiahnutie nových pracovných príležitostí, zvýšenie blahobytu a sociálnej stability na Slovensku i v jednotlivých krajinách EÚ. Kreativita a flexibilita týchto podnikov sú dôležitým predpokladom pre úspešné završenie reformného procesu, ktorý na Slovensku prebieha.

Predložená Správa o stave MSP za rok 2007 obsahuje v úvodných častiach zhodnotenie zmien v podnikateľského prostredí za uplynulý rok, analýzu stavu a vývoja malého a stredného podnikania a návrh odporúčaní zameraných na rozvoj sektora MSP. Ďalšie časti sú venované vyhodnoteniu jednotlivých nástrojov podpory MSP podľa jednotlivých poskytovateľov.

Hodnotenie stavu a rozvoja malého a stredného podnikania a jeho podpory v uplynulom roku, ktoré Ministerstvo hospodárstva SR v rámci Správy o stave podnikateľského prostredia v Slovenskej republike za rok 2007 predkladá vláde SR, je uložené uznesením vlády SR č. 792 zo 17. júla 2002. Komplexný materiál o stave a rozvoji malého a stredného podnikania a jeho podpore v Slovenskej republike v roku 2007 bude verejne publikovaný a tiež použitý ako údajová báza pre informovanie inštitúcií Európskej únie, OECD, EK OSN a pri koncipovaní porovnávacích analýz a rôznych štúdií.

2 Vývoj podnikateľského prostredia pre rozvoj MSP v roku 2007

Je nepochybné, že podnikateľské prostredie významným spôsobom ovplyvňuje výkonnosť podnikateľského sektora. Závažné zmeny v podnikateľskom prostredí realizované po roku 2000, charakterizované reformami viacerých kľúčových oblastí podnikateľského prostredia a začlenením Slovenska do Európskej únie sa premietajú dnes do zvyšovania výkonnosti hospodárstva a životnej úrovne v SR.

Podnikateľský sektor sa v roku 2007 vyvíjal v podmienkach upevňovania makroekonomickej stability pri dosahovaní silného ekonomického rastu a zvyšovaní zamestnanosti. Tempo hospodárskeho rastu sa oproti roku 2006 zvýšilo o 10,4%, pričom bolo ťahané najmä rastom zahraničného dopytu (o 16%) a rastom investícií (o 8,9%). Miera nezamestnanosti sa v priebehu roku 2007 znížila až na úroveň 10,3%. Pozitívny vývoj podnikateľského sektora je sprevádzaný očakávaním dodatočných impulzov vychádzajúcich zo zavŕšenia integrácie Slovenska do Európskej hospodárskej a menovej únie a zavedením eura od 1. januára 2009.

Súčasný hospodársky rast je do značnej miery dôsledkom úspešného etablovania zahraničných investícií, ťahaný nábehom produkcie veľkých priemyselných podnikov koncentrovaných najmä do odvetví automobilového a elektrotechnického priemyslu. Už dnes sa však ukazuje, že v blízkej budúcnosti môže dôjsť k zníženiu konkurenčnej výhody Slovenska zapríčinenému vyčerpaním faktorov, o ktoré sa doteraz konkurencieschopnosť opierala (predovšetkým cena a dostupnosť kvalifikovanej pracovnej sily, ceny energií a surovín).

Udržateľnosť vysokého hospodárskeho rastu bude čoraz viac podmienená zvyšovaním konkurenčnej schopnosti malých a stredných podnikov. Na druhej strane sú to predovšetkým malé a stredné podniky, ktoré sú na kvalitu podnikateľského prostredia vo zvýšenej miere citlivé. Z dôvodu ich limitovaných kapacít a zdrojov sa všetky neefektívnosti podnikateľského prostredia, s ktorými sa musia vysporiadať, prejavujú znížením ich potenciálnej výkonnosti v hlavnej podnikateľskej činnosti.

Na základe odborných stanovísk organizácií reprezentujúcich podnikateľský sektor (SOPK, Živnostenská komora, Slovenský živnostenský zväz, Združenie podnikateľov Slovenska, Slovenský zväz výrobných družstiev, Slovenská asociácia malých podnikov) ako aj vyjadrení samotných podnikateľov prostredníctvom prieskumov SOPK a Podnikateľskej aliancie Slovenska môžeme identifikovať nasledovné pozitívne i negatívne prvky v podnikateľskom prostredí:

Pretrvávajúce problémy (riziká)

- zložitá, často sa meniacia legislatíva, prijímaná bez analýz dopadu na podnikateľské prostredie
- vysoká administratívna náročnosť podnikania a byrokratické zásahy do podnikania
- problematická vymožitelnosť práva, charakterizovaná najmä zdĺhavými procesmi bez efektivity pre oprávneného
- pretrvávajúce praktiky klientelizmu a korupcie
- pretrvávajúce vysoké odvodové zaťaženie s dopadom na cenu práce, ako aj zložitý a administratívne náročný mechanizmus platby odvodov a podávania súvisiacich dokumentov
- neefektívnosť verejného sektora, nedostatočná ponuka služieb e-governmentu

- zvýšenie cien výrobných vstupov (energie, suroviny), ktoré zvyšuje náklady firiem a ohrozuje ich konkurencieschopnosť
- výrazný nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily vo viacerých odvetviach ako dôsledok nedostatočného prepojenia výchovno-vzdelávacieho systému s potrebami trhu práce a požiadavkami MSP
- nedostatok zdrojov pre začínajúcich podnikateľov
- nefunkčný kapitálový trh
- nedostatočný dialóg vlády a zástupcov MSP o aktuálnych problémoch
- fragmentovaný rámec podpory MSP

Dosiahnuté zlepšenie

- nízke daňové zaťaženie (jednoduchosť daňového systému, výška sadzieb priamych daní, odstránenie diskriminácie podnikajúcich fyzických osôb v súvislosti s odpočítateľnými položkami)
- zlepšený prístup ku kapitálu (dostupnosť úverového financovania, primeraná úroková sadzba)
- zvýšená flexibilita trhu práce
- zahraničnoobchodná činnosť (možnosti etablovania sa na trhoch EÚ)
- podpora podnikania a zamestnanosti prostredníctvom aktívnej politiky trhu práce

Ako **opatrenia s negatívnym dopadom** na podnikateľské prostredie prijaté v roku 2007 sú z pohľadu podnikateľov vnímané najmä:

- novela zákonníka práce (posilnenie ochrany zamestnancov a postavenie odborov v podnikoch)
- úpravy v odvodovom systéme – zvýšenie maximálneho vymeriavacieho základu pre platenie poistného na sociálne poistenie z 3-násobku na 4-násobok priemernej mzdy v hospodárstve
- úpravy daňového systému – zavedenie tzv. miliónárskej dane (postupné znižovanie nezdaniteľného minima od hrubého mesačného príjmu 47 571 Sk až po príjem 79 952 Sk, kedy sa nezdaniteľné minimum ruší), zvyšujúce mieru solidárnosti v daňovom systéme
- rozšírenie záväznosti kolektívnej zmluvy vyššieho stupňa aj na zamestnávateľov, ktorí ju nepodpísali a nesúhlasia s ňou (novela zákona o kolektívnom vyjednávaní)
- nové povinnosti zamestnávateľa v súvislosti so zabezpečením pracovnej zdravotnej služby, zvyšujúce finančné aj administratívne zaťaženie podnikateľov

Z opatrení, ktoré boli zrealizované v priebehu roku 2007 sú **pozitívne hodnotené** predovšetkým:

- zjednodušenie administratívnych postupov pri začatí podnikania (vytvorenie Jednotných kontaktných miest na živnostenských úradoch)
- zúženie registratúrnych povinností pre podnikateľov vyplývajúcich zo zákona o archívoch a registratúrach - všeobecné zrušenie povinnosti vypracúvať registratúrny poriadok a zrušenie povinnosti vypracúvať registratúrny plán pre podnikajúce fyzické osoby
- zavedenie niektorých služieb e-governmentu - elektronické podania návrhov na zápis do obchodného registra, elektronické podávanie daňových dokumentov

Prehľad najvýznamnejších zmien upravujúcich legislatívny rámec pre podnikanie, ktoré nadobudli účinnosť v roku 2007, je uvedený v nasledujúcej časti.

Daň z príjmov

Od januára 2007 sa znížila administratívna náročnosť podnikania prostredníctvom opatrení vykonaných zákonom č. 688/2006 Z. z., **ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov** v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, konkrétne zmenou ustanovenia §34 (Platenie preddavkov na daň), §39 (Povinnosti zamestnávateľa, ktorý je platiteľom dane) a §43 (Daň vyberaná zrážkou).

- **zvýšila sa hranica**, od ktorej fyzické osoby platia preddavky na daň, a to z 20 000 Sk na **50 000 Sk**. Po tejto úprave sa tak zjednotila suma, od ktorej je závislé platenie preddavkov s právnickými osobami.
- zamestnávateľ v tlačive prehľadu o zrazených a odvedených preddavkoch na daň z príjmov zo závislej činnosti, ktoré zamestnancom vyplatil, a o daňovom bonuse, ktoré štvrťročne podáva miestne príslušnému správcovi dane, uvádza aj daň vybranú zrážkou podľa §43 ods. 3 písm. j/. Ide o príjem zo závislej činnosti plynúci daňovníkovi od zamestnávateľa, ktorý je platiteľom dane, ktorého úhrnná výška od tohto zamestnávateľa nepresiahne za kalendárny mesiac úhrnnú sumu 5 000 Sk a u ktorého si tento daňovník pri výpočte preddavkov na daň z príjmov zo závislej činnosti neuplatňuje nezdaniiteľné časti základu dane a daňový bonus.
- v rámci zjednodušenia a podpory podnikania bolo novelou zákona upravené **stravné** u daňovníkov s príjmami z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti. **Za každý odpracovaný deň v kalendárnom roku, teda aj za víkendy a sviatky, si môžu od januára 2007 do daňovo uznateľných výdavkov zahrnúť stravné najviac do 89 Sk** alebo vo výške ako pri pracovnej ceste pre časové pásmo v rozsahu 5 až 12 hodín podľa zákona č. 283/2002 Z. z. o cestovných náhradách v znení neskorších predpisov. Uvedené platí v prípade, ak súčasne za to isté obdobie im nevzniká nárok na príspevok na stravovanie ako zamestnancom alebo ak si súčasne neuplatňujú stravné ako cestovnú náhradu v súvislosti s pracovnou cestou. Do konca decembra 2006 si mohli živnostníci, ako daňový výdavok uplatniť len 55% z ceny stravného lístka, maximálne však len z hodnoty 89 Sk.
- zjednodušili sa podmienky pri začatí podnikania v súvislosti s platením preddavkov na daň z príjmov právnických osôb. Úprava umožnila, aby nový daňovník - právnická osoba v prvom roku vzniku neplatila preddavky na daň za toto zdaňovacie obdobie. Tento daňovník podľa platného znenia zákona do konca roka 2006 platil preddavky na základe nahlásenej tzv. predpokladanej dane.
- **od začiatku roku 2007 sa osoby s nadštandardnými príjmami zdaňujú takzvanou miliónárskou daňou**, zavedením ktorej sa má zvýšiť miera solidarity v spoločnosti. Ide o postupné znižovanie nezdaniiteľnej časti základu dane na daňovníka, ktorá je ustanovená sumou vo výške 19,2 násobku životného minima (pre rok 2007 – je to 95 616 Sk) u tých daňovníkov, ktorí dosahujú základ dane vyšší ako je 100-násobok životného minima (približne 47 600 Sk). „Miliónárska daň“ sa podľa nových pravidiel zavedených týmto zákonom bude platiť pri podaní daňového priznania k dani z príjmov až v roku 2008.
- príspevky na účelové sporenie a životné poistenie, ktoré platí zamestnávateľ za zamestnancov, sa nemôžu zahrnúť do daňových výdavkov, pri doplnkovom dôchodkovom sporení však zostala táto možnosť pre zamestnávateľov zachovaná. Možnosť pre zamestnávateľa uplatniť si príspevky na účelové sporenie a životné poistenie zamestnancov ako daňové výdavky do výšky 6 % z úhrnu ich miezd sa na Slovensku zaviedla od 1.1.2006.

Elektronické podávanie daňových priznaní

Daňová správa SR uviedla v marci 2007 do prevádzky autorizované elektronické služby vrátane **elektronického podávania daňových dokumentov**. Na internetovej stránke DS **www.drsr.sk** si tak mohli daňové subjekty prvýkrát vyplniť vybrané typy daňových priznaní za rok 2006 a následne ich vytlačiť vo formáte zverejnenom vo Finančnom spravodajcovi, v ktorom sa predkladajú na príslušný daňový úrad. Daňový subjekt zároveň na stránke daňovej správy získal sprievodcu na vyplnenie formulára daňového priznania s garanciou prijímateľa tohto dokumentu, že kontroly na daňovom priznaní, teda súčtové polia a výpočtové polia, sú ním schválené. Dosiahne sa tak vylúčenie chýb, ktoré majú podľa zákona o správe daní a poplatkov za následok vytýkacie konanie správcu dane. Posielať daňové priznania cez internet, a to aj bez zaručeného elektronického podpisu, sa daňovým subjektom umožnilo od januára 2005, a to na základe zákona č. 679/2004 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon SNR č. 511/1992 Z. z. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

DPH

Jedna sadzba dane z pridanej hodnoty, ktorej podliehali všetky zdaniteľné plnenia, bola na Slovensku zavedená od 1. januára 2004. Zavedenie jednej sadzby dane znamenalo zjednodušenie mechanizmu tejto dane, zníženie administratívnej náročnosti u každého platiteľa dane i u správcov dane, zamedzenie rôznych špekulatívnych snáh, ktoré umožňovala existencia dvoch sadzieb dane. Po troch rokoch prišlo k deformácii rovnej dane. Okrem jednej – základnej sadzby dane 19 % bola od 1. januára 2007 do zákona o dani z pridanej hodnoty novelou vykonanou zákonom č. 656/2006 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov znovu zavedená znížená sadzba dane 10 % na vybrané tovary (farmaceutické výrobky a zdravotnícke pomôcky), ktoré sú vymenované v novo doplnenej prílohe. Do zníženej 10 % sadzby dane boli zákonom z 28. novembra 2007 č. 593/2007 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov, od 1. januára 2008 priradené aj tlačené knihy, brožúry, letáky a iné tlačiarenské výrobky.

Obchodný zákonník

V praxi dochádzalo k prípadom, keď právnické osoby alebo fyzické osoby zaregistrovali svoje sídlo alebo miesto podnikania na adrese, ktorá patrila inej osobe bez jej vedomia. Zákom č. 19/2007 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov, sa právnickej alebo fyzickej osobe uložila povinnosť mať od 1. februára 2007 k nehnuteľnosti alebo jej časti, ktorej adresa je ako jej sídlo alebo miesto podnikania zapísaná v obchodnom registri, živnostenskom registri alebo v inej evidencii ustanovenej osobitným zákonom, vlastnícke právo, alebo užívacie právo, ktoré užívanie nehnuteľnosti alebo jej časti ako sídla alebo miesta podnikania nevylučuje, alebo súhlas vlastníka tejto nehnuteľnosti alebo jej časti.

Na základe transpozície ustanovení smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/58/ES z 15. júla 2003, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 68/151/EHS v súvislosti s požiadavkami na zverejňovanie s ohľadom na určité typy spoločností sa uvedeným zákonom zaviedli od 1. februára 2007 viaceré zmeny, medzi ktoré napríklad patrí povinnosť podnikateľa, ktorý má v rámci svojej podnikateľskej činnosti zriadenú internetovú stránku svojho podniku, uvádzať na tejto stránke okrem identifikačných údajov o svojom podniku aj informáciu o jeho súčasnom právnom stave, najmä s dodatkom „v likvidácii“, „v konkurze“ alebo „v reštrukturalizácii“. Uvedené informácie majú za cieľ zvýšiť ochranu spotrebiteľa.

Obchodný register

Základným prínosom zákona č. 24/2007 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 530/2003 Z.z. o obchodnom registri a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov pre podnikateľov, ako aj širokú verejnosť je poskytovanie právne záväzných výpisov z obchodného registra a listín zo zbierky listín na základe elektronickej žiadosti, a to tak v papierovej, ako aj v elektronickej podobe, teda bez potreby fyzickej návštevy registrového súdu. Pokiaľ totiž potreboval určitý subjekt právne záväzný výpis z obchodného registra, bolo nutné, aby sa obrátil na príslušný registrový súd. Po 1. auguste 2007 je naproti tomu možné žiadať o výpis z obchodného registra alebo o kópiu listiny zo zbierky listín aj elektronicke, pričom registrovým súdom sa ustanovila povinnosť zabezpečiť elektronickú formu výpisov a kópií listín aj v prípade, že údaje boli zapísané a listiny do zbierky listín uložené ešte pred 31. júlom 2007, t.j. boli zapísané a uložené iba v papierovej podobe.

Z pohľadu zapísaných osôb je zásadnou zmenou najmä skutočnosť, že **elektronickými prostriedkami je od 1. augusta 2007 možné podať už samotný návrh na zápis do obchodného registra** a rovnako je možné – čisto elektronickými prostriedkami – uložiť listinu do zbierky listín. K 1. augustu 2007 nadobudla **účinnosť vyhláška Ministerstva spravodlivosti SR č. 319/2007 Z.z.** o postupe pri overovaní osobných údajov na účely elektronického konania vo veciach obchodného registra. Podľa ministerstva spravodlivosti v deň zavedenia elektronických služieb Obchodného registra na internetovom portáli www.portal.gov.sk prejavilo záujem o výpis z Obchodného registra prvých päť žiadateľov. Po spárovaní platieb medzi bankami a Štátnou pokladnicou boli 3. augusta vydané prvé výpisy. V tlačenej podobe je lehota na poskytnutie výpisu štyri dni, pokiaľ ide o elektronickú formu výpisu, ide o obdobie dvoch dní, pričom sa nadväzuje na spárovanie platieb bankami.

Predmetným zákonom sa v článku III mení a dopĺňa aj zákon č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov. Zákon s účinnosťou od 1. augusta 2007 zvýhodnil tie subjekty, ktoré vykonávajú úkony vo vzťahu k obchodnému registru prostredníctvom elektronických prostriedkov, čím chce prispieť k širšiemu využívaniu elektronickej komunikácie. Nižšie poplatky pri elektronickej komunikácii sa odôvodňujú aj tým, že elektronická komunikácia s obchodným registrom, napr. podávanie návrhov na zápis listín do zbierky listín v elektronickej forme, zároveň šetrí aj nemalé finančné prostriedky a čas na strane registrových súdov (odpadajú napríklad náklady na skenovanie listín do zbierky listín, či čas strávený fyzickým prepisovaním navrhovaných údajov z „papierového návrhu“ do systému obchodného registra).

Cenné papiere

Novela zákona č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch a investičných službách nepriamo vykonaná zákonom č. 644/2006 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 483/2001 Z.z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov zaviedla od 1. januára 2007 do slovenského právneho poriadku **inštitút práva výkupu**. Ide vlastne o vytesnenie drobných akcionárov majoritným vlastníkom, ktorý vlastní najmenej 95 % základného imania spoločnosti.

Živnostenský zákon

V oblasti živnostenského podnikania dochádza k pomerne častým zmenám právnej úpravy. S účinnosťou od 1. októbra 2007 sa zákonom č. 358/2007 Z. z. **zmenil a doplnil zákon č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní** (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov. Táto novela predovšetkým zjednodušila podnikanie prostredníctvom vytvorenia právneho rámca, ktorý zabezpečí slobodu etablovať sa (založiť si podnik, zriadiť prevádzku),

zabezpečí voľný pohyb služieb a voľný pohyb osôb a prispeje tak k vytváraniu nových pracovných miest v tomto sektore.

- vytvorila sa **sieť jednotných kontaktných miest (JKM)**, ktorá z pohľadu podnikateľských subjektov hlavne zjednodušuje administratívne postupy pri začatí živnostenského podnikania. Najpodstatnejšou **úlohou týchto kontaktných miest je sústredenie administratívnych postupov spojených s podnikaním do jedného centra**. Pri ohlasovaní živnosti si podnikateľ na JKM môže splniť daňovú registráciu k dani z príjmov a prihlásiť sa do systému zdravotného poistenia. Nová úprava umožňuje využiť túto službu živnostenských úradov aj pri žiadosti o koncesiu. Nový systém tak značne odbremení podnikateľskú sféru od administratívnych činností. JKM zabezpečujú úlohy vo vzťahu nielen k tuzemským osobám podnikajúcim na základe živnostenského oprávnenia, ale aj k osobám z ostatných štátov Európskej únie a k osobám zo štátov, ktoré sú zmluvnou stranou dohody o Európskom hospodárskom priestore a zo Švajčiarska. V budúcnosti sa tak očakáva pozitívny dopad na časť zahraničných recipientov, ktorá môže byť prostredníctvom liberalizácie služieb a kvalitnej prezentácie Slovenskej republiky v zahraničí motivovaná k tomu, aby prostredníctvom vytvoreného právneho rámca bola zabezpečená možnosť založiť si podnik na Slovensku v rámci jednotného európskeho trhu a vytvoriť tak nové pracovné miesta. JKM okrem uvedených služieb poskytujú aj informácie o všeobecných a osobitných podmienkach prevádzkovania živností, ktoré však nebudú mať charakter právneho poradenstva. Služby vykonávané týmito kontaktnými miestami, ktoré fungujú na súčasných obvodných živnostenských úradoch, sú bezplatné. Založenie JKM vyplynulo z návrhu koncepcie vytvorenia siete jednotných kontaktných miest na Slovensku, ktorá bola schválená uznesením vlády SR č. 324 zo dňa 19. apríla 2006. Ide o transpozíciu vybraných článkov smernice o službách na vnútornom trhu.
- do novely živnostenského zákona sa zapracovala tiež európska smernica **o uznávaní odborných kvalifikácií**, čo umožňuje získať živnostenské oprávnenie širšiemu okruhu žiadateľov. Zrušila sa povinnosť pri remeselnej živnosti odbornú spôsobilosť preukázať dokladom o vykonaní najmenej trojročnej praxe v odbore. Ide o významné liberalizačné opatrenie, ktoré umožňuje množstvu každoročných absolventov stredných škôl uplatniť sa v podnikateľskej sfére. Osobám s najmenej desaťročnou praxou v odbore, od ukončenia ktorej neuplynuli viac ako tri roky, novela zákona umožnila nadobudnúť živnostenské oprávnenie pre remeselné živnosti aj v prípade chýbajúceho vzdelania a niektorými ďalšími opatreniami umožnila získanie živnostenského oprávnenia širšiemu okruhu žiadateľov.
- **Živnostenský list aj koncesná listina po novom môže obsahovať len jeden predmet podnikania**, čím sa má zabezpečiť aj zreálnosť počtu platných živnostenských oprávnení so skutočne vykonávanou podnikateľskou činnosťou. **Pre každý predmet činnosti tak je potrebné vydať osobitné živnostenské oprávnenie, ktoré sa však aj osobitne spoplatňuje**. V súvislosti s obmedzením počtu predmetov podnikania uvádzaných na živnostenskom liste alebo koncesnej listine sa znížil správny poplatok za jeho vydanie. **Výška správneho poplatku za vydanie živnostenského listu je diferencovaná: na voľnú živnosť 100 Sk, na remeselnú živnosť alebo viazanú živnosť 500 Sk, vydanie koncesnej listiny bude spoplatnené sumou 1 000 Sk.**
- novelou sa **zrušilo administratívne náročné vedenie inšpekčných kníh autorizovaných živnostenským úradom**. Zaviedla sa však povinnosť ukladania dokladov alebo ich kópií o bezúhonnosti, odbornej spôsobilosti a ustanovení zodpovedného zástupcu v mieste prevádzkovania živnosti v tých prípadoch, v ktorých sa tieto skutočnosti nepreukazujú priamo živnostenskému úradu pri ohlasovaní

živnosti alebo pri žiadosti o vydanie koncesie. Ide o prípady, ak má podnikateľ zriadených viac prevádzkarní ako jednu prevádzkareň alebo združenú prevádzkareň a v nich prevádzkuje remeselnú živnosť, viazanú živnosť alebo koncesovanú živnosť.

- zrušilo sa obligatórne predkladanie výpisov z registra trestov, ktoré si elektronickou formou zabezpečuje živnostenský úrad. Zrušila sa tiež povinnosť preukazovania právneho titulu užívania prevádzkarne.
- upravila sa **lehota na vydanie živnostenského listu**. Ak ohlásenie má predpísané náležitosti a podnikateľ spĺňa podmienky ustanovené živnostenským zákonom živnostenský úrad vydá živnostenský list **do 5 pracovných dní** odo dňa, keď mu ohlásenie živnosti a výpisy z registra trestov boli doručené (pôvodne do 7 dní odo dňa, keď sa mu ohlásenie živnosti doručilo). O žiadosti o koncesiu živnostenský úrad rozhodne do 30 dní odo dňa doručenia žiadosti a výpisu z registra trestov (pôvodne do 30 dní odo dňa podania žiadosti).
- novela priniesla aj **rozšírenie výnimky z povinnosti existencie pracovného pomeru zodpovedného zástupcu pri prevádzkovaní živnosti na osobu, ktorá je podnikateľovým príbuzným v priamom rade**, súrodencom alebo manželom, a to za podmienok, že táto osoba je dôchodkovo poistená, je poberateľom dôchodku alebo je žiakom alebo študentom do 26 roku veku (súladi so zákonom č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní). Zákonník práce pritom umožňuje, aby sa podľa prevádzkových potrieb zamestnávateľa dohodol v pracovnej zmluve kratší pracovný čas, ako je ustanovený týždenný pracovný čas a ten nemusí byť ani rozvrhnutý na všetky pracovné dni.
- novela ustanovila, že **všetkým subjektom podnikajúcim na základe živnostenského oprávnenia pridelí IČO obvodný úrad**.
- novela priniesla napríklad aj nahradenie doterajších zoznamov živností v prílohách zákona novými a ďalšie zmeny v kategórii remeselných živností od 1. januára 2008.

Novelou zákona (č. 358/2007 Z. z.) o živnostenskom podnikaní boli novelizované aj ďalšie zákony, hlavne zákon o správe daní a poplatkov, zákon o správnych poplatkoch, zákon o štátnej štatistike, zákon o zdravotnom poistení:

V článku II **zákon č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov** a o zmenách v sústave finančných orgánov v znení neskorších predpisov bol zmenený nasledovne:

- novela ponechala fyzickej osobe možnosť, aby si zvolila ako miesto doručovania písomností aj inú adresu, ako je adresa miesta podnikania,
- umožnilo sa, aby osoby uchádzajúce sa o oprávnenie na podnikanie mohli informácie potrebné na registráciu daňového subjektu poskytnúť správcovi dane prostredníctvom siete jednotných kontaktných miest, ktoré ich preveria a následne odošlú do informačného systému daňových úradov na ďalšie konanie. V prípade zriaďovania prevádzkarne sa daňovníkovi umožnilo splnenie oznamovacej povinnosti rovnakou formou. Daňový subjekt poskytne informácie v sieti jednotných kontaktných miest na rozšírenom ohlásení živnosti (rozšírenej žiadosti o koncesiu), preto úprava používania tlačív je odlišná,
- upravilo sa pre správcu dane začatie plynutia lehoty na registráciu daňovníka, ktorý využije služby jednotného kontaktného miesta. Táto lehota je 7 dní odo dňa prijatia údajov v daňovom informačnom systéme (pôvodne do siedmich dní odo dňa doručenia žiadosti o registráciu),
- doplnením odseku 22 v § 31 sa má docieľiť zjednodušenie administratívnej náročnosti podnikateľov tým, že pokiaľ u nich nastanú v priebehu podnikania zmeny určitých skutočností, tieto nie sú povinné oznamovať viacerým subjektom, ale iba jednotnému

kontaktnému miestu, ktoré ich odošle do príslušného informačného systému správcu dane,

- skrátila sa lehota na oznámenie zmien skutočností správcovi dane z 30 dní na 15 dní (do konca augusta 2007 bola všeobecná lehota na oznamovanie zmien len 15 dní, potom novela zákona o správe daní a poplatkov (č. 215/2007 Z. z.) s účinnosťou od 1. septembra 2007 predĺžila lehotu na 30 dní a následne novela živnostenského zákona č. 358/2007 Z. z. zmenila lehotu na pôvodných 15 dní z dôvodu, že sa podnikateľovi umožňuje oznamovať zmeny údajov vyžadovaných pre registráciu daňovníka i prostredníctvom jednotných kontaktných miest, upravilo sa zosúladenie lehoty na oznámenie zmien skutočností správcovi dane v § 31 ods. 7 s ustanoveniami § 49 a 56 živnostenského zákona). Tá istá lehota platí aj pre povinnosť vrátiť správcovi dane osvedčenie o registrácii vtedy, ak nehnuteľnosť prestanete prenajímať.
- zároveň **zákon č. 358/2007 Z. z. s účinnosťou od 1. októbra 2007 v zákone o správe daní okrem iného doplnil a zmenil zákonom č. 215/2007 Z. z. novelizovaný zákon o správe daní** v § 31 Registračná a oznamovacia povinnosť daňových subjektov ods. 1 a 2. V zmysle uvedenej novely zákona o správe daní vyplynula pre fyzické osoby od septembra 2007 nasledovná registračná alebo oznamovacia povinnosť:

Fyzická osoba, ktorá ešte nebola registrovaná podľa zákona o správe daní, je povinná do 30 dní po uplynutí mesiaca, v ktorom začala vykonávať inú samostatnú zárobkovú činnosť alebo v ktorom prenajala byt alebo nebytový priestor, alebo nehnuteľnosť okrem pozemku, požiadať miestne príslušného správcu dane o registráciu. Registračnú povinnosť k dani z príjmov si daňový subjekt splní predložením riadne vyplneného registračného tlačiva. Daňový úrad fyzickú osobu po overení údajov z prihlášky zaregistruje, prideli jej daňové identifikačné číslo a vydá osvedčenie o registrácii i o pridelení daňového identifikačného čísla.

Podnikatelia, ktorí okrem svojho podnikania začali alebo začnú po účinnosti novely zákona o správe daní t.j. po 1. septembri 2007 na území Slovenskej republiky prenajímať byt alebo nebytový priestor, alebo nehnuteľnosť okrem pozemku, hoci tento príjem nesúvisí s predmetom ich podnikania, sú povinní v zmysle novelizovaného zákona o správe daní túto skutočnosť oznámiť miestne príslušnému správcovi dane, a to do 30 dní po uplynutí mesiaca, v ktorom na území Slovenskej republiky prenajali byt alebo nebytový priestor, alebo nehnuteľnosť okrem pozemku.

V článku III sa zmenil zákon NR SR č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov, príloha Sadzobník správnych poplatkov nasledovne:

- v súvislosti s požiadavkou na zabezpečenie prehľadnosti dokladov o živnostenskom oprávnení sa znížili položky za vydanie živnostenského listu a koncesnej listiny, ktoré budú obsahovať už iba jeden predmet podnikania. Nové sadzby za vydanie živnostenských listov a koncesných listín sú diferencované z hľadiska miery náročnosti rozhodovacích procesov (vydanie živnostenského listu na voľnú živnosť 100 Sk, na remeselnú živnosť alebo viazanú živnosť 500 Sk, vydanie koncesnej listiny 1 000 Sk. Vypustila sa položka za nahliadnutie do živnostenského registra a zrušila sa položka za autorizovanie inšpekčnej knihy, ktorá nadväzuje na vypustenie tohto inštitútu zo živnostenského zákona.

V článku VI bol zákon č. 540/2001 Z. z. o štátnej štatistike v znení zákona č. 215/2004 Z. z. zmenený nasledovne:

- explicitnejšie sa upravilo pridelenie IČO, ktorým sa zabezpečí, aby osoba, ktorá už raz IČO nadobudla, toto používala i po obnovení podnikateľskej činnosti. Pre

podnikateľov to zabezpečí odbúranie zbytočnej administratívnej záťaže i finančných prostriedkov za získanie ďalšieho IČO, pre verejné registre to zabezpečí lepšiu identifikáciu subjektov,

- okrem toho sa ustanovilo, že všetkým subjektom, ktoré podnikajú na základe živnostenského oprávnenia, vrátane právnických osôb podnikajúcich na základe živnostenského oprávnenia a zahraničných fyzických osôb podnikajúcich na základe živnostenského oprávnenia, prideli IČO obvodný úrad.

V článku VIII **zákon č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení** a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov bol zmenený a doplnený zákon nasledovne:

- umožnilo sa, aby osoba uchádzajúca sa o oprávnenie na podnikanie mohla prihlášku vo forme rozšíreného ohlásenia (rozšírenej žiadosti o koncesiu) podať aj na jednotnom kontaktnom mieste, ktoré ju v elektronickej forme bezodkladne distribuuje príslušnej zdravotnej poisťovni,
- doplnením odseku 9 v § 23 sa umožnilo poistencovi, ktorý je už prihlásený na povinné zdravotné poistenie, aby mohol oznamovať zmeny vybraných údajov, akými sú napr. zmena mena, priezviska, zmena názvu, zmena trvalého pobytu, zmena platiteľa poistného, zdravotnej poisťovni prostredníctvom jednotného kontaktného miesta, ak oznámenie vykoná najneskôr do ôsmich dní.

Zákonník práce

Zákonom č. 348/2007 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 311/2001 Z. z. **Zákonník práce** v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony sa s účinnosťou od 1. septembra 2007 sa zaviedla definícia závislej práce, ktorá sa môže vykonávať len zamestnancami, teda v pracovnom pomere, a mala by tak obmedziť tzv. nútené živnosti. Podľa názoru hlavne zamestnávateľov novela na jednej strane definíciou pomohla podnikateľom a legalizovala mnohé, na hrane zákona vykonávané živnosti, na druhej strane však priniesla tlak na tých, ktorí aj napriek širokému poľu uplatnenia živnostenského podnikania musia aj naďalej zamestnávať zamestnancov. Podnikatelia prevažne negatívne prijali aj po novom možnosti práce nadčas, resp. obmedzenia pri pracovnej pohotovosti, uzatvárania pracovného pomeru na dobu určitú či posilnenie postavenia práv odborov.

Do Zákonníka práce sa opätovne vrátila možnosť **uzatvoriť dohodu o pracovnej činnosti s rozsahom do 10 hodín týždenne na obdobie jedného roka**. Zároveň sa zvýšil rozsah práce, ktorú je možné vykonávať na základe **dohody o vykonaní práce**, zo súčasných 300 hodín na **350 hodín ročne**. Rozšírila sa aj pôsobnosť dohody **o brigádnickej práci študentov**, ktorá mala doteraz rozsah 100 hodín ročne. Po novom budú môcť študenti pracovať pre zamestnávateľa **neobmedzene**.

Zmeny v Zákonníku práce nastali aj pri inštitúte pracovného pomeru na kratší pracovný čas. Ak pôjde o menej ako 15 hodín týždenne, bude môcť zamestnávateľ dať výpoveď z akéhokoľvek dôvodu alebo bez udania dôvodu. Doteraz tak mohol urobiť pri pracovnom úväzku na 20 hodín týždenne. Výpovedná lehota sa tiež predĺžila, a to z 15 na 30 dní.

Zaviedlo sa vyplácanie odstupného súčasne s čerpaním výpovednej lehoty pri prepustení zamestnanca z organizačných dôvodov. Zamestnanec má v tomto prípade nárok na odstupné vo výške dvojmesačnej mzdy aj vtedy, ak využije dvojmesačnú výpovednú lehotu. Do účinnosti novely si mohol zamestnanec vybrať, či využije dvojmesačnú výpovednú lehotu bez odstupného, alebo požiada o dvojmesačné odstupné bez využitia výpovednej lehoty.

Podľa novely Zákonníka práce je možné využiť aj niektoré nové inštitúty, akým je aj tzv. **telepráca**, ktorou by sa mohla **zabezpečiť väčšia flexibilita v pracovnoprávných vzťahoch**. **Vykonávať sa môže tak na pracovisku zamestnávateľa, ako aj mimo pracoviska zamestnávateľa s využitím informačných technológií.** Zamestnanec nesmie byť pri domáckej práci a pri telepráci znevýhodnený oproti porovnateľnému zamestnancovi.

Nový ZP obsahuje aj **nové ustanovenie o pracovnej pohotovosti**. Podľa neho sa pracovná pohotovosť započítava do pracovného času a zamestnanec má **nárok na náhradu vo výške 20%** jeho minimálneho mzdového nároku. Znamená to, že ak počas pohotovostnej služby dôjde k pracovnému výkonu, bude sa považovať za nadčasovú prácu. **Pracovná pohotovosť môže zamestnávateľ nariadiť maximálne na 100 hodín ročne.**

Väčšie istoty môže dať zamestnancom obmedzenie reťazenia pracovných pomerov na dobu určitú, podľa ktorého počas 3 rokov nebude možné opakovane uzavrieť zmluvu na dobu určitú.

So zamestnancom, ktorý vykonáva rizikové práce, bude možné dohodnúť výnimočne prácu nadčas aj na zabezpečenie bezpečného a plynulého výrobného procesu po predchádzajúcom súhlase zástupcov zamestnancov. Zamestnancovi, ktorý vykonáva rizikové práce, patrí za nadčasovú prácu okrem mzdy aj mzdové zvýhodnenie vo výške 35% jeho priemerného zárobku.

Odborárov, ako aj členov zamestnaneckých rád, prípadne zamestnaneckých dôverníkov má zamestnávateľ od začiatku septembra uvoľňovať na výkon svojej funkcie. Zamestnávateľ pritom je povinný poskytnúť pracovné voľno s náhradou mzdy aspoň štyri hodiny mesačne najmenej jednému zástupcovi odborovej organizácie, ktorá má menej ako päťdesiat členov pracujúcich u zamestnávateľa, 12 hodín mesačne najmenej jednému odborárovi z organizácie, ktorá má aspoň 50 a menej ako 100 členov a 16 hodín mesačne najmenej jednému odborárskemu zástupcovi z organizácie s počtom aspoň 100 členov pracujúcich u zamestnávateľa. Pracovné voľno s náhradou mzdy aspoň štyri hodiny mesačne dostane aspoň jeden člen zamestnaneckej rady alebo zamestnanecký dôverník.

Pracovná zdravotná služba

Dňa 1.septembra 2007 nadobudol účinnosť nový zákon č. **355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia** a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý zaviazal podnikateľov na nové administratívne povinnosti a zvyšuje aj ich finančné zaťaženie. V piatej časti sú rozpracované povinnosti zamestnávateľa v ochrane zdravia pri práci v rámci realizácie ochranných opatrení, ktorých súčasťou je aj povinnosť zamestnávateľov zabezpečiť výkon lekárskeho preventívneho prehliadok lekármi pracovnej zdravotnej služby pre všetkých zamestnancov, či už pred nástupom do práce, v súvislosti s výkonom práce alebo pred zmenou pracovného zaradenia, pri skončení pracovného pomeru zo zdravotných dôvodov alebo po skončení pracovného pomeru. Zamestnávateľ tak môže urobiť vlastnými odbornými zamestnancami alebo si ju môže zmluvne dohodnúť so subjektmi, ktorým vydal oprávnenie Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky.

Uzatváranie zmlúv s lekármi pracovnej zdravotnej služby so špecializáciou v špecializačnom odbore pracovné lekárstvo o výkone zdravotnej služby je pre malých podnikateľov nielen administratívne a časovo náročné, ale zvyšuje aj ich finančné zaťaženie, čoho dôsledkom sú nové bariéry na trhu práce. Zmluvu s jedným zo 87 licencovaných subjektov (k 23. aprílu 2008) o posudzovaní pracovného prostredia a zdravotných prehliadkach musia podľa zákona o verejnom zdravotníctve uzatvoriť aj živnostníci a samostatne zárobkovo činné osoby, aj keď nikoho nezamestnávajú. Povinnosť zamestnávateľa zabezpečiť pracovnú zdravotnú službu pre všetkých zamestnancov upravuje zákon č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 309/2007 Z. z.

Pracovná zdravotná služba, ktorú poskytujú licencované spoločnosti, by mala zlepšiť ochranu zdravia pri práci. Hlavne malí podnikatelia – živnostníci s ňou však dlhodobo nesúhlasili a poukazovali na to, že musia platiť za prehliadku súkromným subjektom aj keď by ju mohli absolvovať u svojho obvodného lekára, s ktorým už majú uzatvorenú zmluvu o poskytovaní zdravotnej starostlivosti podľa zákona č. 576/2006 Z. z. o rozsahu zdravotnej starostlivosti uhrádzanej na základe verejného zdravotného poistenia a o úhradách za služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti. Podľa nich tieto služby boli len „zbytočným administratívnym zásahom do zdravotnej starostlivosti, ktorý od podnikateľov vyťahuje peniaze“.

Zmeny týkajúce sa najmä pracovnej zdravotnej služby v smere zúženia povinnosti zamestnávateľa v súvislosti so zabezpečovaním posudzovania zdravotnej spôsobilosti na prácu pre svojich zamestnancov nastali až 1. mája 2008, kedy nadobudol účinnosť zákon č. **140/2008 Z. z.**, ktorým sa mení a **dopĺňa zákon č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci** a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 309/2007 Z. z. a o zmene a doplnení zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Táto novela mala za cieľ zachovať ochranu zdravia zamestnancov, no zároveň chcelo MZ SR, MPSVR SR a Úrad verejného zdravotníctva vyjsť v ústrety aj zamestnávateľom a situáciu im čo najviac zjednodušiť.

Pracovnú zdravotnú službu je však aj po tejto novele zákona naďalej povinný zabezpečiť každý zamestnávateľ pre všetkých zamestnancov.

Zákon č. 124/2006 Z. z. bol doplnený o nové ustanovenie zamerané na zníženie nákladov zamestnávateľov, ktorí zamestnávajú menej ako 19 zamestnancov, a ktorí nevykonávajú rizikové práce (práce v kategórii 1 a 2). Úlohy pracovnej zdravotnej služby týkajúce sa dohľadu nad pracovným prostredím môže po novom vykonávať samostatne aj lekár alebo samostatne len asistent, s ktorým má zamestnávateľ uzatvorený pracovnoprávny vzťah alebo obdobný pracovný vzťah. T. j. takýto zamestnávateľ nemusí mať zmluvu s tímom pracovnej zdravotnej služby, ale len s lekárom alebo s asistentom, ktorí majú určenú špecializáciu.

Novelou zákona č. 355/2007 Z. z. bol zmenený najmä § 30, ktorý upravuje povinnosti zamestnávateľov a fyzických osôb - podnikateľov, ktorí nezamestnávajú iné fyzické osoby (SZČO) pri ochrane zdravia pri práci.

Posudzovanie zdravotnej spôsobilosti na prácu, ktoré sa vykonáva na základe výsledkov lekárskeho preventívneho prehliadku vo vzťahu k práci a výsledkov hodnotenia rizika z expozície faktorom práce a pracovného prostredia, bude povinný zabezpečiť zamestnávateľ len pre tých zamestnancov, ktorí vykonávajú prácu zaradenú do kategórie 3 alebo 4 (rizikové

práce) alebo prácu, u ktorej sa vyžaduje zdravotná spôsobilosť podľa osobitných predpisov (napr. podľa Zákonníka práce - práca v noci, podľa všeobecne záväzných právnych predpisov - vodiči z povolania, železničiari, súkromná bezpečnostná služba atď.).

Fyzická osoba - podnikateľ, ktorá nezamestnáva iné fyzické osoby (samostatne zárobkovo činná osoba - SZČO, resp. živnostník, ktorý nezamestnáva iné fyzické osoby), na rozdiel od zamestnávateľov nebude musieť mať zabezpečenú pracovnú zdravotnú službu. Ak však táto osoba vykonáva rizikovú prácu alebo prácu, u ktorej sa vyžaduje zdravotná spôsobilosť podľa osobitných predpisov, musí sa podrobiť lekárskej preventívnej prehliadke vo vzťahu k práci.

Novelou zákona bola okrem toho znížená frekvencia lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci u zamestnancov a u fyzických osôb - podnikateľov, ktoré nezamestnávajú iné fyzické osoby (SZČO), ktorí vykonávajú prácu v kategórii 3.

Sociálne poistenie

V decembri 2006 bola v NR SR schválená novela zákona o sociálnom poistení, nepriamo vykonaná zákonom č. 677/2006 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 43/2004 Z. z. o starobnom dôchodkovom sporení a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov, ktorou sa predĺžilo prechodné obdobie na platenie poistného na úrazového poistenie vo výške 0,8 % z vymeriavacieho základu. V období do 31. decembra 2007 tak platila táto sadzba pre každého zamestnávateľa. Ďalšie predĺženie prechodného obdobia na platenie poistného na úrazové poistenie v uvedenej výške bolo vykonané zákonom č. 555/2007 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých z 27. novembra 2007. V období od 1. januára 2008 do 31. decembra 2009 tak bude naďalej platiť sadzba 0,8 % pre každého zamestnávateľa. V uvedenom období sa tiež nebude ukladať prirážka k poistnému na úrazové poistenie a nebude sa poskytovať zľava z tohto poistného.

Zaradenie jednotlivých skupín ekonomických činností podľa odvetvovej klasifikácie ekonomických činností do desiatich nebezpečnostných tried diferencovaných sadzieb poistného na úrazové poistenie vykoná prvýkrát Sociálna poisťovňa v roku 2009 s účinnosťou od 1. januára 2010.

(Poznámka: zamestnávateľ platil podľa prechodného ustanovenia § 279 zákona o sociálnom poistení poistné na úrazové poistenie vo výške 0,8 % z vymeriavacieho základu od 1. januára 2004 do 31. decembra 2006; od 1. januára 2007 sadzba poistného na úrazové poistenie pre zamestnávateľa mala závisieť od jeho zaradenia do nebezpečnostnej triedy, ktorá sa určuje v závislosti od bezpečnostného rizika jednotlivých skupín ekonomických činností podľa odvetvovej klasifikácie ekonomických činností, v rozpätí od 0,3 % do 2,1 % z vymeriavacieho základu).

Minimálna mzda

Dňa 1. októbra 2007 nadobudlo účinnosť nariadenie vlády SR č. 450/2007 Z. z., ktorým sa ustanovuje výška minimálnej mzdy na 8 100 Sk za mesiac pre zamestnanca odmeňovaného mesačnou mzdou. Zmenou výšky minimálnej mzdy zvýšila sa minimálna hranica vymeriavacieho základu na výpočet poistného samostatne zárobkovo činných osôb do Sociálnej poisťovne na sumu 8 100 Sk, a tým aj suma poistného na nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie, poistenie v nezamestnanosti a poistného do rezervného fondu solidarity. Minimálna výška odvodov na zdravotné poistenie v nadväznosti na zmenu minimálnej mzdy sa zvýšila až od januára 2008.

V decembri 2007 bol v NR SR schválený nový zákon **č. 663/2007 Z. z. o minimálnej mzde**, ktorý od 1. februára 2008 ustanovil nový postup na úpravu sumy minimálnej mzdy s dôrazom na vyjednávanie zástupcov zamestnávateľov a zástupcov zamestnancov a následne, ak nedôjde k dohode sociálnych partnerov, na základe vyjednávania sociálnych partnerov a zástupcov vlády SR. Zároveň sa ustanovil mechanizmus výpočtu sumy mesačnej minimálnej mzdy pre prípad, že aj napriek rokovaniam sociálnych partnerov navzájom a sociálnych partnerov a zástupcov vlády SR nedôjde k dohode o úprave sumy mesačnej minimálnej mzdy.

Dohodnutá alebo vypočítaná suma minimálnej mzdy sa každoročne ustanoví tak ako doteraz - nariadením vlády, ale na obdobie od 1. januára do 31. decembra príslušného kalendárneho roka, to znamená, že sa presunul termín jej úpravy z októbra na začiatok kalendárneho roka.

Na obdobie od 1. februára 2008 do 31. decembra 2008 sa ponechala v platnosti suma minimálnej mzdy, ustanovená nariadením vlády účinným od 1. októbra 2007. Minimálna mzda vo výške 8 100 Sk tak bude platiť až 15 mesiacov.

Zdravotné poistenie

Rovnako ako v roku 2006, kedy sa prvýkrát vykonávalo ročné zúčtovanie poistného na verejné zdravotné poistenie za rok 2005, aj v roku 2007 sa lehoty na jeho vykonanie a podanie za rok 2006 v zásade o tri mesiace posunuli, čím sa mal vytvoriť časový priestor na prípravu zjednodušenia tohto zúčtovania. Napriek tomu sa aj v roku 2007 ročné zúčtovanie zdravotného poistenia vykonávalo za rovnakých podmienok ako v predchádzajúcom roku, a ročné zúčtovanie malo povinnosť vykonávať rovnaký okruh poistencov. Uvedená zmena vyplynula zo zákona **č. 673/2006 Z. z., ktorým sa dopĺňa zákon č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení** a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení zákon č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý NR SR schválila 6. decembra 2006.

Koncom roka 2007 poslanci schválili ďalšiu novelu zákona o zdravotnom poistení, uverejnenú pod **č. 594/2007 Z. z.**, ktorá síce obsahuje zjednodušenie ročného zúčtovania tým, že sa s účinnosťou od 1. januára 2008 zužuje okruh osôb, ktoré sú povinné podať ročné zúčtovanie poistného na verejné zdravotné poistenie, týka sa to však len poistencov štátu, ktorí mali príjmy na základe dohôd vykonávaných mimo pracovného pomeru.

Inteligentné elektronické formuláre pre ročné zúčtovanie zdravotného poistenia

Ministerstvo zdravotníctva v apríli 2007 na svojej webovej stránke zverejnilo inteligentné elektronické formuláre pre ročné zúčtovanie poistného za rok 2007. K dispozícii boli bezplatne pre všetkých poistencov a zamestnávateľov, ktorí mali povinnosť podať ročné zúčtovanie. Ich elektronická podoba mala prispieť k zjednodušeniu, urýchleniu a skvalitneniu samotného procesu vyplňania. Tlačivá bolo možné priamo vyplniť a po zadaní osobných údajov a príjmu sa výpočet poistného automaticky zobrazil každému užívateľovi. Formulár, ktorý automaticky prepočítava všetky komplikované výpočty, bolo možné uložiť, vytlačiť aj exportovať do formátu PDF. Portál s inteligentnými elektronickými formulármi bude každoročne pripravovať pred termínom ročného zúčtovania zdravotného poistného za predchádzajúci rok. Možnosť posilať ročné zúčtovanie poistného cez internet, a to aj bez zaručeného elektronického podpisu, sa poistencom, ktorí sú povinní vykonať ročné zúčtovanie poistného za predchádzajúci kalendárny rok, vytvorila od 1. júna 2006 nepriama

novelizácia zákona o zdravotnom poistení, vykonaná zákonom č. 282/2006 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Služby zamestnanosti

Zamestnávateľom, ktorí zamestnávajú najmenej 20 zamestnancov, sa zákonom č. **573/2005 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti** a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony ustanovila povinnosť preukazovať úradu práce, sociálnych vecí a rodiny plnenie povinného podielu počtu občanov so zdravotným postihnutím na celkovom počte svojich zamestnancov za predchádzajúci kalendárny rok na tlačive predpísanom ústredím. Zároveň sa zvýšila cena zadanej zákazky potrebnej na započítanie jedného občana so zdravotným postihnutím a ustanovilo sa, že zamestnávateľ bude povinný preukázať, že súčasťou ceny za realizovanú zadanú zákazku sú náklady na mzdu občana so zdravotným postihnutím, na preddavok na poistné a na poistné platené zamestnávateľom do poistných fondov. Prvýkrát mali zamestnávatelia preukazovať zvýšenú cenu zadanej zákazky za rok 2006, a to najneskôr do konca marca 2007.

Daňové nedoplatky

Nariadením vlády č. **418/2006 Z. z. o zániku daňového nedoplatku** zodpovedajúceho nezaplatenej sankcii prislúchajúcej k zaplatenej dani z dedičstva, dani z darovania a dani z prevodu a prechodu nehnuteľností dňa 1. januára 2007 zanikol daňový nedoplatok evidovaný k 31. decembru 2006 a zodpovedajúci nezaplateným penále, pokute a zvýšeniu dane, ktoré boli vyrubené alebo uložené a súviseli s daňovou povinnosťou, ktorá vznikla do 31. decembra 2003, ako aj sankčnému úroku a pokute, ktoré boli vyrubené alebo uložené a súviseli s daňovou povinnosťou, ktorá vznikla v priebehu roka 2004 a ktoré prislúchali k dani z dedičstva, dani z darovania a dani z prevodu a prechodu nehnuteľností zaplatenej do 30. septembra 2006 a boli ako daňový nedoplatok evidované voči fyzickým osobám a právnickým osobám.

Verejné obstarávanie

Subjekty štátneho sektora v rámci verejného obstarávania sú povinné od 1. januára 2007 zadávať zákazky na dodanie tovaru výlučne formou elektronickej komunikácie. Povinnosť elektronického verejného obstarávania (EVO) sa netýka subjektov tzv. prirodzených monopolov (sieťové odvetvia), pre ktoré platí iba princíp dobrovoľnosti. Uvedené vyplynulo z nového zákona č. **25/2006 Z. z. o verejnom o verejnom obstarávaní** a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Zavedením systému elektronického obstarávania a unifikácii postupov obstarávania v členských štátoch EÚ predkladateľ zákona predpokladá pozitívne dosahy na podnikateľské subjekty v Slovenskej republike, keď očakáva širší prístup podnikateľských subjektov k zákazkám v rámci Slovenskej republiky i celej Európskej únie.

Spotrebné dane

Od 1. januára 2007 môžu na Slovensku podľa novely zákona č. **105/2004 Z. z. o spotrebnej dani z liehu** a o zmene a doplnení zákona č. 467/2002 Z. z. o výrobe a uvádzaní liehu na trh v znení zákona č. 211/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov, uverejnenej pod č. **278/2006 Z. z.**, predávať lieh v spotrebiteľskom balení len tí podnikatelia, ktorí do 31. októbra 2006 podali na príslušný colný úrad žiadosť, na základe ktorej im bolo vydané povolenie na predaj spotrebiteľského balenia liehu v daňovom voľnom obehu. Ak osoba, ktorá v rámci podnikateľskej činnosti predávala lieh v spotrebiteľskom balení, nepožiadala colný úrad do 31. októbra 2006 o vydanie povolenia na predaj a mala k 31. decembru 2006

zásoby spotrebiteľského balenia, ako aj osoba, ktorá o vydanie povolenia v uvedenom termíne colný úrad síce požiadala, ale žiadosť bola žiadateľovi zamietnutá a tento mal k 31. decembru 2006 zásoby spotrebiteľského balenia, bol povinný najneskôr do 15. januára 2007 oznámiť colnému úradu stav zásob spotrebiteľského balenia. Držiteľovi povolenia na predaj spotrebiteľského balenia liehu z novely zákona zároveň vyplynula povinnosť predkladať colnému úradu oznámenie o počte prijatých a vydaných spotrebiteľských balení za kalendárny mesiac a stav zásob spotrebiteľských balení liehu k poslednému dňu kalendárneho mesiaca. Po dohode s colným úradom môže držiteľ povolenia na predaj údaje oznamovať elektronicky, pričom zaručený elektronický podpis sa vyžaduje.

Registratúra

Ministerstvo vnútra vyhovel požiadavkám podnikateľov, ktorí argumentovali nadmerným byrokratickým i finančným zaťažením súvisiacim s vypracúvaním registratúrneho poriadku. Od 1. júna 2007 je účinná novela zákona **č. 395/2002 Z. z. o archívoch a registratúrach** a o doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 515/2003 Z. z. vykonaná zákonom **č. 216/2007 Z. z.** Novelou zákona sa zrušila všeobecná povinnosť pôvodcov registratúr vypracovať registratúrny poriadok a ponechala sa len všeobecná povinnosť vypracovať registratúrny plán. Ak z činnosti podnikateľa nevznikajú registratúrne záznamy s trvalou dokumentárnou hodnotou, ktoré sú potenciálnym zdrojom archívnych dokumentov, nie je povinný vypracúvať ani registratúrny plán. Pôvodcami registratúr, na ktorých sa táto výnimka vzťahuje, sú najmä drobní remeselníci. Od tvorby registratúrnych plánov a registratúrnych poplatkov sú oslobodení aj tí pôvodcovia registratúry, ktorých výsledky činnosti sú predmetom autorského práva.

Na zmenu zákona nadväzuje aj novela vyhlášky Ministerstva vnútra Slovenskej republiky **č. 628/2002 Z. z.**, ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o archívoch a registratúrach a o doplnení niektorých zákonov v znení vyhlášky č. 251/2005 Z. z., publikovaná pod č. 242/2007 Z. z. Novela reaguje na ďalšiu požiadavku podnikateľských subjektov, hlavne drobných podnikateľov, ktorí z dôvodu vysokého finančného zaťaženia požadovali vypustiť z ustanovených spôsobov ochrany registratúrneho strediska zabezpečenie vstupných dverí kovovými mrežami a elektrickou požiarňou signalizáciou. Novela vyhlášky je účinná od 15. júna 2007.

V ďalšej časti je uvedený prehľad najvýznamnejších legislatívnych zmien schválených v roku 2007, ktoré nadobudnú účinnosť v roku 2008.

Daň z príjmov

Nepriamou novelizáciou zákona o dani z príjmov, vykonanou zákonom **č. 653/2007 Z. z.** (zo 6. decembra 2007), ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov sa v záujme zabezpečenia poskytovania kvalitnej zdravotnej starostlivosti inej osobe od 1. januára 2008 daňovo zvýhodnili úhrady zdravotníckeho pracovníka zaplatené za jeho ďalšie vzdelávanie.

Miestne dane

Zákomom **č. 538/2007 Z. z.**, ktorým sa mení a dopĺňa zákon **č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach** a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o miestnych daniach“), ktorý Národná rada SR prijala dňa 25. októbra 2007, sa v jedenástej časti zákona upravujúcej daň z motorových

vozidiel zmenilo ustanovenie o platení dane a zaviedla sa od januára 2008 povinnosť platiť štvrťročné a mesačné preddavky na daň podľa predpokladanej sumy dane na bežné zdaňovacie obdobie s následným zúčtovaním v nasledujúcom zdaňovacom období. Daňové priznanie k dani z motorových vozidiel sa bude podľa nových pravidiel zavedených týmto zákonom podávať až v roku 2009. Preddavkový systém platenia tejto miestnej dane by mal odstrániť náročnú administráciu u daňovníkov aj samotných správcov tejto dane.

Daňovník, ktorého predpokladaná daň u jedného správcu dane presiahne 20 000 Sk a nepresiahne 250 000 Sk, je povinný po novom od januára 2008 platiť štvrťročné preddavky na daň na bežné zdaňovacie obdobie, a to vo výške jednej štvrtiny predpokladanej dane. Daňovník, ktorého predpokladaná daň u jedného správcu dane presiahne 250 000 Sk, je povinný platiť mesačné preddavky na daň na bežné zdaňovacie obdobie, a to vo výške jednej dvanástiny predpokladanej dane.

Daňovník, ktorého predpokladaná daň na bežné zdaňovacie obdobie bude do sumy 20 000 Sk u jedného správcu dane, ako i daňovník, ktorému vznikne daňová povinnosť v priebehu zdaňovacieho obdobia, preddavky na daň v bežnom zdaňovacom období neplatí. Sumu preddavkov neovplyvní zmena počtu motorových vozidiel, kategórie vozidiel, vznik alebo zánik oslobodenia v priebehu zdaňovacieho obdobia. Správca dane bude mať možnosť z vlastného podnetu alebo na žiadosť daňovníka určiť platenie preddavkov na daň v príslušnom zdaňovacom období inak než určujú všeobecné pravidlá.

Uvedenou novelou zákona zároveň zanikajú niektoré povinnosti daňovníkov pri zmenách v priebehu zdaňovacieho obdobia (oznamovacia povinnosť, podávanie daňových priznaní pri zmenách miestnej príslušnosti) a zjednodušuje sa správa dane z motorových vozidiel, ktorú vykonávajú daňové úrady. V priebehu zdaňovacieho obdobia daňovník nebude podávať daňové priznanie, ale bude mať povinnosť oznámiť vznik daňovej povinnosti miestne príslušnému správcovi dane do 30 dní odo dňa vzniku daňovej povinnosti, táto oznamovacia povinnosť sa vzťahuje aj na zánik daňovej povinnosti. Výnimku z oznamovacej povinnosti majú zamestnávateľia, ktorí používajú vozidlá svojich zamestnancov na podnikanie spravidla v krátkych opakujúcich sa obdobiach.

V druhej časti zákona o miestnych daniach upravujúcej daň z nehnuteľností sa zmenilo ustanovenie o platení dane v tom smere, že daň z pozemkov, daň zo stavieb a daň z bytov a z nebytových priestorov v bytovom dome bude správca dane vyrubovať platobným výmerom každoročne podľa stavu k 1. januáru príslušného zdaňovacieho obdobia a vyrubená daň bude splatná do 15 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti platobného výmeru.

Sociálne poistenie

Poslanci NR SR dňa 27. novembra 2007 schválili zákon č. 555/2007 Z. z., ktorým sa **mení a dopĺňa zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení** v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý vstúpil do platnosti 1. januára 2008. Vykonané zmeny a doplnenia zákona o sociálnom poistení majú prispieť k zreformovaniu systému dôchodkového poistenia s cieľom dosiahnuť vytvorenie spravodlivého dôchodkového systému, ktorý bude udržateľný a financovateľný v meniacich sa ekonomických podmienkach s väčšou mierou solidarity.

Jednou takouto zásadnou zmenou je **zvýšenie maximálnych vymeriavacích základov na platenie poistného na dôchodkové poistenie, poistenie v nezamestnanosti a poistného do rezervného fondu solidarity z 3 násobku na 4 násobok priemernej mzdy** v hospodárstve Slovenskej republiky so zachovaním súčasných obmedzení na určenie sumy dávok sociálneho

poistenia. Podľa MPSVR SR cieľom je posilnenie sociálnej solidarity vyššie príjmových osôb na financovaní fondov Sociálnej poisťovne. Znamená to, že odvody, ktoré sa budú platiť po 1. januári 2008 zo sumy presahujúcej trojnásobok priemernej mzdy, sa nebudú zohľadňovať pri výpočte dôchodku, či dávky v nezamestnanosti. Podľa doterajšej legislatívy sa pri výpočte dôchodku mohlo zohľadniť aj poistné, ktoré sa platilo zo sumy presahujúcej trojnásobok priemernej mzdy.

Novela od januára 2008 znovu zavádza povinné nemocenské poistenie pre poberateľov starobných, predčasných starobných i plných invalidných dôchodkov, ktorí sú zamestnancami alebo povinne nemocensky poistenými samostatne zárobkovo činnými osobami, čím budú mať nárok na dávky nemocenského poistenia.

Zároveň novela ustanovila, že zamestnanci a samostatne zárobkovo činné osoby, ktorí podliehajú povinnému nemocenskému poisteniu, budú podliehať zároveň povinnému dôchodkovému poisteniu. Samostatne zárobkovo činné osoby, ktoré majú oprávnenie na vykonávanie samostatnej zárobkovej činnosti a podliehajú povinnému nemocenskému poisteniu a dôchodkovému poisteniu, od januára 2008 budú platiť poistné na nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie a poistné do rezervného fondu solidarity zo skutočného vymeriavacieho základu v období, v ktorom súčasne vykonávajú činnosť zamestnanca. Uvedené sa týka napríklad znalcov, tlmočníkov, prekladateľov, súkromných lekárov, audítorov, daňových poradcov, notárov, autorizovaných architektov a autorizovaných stavebných inžinierov, poisťovacích agentov, sprostredkovateľov poistenia a sprostredkovateľov zaistenia a podobne.

Novela zákona umožnila sporiteľom, pre ktorých sa môže zdať starobné dôchodkové sporenie nevýhodné, návrat výlučne do systému dôchodkového poistenia za ustanovených podmienok a vo vymedzenom časovom období (do 30.6.2008), čím zaviedla do doterajšej právnej úpravy starobného dôchodkového sporenia prvok dobrovoľnosti, na druhej strane však predĺžila **minimálne obdobie dôchodkového poistenia** na nárok na starobný dôchodok a predčasný starobný dôchodok z 10 rokov na **15 rokov**. Významnou zmenou opatrení je zdobrovoľnenie sporivého piliera pre mladých ľudí, ktorí sa prvýkrát zapoja do pracovného procesu, ako jedno z opatrení z vážnych dôvodov všeobecného záujmu, ktorým je zabezpečenie udržania finančnej stability priebežne financovaného systému.

Investičná pomoc

Novým **zákonom č. 561/2007 Z. z. o investičnej pomoci** a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý poslanci schválili dňa 29. októbra 2007, sa zrovnoprávnili domáci a zahraniční investori a transparentnil sa proces poskytovania štátnej pomoci pri zachovaní kontinuity podpory investícií v zmysle prijatých Pravidiel na poskytovanie individuálnej štátnej pomoci investorom, v čo najväčšej miere s ohľadom na nové podmienky a kritériá poskytovania štátnej pomoci stanovené EK na nasledujúce obdobie 2007 – 2013. Kľúčovú zásadu transparentných pravidiel podľa právnej normy tvorí motivácia investícií do zaostalejších regiónov a do projektov s vysokou pridanou hodnotou. Investičnú pomoc v zmysle zákona je možné od januára 2008 poskytnúť podnikateľovi na podporu počiatočnej investície a tvorbu nových pracovných miest, ktoré bezprostredne súvisia s touto počiatočnou investíciou. Podmienky a limity pre poskytovanie jednotlivých foriem investičnej pomoci sú v návrhu zákona upravené diferencovane, podľa odvetvia a regiónu, pri zachovaní princípu vyššej miery pomoci projektom s vyššou mierou sofistikovanosti a pridanej hodnoty v menej rozvinutých regiónoch. Zákom č. 561/2007 Z. z. o investičnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov boli s účinnosťou od 1. januára 2008 novelizované aj zákon o službách zamestnanosti a zákon o dani z príjmov.

- **zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti** a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov bol § 54 odsek 2 doplnený o písmeno h) s tým, že za aktívne opatrenia na trhu práce sa považuje aj investičná pomoc schválená vládou Slovenskej republiky alebo komisiou formou príspevku na vytvorenie nového pracovného miesta poskytovaných ústredím práce spôsobom a za podmienok ustanovených v osobitnej zmluve uzatvorenej medzi ústredím práce a prijímateľom investičnej pomoci. Vytvoril sa tak nový nástroj aktívnej politiky trhu práce na podporu vytvárania pracovných miest, ktoré bezprostredne súvisia s počiatočnou investíciou zamestnávateľovi, ktorému bola schválená investičná pomoc.

- v **zákone č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov** v znení neskorších predpisov bol doplnený nový § 30a, ktorý upravuje podmienky úľavy na dani pre daňovníka, ktorému bolo vydané rozhodnutie o schválení investičnej pomoci obsahujúce úľavu na dani. Podľa tohto ustanovenia je možné poskytnúť úľavu na dani len v prípade, ak daňovník súčasne spĺňa podmienky uvedené v zákone o investičnej pomoci (rozhodnutí o schválení investičnej pomoci) a osobitné podmienky a neuplatňuje si nárok na iné daňové úľavy.

Sociálny fond

Dňa 27. novembra 2007 bol schválený zákon č. **591/2007 Z. z.**, ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 152/1994 Z. z. o sociálnom fonde a o zmene a doplnení zákona č. 286/1992 Zb. o daniach z príjmov v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov, podľa ktorého sa od 1. januára 2008 bude tvorba fondu viazať na deň dohodnutý na výplatu mzdy alebo platu zamestnancom s tým, že prevod finančných prostriedkov na osobitný analytický účet fondu alebo na osobitný účet v banke alebo v pobočke zahraničnej banky sa musí uskutočniť do päť dní po dni dohodnutom na výplatu mzdy alebo platu, najneskôr do konca kalendárneho mesiaca. Zároveň sa o jeden mesiac posúva lehota, do ktorej zamestnávateľ zúčtuje prostriedky fondu za predchádzajúci kalendárny rok (najneskôr do 31. januára, pôvodne do konca februára)

Spotrebné dane

Od 1. júla 2008 sa zákonom č. **609/2007 Z. z. o spotrebnej dani z elektriny, uhlia a zemného plynu** a o zmene a doplnení zákona č. 98/2004 Z. z. o spotrebnej dani z minerálneho oleja v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 609/2007 Z. z.“) zavádza zdaňovanie elektriny a uhlia, ktoré doteraz nepodliehali zdaňovaniu spotrebnou daňou na území Slovenskej republiky, ktorý bol v NR SR schválený 28. novembra 2007. Zároveň v článku II zákona sa upravujú ustanovenia zákona č. 98/2004 Z. z. o spotrebnej dani z minerálneho oleja v znení neskorších predpisov vo väzbe na presun zemného plynu ako predmetu dane z citovaného zákona do predmetu dane nového zákona č. 609/2007 Z. z. **Daňovým dlžníkom**, teda osobou, ktorá bude platiť daň, bude právnická osoba alebo fyzická osoba, ktorá dodala elektrinu, uhlie alebo zemný plyn na konečnú spotrebu, alebo ktorá elektrinu, uhlie alebo zemný plyn spotrebovala. Daňový dlžník je povinný písomne požiadať colný úrad o registráciu daňového dlžníka najneskôr v deň vzniku prvej daňovej povinnosti.

Registračná povinnosť sa nevzťahuje na fyzickú osobu, ktorá je koncovým odberateľom elektriny, uhlia alebo zemného plynu v domácnosti, to znamená, že nakupuje elektrinu, uhlie alebo zemný plyn pre vlastnú spotrebu v domácnosti. Registračná povinnosť sa taktiež nevzťahuje na právnickú osobu alebo fyzickú osobu, ktorá vyrobila alebo spotrebovala elektrinu, ak celkový inštalovaný výkon zariadenia na výrobu elektriny neprevyšuje 5MW a ak je elektrina vyrobená z preukázateľne zdaneného minerálneho oleja, uhlia alebo zemného plynu. **Oprávneným spotrebiteľom** bude právnická osoba alebo fyzická osoba oprávnená používať elektrinu, uhlie alebo zemný plyn oslobodené od dane, a ktorý musí na tieto účely

požiadať o registráciu a vydanie povolenia na odber elektriny, uhlia alebo zemného plynu oslobodených od dane.

Ekodizajn

V decembri 2007 nadobudol účinnosť zákon č. 665/2007 Z. z. o environmentálnom navrhovaní a používaní výrobkov využívajúcich energiu (zákon o ekodizajne), ktorý vytvoril rámec na stanovenie požiadaviek Spoločenstva na ekologické navrhovanie a používanie výrobkov využívajúcich energiu s cieľom zabezpečiť voľný pohyb týchto výrobkov v rámci vnútorného trhu.

Pred uvedením výrobku na trh alebo pred uvedením výrobku do prevádzky je výrobca alebo jeho splnomocnenec povinná pred uvedením výrobku na trh alebo pred uvedením výrobku do prevádzky zabezpečiť posúdenie zhody vlastností výrobku s technickými požiadavkami, umiestniť na výrobok označenie CE a vydať vyhlásenie, že výrobok spĺňa všetky technické požiadavky. Výrobca a splnomocnenec sú definovaní v zákone č. 264/1999 Z. z. o technických požiadavkách na výrobky a o posudzovaní zhody a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Zákon okrem iného vymedzil povinnosti dovozcu, ktoré je povinné vykonať pred uvedením výrobku na trh alebo do prevádzky, t. j. povinnosť zabezpečiť technickú dokumentáciu k výrobku a vyhlásenie o zhode.

Označovanie výrobkov cenami

Od 1. septembra 2007 je predajca povinný označiť výrobok predajnou a jednotkovou cenou, čím sa má zlepšiť informovanie spotrebiteľa a zjednodušiť porovnávanie cien. Označovanie predajnej ceny a jednotkovej ceny výrobku upravuje Nariadenie vlády SR č. 387/2007 Z. z. o označovaní výrobkov cenami.

3. Vývoj a stav MSP v roku 2007

Kvalita podnikateľského prostredia je určujúcim prvkom rozvoja podnikateľskej sféry. Zmeny v podnikateľskom prostredí sa s určitým časovým odstupom premietajú aj do kvantitatívnych charakteristík podnikateľského sektora. Analýza stavu sektora MSP v časových súvislostiach umožňuje identifikovať existujúce trendy, predpokladať budúci vývoj a pripravovať opatrenia na zabezpečenie optimálneho rozvoja. V tejto kapitole prezentujeme kvantitatívne charakteristiky sektora MSP v roku 2007 v kontexte jeho vývoja za posledných niekoľko rokov, hlavné zistenia z prieskumu zameraného na posúdenie pripravenosti malých a stredných podnikov na zavedenie eura a porovnanie dostupných údajov o podnikateľskom sektore na Slovensku a v EÚ.

Veľkostná kategorizácia podnikov používaná v tejto kapitole je v súlade s odporúčaním Európskej komisie č. 2003/361/EC platným od 1. 1. 2005. Kategóriu MSP tvoria podniky s počtom zamestnancov menším ako 250, kategóriu veľkých podnikov tvoria podniky s počtom zamestnancov 250 a viac. V rámci kategórie MSP rozlišujeme mikropodniky (0 - 9 zamestnancov), malé podniky (10 - 49 zamestnancov) a stredné podniky (50 - 249). V prípadoch, kde sa nerozlišuje samostatne kategória mikropodnik, zaraďujeme medzi malé podniky všetky podniky s počtom zamestnancov 0 - 49. Okrem počtu pracovníkov platia pre kategorizáciu podniku podľa uvedenej smernice aj ďalšie kritériá týkajúce sa výšky obratu, hodnoty aktív a vlastníckej štruktúry. V nasledujúcich podkapitolách uvažujeme s počtom zamestnancov ako s jediným kritériom na začlenenie podniku do kategórie MSP. Táto kategorizácia umožňuje porovnanie stavu MSP v Slovenskej republike so stavom podnikateľského sektora v Európskej únii.

Kvantitatívne charakteristiky sektora malých a stredných podnikov zahrňujúce vývoj počtu podnikateľských subjektov, odvetvové členenie, regionálne rozdelenie, zamestnanosť, produkciu a zahraničný obchod sú podrobne rozobraté v podkapitolách 3.1 - 3.7.

Údaje o dynamike vývoja MSP, t.j. počty vzniknutých a zaniknutých podnikateľských subjektov, ktoré sú uvádzané v podkapitole 3.6, sú spracované podľa novej metodiky Eurostatu a tieto údaje nie sú porovnateľné s doteraz publikovanými údajmi. K zmene metodiky pristúpil ŠÚ SR z dôvodu medzinárodnej neporovnateľnosti údajov. Na základe novej metodiky sú najaktuálnejšie údaje o vzniknutých subjektoch publikované za rok 2005 a zaniknutých subjektoch za rok 2004, pričom predstavujú predbežné údaje.

V roku 2007 NARMSP štatistické prieskumy v sektore malých a stredných podnikov nerealizovala. V kapitole 3.8 sú vzhľadom na aktuálnosť vstupu Slovenska do eurozóny k 1.1.2009 uvedené výsledky prieskumu hodnotiaceho stupeň pripravenosti malých a stredných podnikov na prijatie eura. Prieskum bol realizovaný v čase od 23. februára do 5. marca 2008 na reprezentatívnej vzorke malých a stredných podnikov.

Podkapitola 3.9 sumarizuje údaje, ktoré charakterizujú postavenie MSP v ekonomike Slovenska, nasledujúca podkapitola 3.10 porovnáva niektoré charakteristiky sektora MSP na Slovensku a v Európskej únii.

Hodnotenie stavu sektora malých a stredných podnikov v tejto kapitole vychádza zo spracovania údajov zo štatistického registra organizácií a publikovaných údajov ŠÚ SR. Zdrojom údajov za štáty EÚ je Eurostat. Grafické údaje, na ktoré je odkaz v nasledujúcich podkapitolách, sú uvedené v prílohe.

3.1 Fyzické osoby

Oproti roku 2006 sa na Slovensku podľa údajov Štatistického úradu SR zaregistroval nárast počtu fyzických osôb - podnikateľov o 2,9 %, keď sa v jeho registri koncom roku 2007 nachádzalo celkovo 399 641 fyzických osôb – podnikateľov. Z tohto počtu bolo 374 382 živnostníkov, 16 725 osôb podnikajúcich v slobodných povolaniach a 8 534 samostatne hospodáriacich roľníkov (grafy č. 1 a 2). Najviac živnostníkov podnikalo v obchode (117 529), priemyselnej výrobe (73 045), stavebníctve (72 401), nehnuteľnostiach a prenájme (46 718). Oproti decembru 2006 sa zvýšil počet živnostníkov o 2,8 % a podnikajúcich v slobodných povolaniach o 10,2 %. Počet samostatne hospodáriacich roľníkov klesol o 4,0 %.

Odvetvová štruktúra živnostníkov je pomerne stabilná (graf č. 3). V roku 2007 bol zaznamenaný pokles podielu živnostníkov v obchode (o 1,2 p.b.) a v službách (o 0,9 p.b.). Najväčší nárast bol v stavebníctve (o 1,0 p.b.), v priemyselnej výrobe a v ostatných odvetviach (o 0,5 p.b.). Najvýznamnejšie sektory sú vnútorný obchod so 117 529 živnostníkmi, služby s 90 314 živnostníkmi a priemyselná výroba s 73 045 živnostníkmi (graf č. 4).

Za obdobie od roku 2000 do roku 2007 je badateľný trend výrazného poklesu podielu živnostníkov podnikajúcich v obchode (o 7,0 p.b.), mierneho nárastu podielu živnostníkov podnikajúcich v priemysle (o 1,5 p.b.) a výrazného nárastu podielu živnostníkov podnikajúcich v stavebníctve (o 5,5 p.b.). Oproti roku 2000 vzrástol počet živnostníkov podnikajúcich v stavebníctve o 94,9 %, počet živnostníkov podnikajúcich v priemysle o 51,1 % a počet živnostníkov podnikajúcich v službách o 23,5 %. Počet živnostníkov podnikajúcich v obchode vzrástol iba o 13,6 %.

Rozdelenie živnostníkov podľa krajov je uvedené v grafe č. 19. Najviac živnostníkov podniká v okresoch Žilina (14 182), Bratislava V (12 422), Nitra (12 135), Bratislava II (10 737), Dunajská Streda (10 445). Najmenšie počty živnostníkov sú v okresoch Medzilaborce (564), Sobrance (802) a Poltár (1 043).

3.2 Právnické osoby

V registri organizácií Štatistického úradu SR bolo ku koncu decembra 2007 evidovaných 149 772 právnických osôb, z toho 101 574 podnikov a 48 198 neziskových inštitúcií. V medziročnom porovnaní sa zvýšil celkový počet právnických osôb o 7,6 %, pri raste počtu neziskových inštitúcií o 5,2 % a raste počtu podnikov o 8,7 %.

Rozhodujúcu časť z celkového počtu ziskovo orientovaných organizácií tvorili malé podniky 96,6 % (z toho mikropodniky s počtom 0 - 9 zamestnancov 79,6 %). Stredné podniky tvorili 2,8 % a veľké podniky 0,6 %. Počet malých podnikov narástol o 8 237, počet stredných klesol o 103 a počet veľkých vzrástol o 29.

Malých súkromných podnikov do 49 zamestnancov (vrátane podnikov s nezisteným počtom zamestnancov) bolo 98 111. Stredných súkromných podnikov s počtom zamestnancov od 50 do 249 bolo 2 805. Vývoj počtu malých a stredných podnikov je znázornený v grafe č. 5. Zmeny v jednotlivých veľkostných skupinách v rokoch 1999 - 2007 sú uvedené v grafe č. 6. Za posledný rok vidieť pokles podielu mikropodnikov (0 - 9) o 2,7 percentuálneho bodu, nárast podielu malých podnikov (10 - 49) o 3,1 p.b., pokles podielu stredných o 0,4 p.b. a rovnaký podiel ako v roku 2006 bol zaznamenaný u veľkých podnikov.

Odvetvová štruktúra je uvedená v grafe č. 7. Najviac malých a stredných podnikov pracovalo v oblasti obchodu 36 405, obchodných služieb a peňažníctva 27 040, priemyslu 12 071 a stavebníctva 7 265. Regionálna štruktúra je uvedená v grafe č. 19 s výrazným maximom v kraji Bratislava.

3.3 Podiel MSP na zamestnanosti

V priemere za rok 2007 pracovalo v národnom hospodárstve 2 357,3 tis. osôb, z toho bolo 2 043,6 tis. zamestnancov, 227,9 tis. podnikateľov bez zamestnancov, 73,5 tis. podnikateľov so zamestnancami a 2,2 tis. vypomáhajúcich členov domácností podnikateľov.

V porovnaní s rokom 2006 sa dynamika rastu zamestnanosti spomalila o 1,4 p. b. na 2,4 %. K vyššiemu počtu pracujúcich osôb o 55,9 tis. prispeli najmä podnikatelia bez zamestnancov o 11,2 tis. (o 5,2 %), zamestnanci o 41,0 tis. (o 2,0 %) a podnikatelia so zamestnancami o 2,2 tis. (o 3,1 %). Dvojnásobne vzrástol tiež počet vypomáhajúcich členov domácností podnikateľov (tvorili 0,1 % z celkového počtu pracujúcich).

V kategórii malých a stredných podnikov vrátane živnostníkov stúpila zamestnanosť medziročne o 1,5 %, z toho u živnostníkov o 1,3 %, u malých podnikov o 4,3 %, u stredných podnikov klesla o 1,3 %. Zamestnanosť u veľkých podnikov zaznamenala zvýšenie o 8,2 %.

Úloha, ktorú hrá MSP v zamestnanosti, je zrejmá z grafu č. 10. Malé a stredné podniky vrátane živnostníkov poskytovali v roku 1998 zamestnanie 57,1 % zamestnaného obyvateľstva, čo v roku 1999 kleslo na 56 %, v roku 2000 stúplo na 57,7 %, v roku 2001 na 59,1 %, v roku 2002 na 62 %, v roku 2003 na 66 % a v roku 2004 na 69,5 %, v roku 2005 na 70,8 %, v roku 2006 na 70,9 % a v roku 2007 kleslo na 69,5 %. Z celkového počtu zamestnaných osôb pracovalo v službách 56 %, priemysle 29,3 %, stavebníctve 10,1 % a v pôdohospodárstve 4,2 %. Oproti roku 2006 sa zvýšil podiel zamestnanosti v priemysle a v stavebníctve (o 0,3 p. b.), klesol v službách (o 0,4 p. b.) a v pôdohospodárstve (o 0,2 p. b.).

Podiel jednotlivých krajov na celkovej zamestnanosti (graf č.11) bol v intervale od 10,5 % (Banskobystrický kraj) do 19,5 % (Bratislavský kraj). Počet pracujúcich osôb sa zvýšil vo všetkých krajoch okrem Trenčianskeho (pokles o 0,7 %). Rýchlejší ako v priemere za SR bol rast v Nitrianskom (o 4,9 %) a Prešovskom kraji (o 4,8 %). Vyššia zamestnanosť sa dosiahla aj v Košickom (o 2,7 %), Trnavskom (o 2,6 %), Bratislavskom (o 2,2 %), Žilinskom (o 1,7 %) a Banskobystrickom kraji (o 0,8 %).

Pozitívne sa v priebehu roka vyvíjala aj nezamestnanosť, ktorú charakterizoval výrazne klesajúci trend miery nezamestnanosti. V priemere za rok 2007 v porovnaní s rokom 2006 klesol počet nezamestnaných o 61,5 tis. osôb (o 17,4 %) na 291,9 tis. osôb (v roku 2006 bol pokles o 17,3 %). Priemerná ročná miera nezamestnanosti podľa výberového zisťovania pracovných síl sa znížila o 2,3 p. b. na 11 %.

3.4 Podiel MSP na produkcii vybraných odvetví

V roku 2007 sa podľa spresneného odhadu vytvoril hrubý domáci produkt v objeme 1 851,8 mld. Sk a oproti roku 2006 reálne vzrástol o 10,4 % (o 1,9 p. b. vyšší prírastok ako v roku 2006). V bežných cenách sa medziročne zvýšil o 11,6 %. V porovnaní s rokom 2006 sa dynamika rastu ekonomiky zrýchlila o 1,9 p. b. Z hľadiska vývoja v jednotlivých

štvrtrokoch bolo vysoké tempo rastu výsledkom výrazného zrýchlenia z 8,3 % v 1. štvrtroku na 14,3 % v 4. štvrtroku. Z vytvoreného hrubého domáceho produktu tvorila pridaná hodnota 1 664,6 mld. Sk pri medziročnom zvýšení o 11,2 %.

Na celkovej tvorbe hrubého domáceho produktu sa najviac podieľal priemysel 27,2 % (504 mld. Sk), obchod, hotely a reštaurácie a doprava vytvorili 23,9 % (442,1 mld. Sk), finančné sprostredkovanie a nehnuteľnosti 16,0 % (296,6 mld. Sk), verejná správa, školstvo, zdravotníctvo a ostatné služby 14,2 % (262,9 mld. Sk), stavebníctvo 6 % (111,3 mld. Sk), pôdohospodárstvo a rybolov 2,6 % (47,7 mld. Sk) a ostatné odvetvia 10,1 % (187,2 mld. Sk).

Zvýšenie objemu HDP ovplyvnil rast hrubej produkcie o 10,4 % na 4 233 mld. Sk a medzispotreby o 10,4 % na 2 568,5 mld. Sk. Podiel medzispotreby na hrubej produkcii bol medziročne nižší o 0,2 p. b. a dosiahol 60,7 %.

Tvorbu hrubého domáceho produktu bola ovplyvnená hlavne rastom pridanej hodnoty v priemysle (o 19,7 %), vo verejnej správe, školstve, zdravotníctve a ostatných službách (o 15,2 %), obchode, hoteloch a reštauráciách a doprave (o 9,4 %), stavebníctve (o 4 %) a vo finančnom sprostredkovaní a nehnuteľnostiach (o 1,5 %). Úroveň roka 2006 nedosiahla pridaná hodnota vytvorená v pôdohospodárstve a rybolove (o 20,2 %). Vývoj ovplyvnil aj vyšší výber daní z produktov znížených o subvencie na produkty o 11,8 %.

Súkromný sektor vytvoril podľa odhadu 91,6 % z hrubého domáceho produktu (o 0,6 p. b. vyšší podiel ako v roku 2006).

Medziročné zvýšenie produkcie v priemysle v roku 2007 dosiahlo najvyššiu dynamiku v histórii sledovania tohto ukazovateľa (od roku 1999). Celkový prírastok (12,8 %) ovplyvnil hlavne rast v priemyselnej výrobe o 15,3 % (o 2,7 p. b.). Priaznivejší bol aj vývoj v ťažbe nerastných surovín (v roku 2007 rast o 25,9 %, v predchádzajúcom roku pokles o 9,6 %). Prehĺbil sa pokles produkcie vo výrobe a rozvoje elektriny, plynu a vody na 7,5 % (o 5,1 p. b.).

Medziročný rast tržieb za vlastné výkony a tovar v priemysle sa zrýchlil na 15,6 % (o 1,1 p. b.). Rozhodujúci objem tržieb bol výsledkom činnosti veľkých podnikov s podielom 70 % (podnikov s 1000 a viac zamestnancami 51,9 %). Stredné podniky sa na tržbách podieľali 14,1 %, živnostníci 8,4 % a malé podniky 7,5 %. Najviac sa zvýšili tržby veľkých podnikov o 20,7 % (v podnikoch s 1000 a viac zamestnancami o 22,8 %). Tržby malých podnikov sa zvýšili o 19,8 % a živnostníkov o 3,4 %. Stredné podniky realizovali o 0,8 % nižšie tržby ako v roku 2006.

V stavebníctve sa realizovala produkcia v hodnote 160,3 mld. Sk pri zrýchlení tempa rastu oproti roku 2006 na 5,7 %. Vývoj ovplyvnilo hlavne zrýchlenie rastu produkcie v zahraničí o 14,1 % a tuzemskej produkcie na novej výstavbe, rekonštrukciách a modernizáciách o 7,9 %. Stavebné práce na opravách a údržbe poklesli o 5,2 %. Prírastok stavebnej produkcie sa dosiahol rastom počtu zamestnancov o 6 % a nižšou produktivitou práce zamestnanca stavebných podnikov o 0,3 %.

Z celkovej produkcie stavebných firiem realizovali tretinu živnostníci, malé podniky 26,8 %, veľké podniky 20,1 % a stredné podniky 19,8 %. Na rast produkcie pôsobil vyšší objem stavebných prác vykonaný živnostníkmi o 10,3 %, malými podnikmi o 5,6 %, strednými podnikmi o 4,2 % a veľkými podnikmi o 0,4 %.

Tržby za vlastné výkony a tovar v maloobchode prevýšili úroveň roku 2006 o 5,5 % a ich objem dosiahol 456,5 mld. Sk.

Z celkového objemu tržieb za vlastné výkony a tovar realizovali živnostníci 37,2 %, veľké podniky 28,7 %, malé podniky 27,4 % a stredné podniky 6,7 %. Vývoj súvisel s rastom tržieb stredných podnikov o 22,9 %, veľkých podnikov o 11,9 %, živnostníkov o 5 % a poklesom u malých podnikov o 2,9 %.

Tržby za vlastné výkony a tovar v predaji a údržbe motorových vozidiel medziročne vzrástli o 24,2 % a dosiahli najvyššiu úroveň od roku 2002. Z celkového realizovaného objemu 222,2 mld. Sk tvorili viac ako polovicu tržby za predaj motorových vozidiel a takmer tretinu tržby za maloobchodný predaj pohonných látok.

Rast tržieb v hoteloch a reštauráciách sa oproti roku 2006 výrazne spomalil na 1,6 % (o 12,9 p.b.) a dosiahli objem 43,2 mld. Sk.

V ubytovacích zariadeniach cestovného ruchu sa realizovali tržby za ubytovanie návštevníkov v objeme 7,7 mld. Sk (z nich 60,3 % bolo od zahraničných návštevníkov). Vývoj ovplyvnili nižšie medziročné prírastky v prvých troch štvrtrokoch, vo 4. štvrtroku sa rast výrazne zrýchlil na 16,3 % (o 11,4 p. b.). Oproti roku 2006 sa celkový rast tržieb spomalil o 1 p. b. a v bežných cenách dosiahol 9,6 %. Dynamika tržieb od zahraničných návštevníkov sa oproti roku 2006 zmiernila na 6,4 % (o 1,6 p. b.)

V doprave a skladovaní dosiahli v roku 2007 tržby za vlastné výkony a tovar 167,2 mld. Sk pri spomalení medziročného rastu v bežných cenách na 6,4 % (o 5,2 p. b.). Vo vedľajších a pomocných činnostiach v doprave sa realizovali tržby za 52,1 mld. Sk, v inej pozemnej doprave 47,1 mld. Sk, v železničnej doprave 29 mld. Sk a v leteckej doprave 10,9 mld. Sk.

Podľa veľkostnej štruktúry podnikov sa na celkových tržbách za vlastné výkony a tovar v inej pozemnej doprave sa podieľali stredné podniky 30,1 %, živnostníci 24,3 %, malé podniky 24 % a veľké podniky 21,6 %. Tržby v malých podnikoch sa zvýšili o 17,4 %, u živnostníkov o 13,8 %, v stredných podnikoch o 13,3 %, a vo veľkých podnikoch o 4,5 %.

V poštách a telekomunikáciách sa zvýšili tržby za vlastné výkony a tovar v porovnaní s rokom 2006 v bežných cenách o 8,1 % na 78,7 mld. Sk. Rast tržieb súvisel so zvýšením v poštových a doručovateľských službách o 14,3 % a v telekomunikačnej činnosti o 7 %.

V nehnuteľnostiach a prenájme sa tržby za vlastné výkony a tovar tretí rok po sebe zvyšovali (o 10,5 % v roku 2007). Z celkovej hodnoty 255,5 mld. Sk sa takmer polovica (48,6 %) realizovala v iných obchodných službách. Najvyšší absolútny prírastok prevládala v iných obchodných službách a v rekreačných, kultúrnych a športových činnostiach.

Z celkového objemu tržieb bolo 42,8 % výsledkom činnosti malých podnikov, 23,8 % stredných podnikov, 17,7 % živnostníkov a 15,7 % veľkých podnikov. Vývoj tržieb súvisel so zvýšením vo veľkých podnikoch (o 41,2 %) a v malých podnikoch (o 16 %), poklesom u živnostníkov (o 2,7 %) a v stredných podnikoch (o 2,1 %)

Podiel MSP na tržbách vo vybraných odvetviach je zobrazený v grafe č. 12.

3.5 Zahraničný obchod

Zahraničný obchod dosahoval v roku 2007 podstatne lepšie výsledky obchodnej bilancie ako v roku 2006. Celkový deficit zahraničného obchodu sa medziročne znížil o 53,9 mld. Sk na 21,4 mld. Sk. Za rok 2007 sa zo Slovenskej republiky vyviezli tovary v celkovej hodnote 1420,7 mld. Sk. Celkový dovoz tovarov dosiahol 1442,1 mld. Sk. V porovnaní s rokom 2006 bol vyšší celkový vývoz tovarov o 15,2 % a celkový dovoz tovarov o 10,2 %.

Najväčšie pasívne saldo mala Slovenská republika s Ruskou federáciou (103,5 mld. Sk), Kórejskou republikou (70,6 mld. Sk), Čínskou ľudovou republikou (63,8 mld. Sk), Taiwanom (32,5 mld. Sk), Japonskom (20,2 mld. Sk) a Malajziou (5,8 mld. Sk). Najvyššie aktívne saldo bolo v zahranično-obchodnej činnosti so Spojeným kráľovstvom (48,8 mld. Sk), Francúzskom (39,6 mld. Sk), Rakúskom (37,1 mld. Sk), Talianskom (33 mld. Sk), Holandskom 31,2 mld. Sk), Poľskom (27,2 mld. Sk), Španielskom (23,1 mld. Sk), Spojenými štátmi (20,2 mld. Sk), Nemeckom (18,9 mld. Sk) a Rumunskom (18,7 mld. Sk).

V rámci hlavných ekonomických zoskupení bol vyšší vývoz do krajín EÚ o 15 % (tvoril 86,7 % celkového vývozu SR) a do krajín OECD o 13,8 % (na celkovom vývoze SR sa podieľal 88,5 %). Z pohľadu krajín bol vyšší najmä vývoz do Nemecka o 5,2 %, Českej republiky o 4,7 %, Francúzska o 80,8 %, Talianska o 13,1 %, Poľska o 15,8 %, Rakúska o 9,4 %, Maďarska o 12,8 %, Spojeného kráľovstva o 42,5 % a Španielska o 26,8 %. Znížil sa vývoz najmä do Holandska o 3,9 %.

Dovoz z krajín EÚ vzrástol o 10,1 % (tvoril 68,9 % celkového dovozu) a z krajín OECD o 9,8 % (na celkovom dovoze SR sa podieľal 69,8 %). Vyšší ako pred rokom bol dovoz najmä z Nemecka o 7,4 %, Českej republiky o 5,5 %, Maďarska o 30,2 %, Číny o 46,2 %, Kórejskej republiky o 41,7 %, Poľska o 5 %, Francúzska o 32,5 % a Rakúska o 0,7 %. Znížil sa dovoz hlavne z Ruskej federácie o 9,5 % a Talianska o 3,5 %.

Z teritoriálneho hľadiska pasívne saldo bolo v obchodnej činnosti s krajinami mimo EÚ (253,3 mld. Sk). Aktívne saldo sa dosiahlo v obchode s krajinami EU15 (176 mld. Sk) a s novými členskými krajinami EÚ12 (69 mld. Sk). Štruktúra objemu vývozu a dovozu v roku 2007 podľa veľkostných kategórií a regiónov je znázornená v grafoch č. 13 a 14. Teritoriálna štruktúra dovozu je spracovaná na základe krajiny pôvodu dovážaného tovaru.

Ako vidieť z grafu č. 15, podiel mikropodnikov (0 - 9) na celkovom vývoze v roku 2007 predstavoval 5,2 % (67,5 mld. Sk), pričom v tejto kategórii sú zahrnuté aj podniky s nezisteným počtom zamestnancov v objeme vývozu 11,6 mld. Sk, čo z celkového objemu vývozu predstavovalo 0,85 %. Malé podniky (10 - 49) sa na celkovom vývoze podieľali 15,2 % (195,9 mld. Sk) a stredné podniky (50 - 249) 12,1 % (156,3 mld. Sk). Najväčší podiel 67,5 % z celkového vývozu tvorili veľké podniky, čo predstavuje takmer 872,4 mld. Sk. MSP sa podieľali na celkovom objeme vývozu 32,5 % (419,7 mld. Sk), čo je o 2,2 p.b. menej ako v roku 2006. Štruktúra zahraničného obchodu podľa veľkostných kategórií je vypočítaná z údajov bez operácií vykonávaných zahraničnými osobami a bez dopočítaných údajov.

Vývoj vývozu v rokoch 2001 - 2007 podľa veľkostných kategórií je zobrazený v grafe č. 16. Najdynamickejší rast vývozu, až o 64,2 % (76,6 mld. Sk) oproti roku 2006, zaznamenali malé podniky (10 - 49 zamestnancov). Nárast u veľkých podnikov (250+) predstavoval 15,7 % (118,2 mld. Sk). Pokles bol zaznamenaný u mikropodnikov (0-9 a podniky s nezisteným počtom zamestnancov) o 44 % (53,0 mld. Sk) a u stredných podnikov (50 - 249) o 2,7% (4,3 mld. Sk).

Ako vidieť z grafu č. 17, podiel mikropodnikov (0 - 9 zamestnancov) na celkovom objeme dovozu v roku 2007 predstavoval 9,8 % (129,6 mld. Sk), pričom tu boli zahrnuté aj podniky s nezisteným počtom zamestnancov s podielom 1,3 % z celkového dovozu (17,8 mld. Sk). Malé podniky (10 - 49) sa na celkovom dovoze podieľali 15,9 % (210,2 mld. Sk) a stredné podniky (50 - 249) sa podieľali 16,4 % (216,9 mld. Sk). Najväčší podiel 57,9 % z celkového dovozu, tvorili veľké podniky, čo predstavuje 766,6 mld. Sk. Podiel MSP na celkovom dovoze tvoril 42,1 % (556,7 mld. Sk), čo je pokles o 4,1 p.b.

Vývoj dovozu v rokoch 2001 - 2007 podľa veľkostných kategórií je zobrazený v grafe č. 18. Najdynamickejší rast, až 44,4 % (64,6 mld. Sk) oproti roku 2006 zaznamenali malé podniky (10 - 49 zamestnancov). Nárast u veľkých podnikov (250+) predstavoval 14,4 % (96,7 mld. Sk) a u stredných podnikov 1,5 % (3,2 mld. Sk). U mikropodnikov bol zaznamenaný pokles o 39,7 %, čo v absolútnom vyjadrení predstavuje 85,3 mld. Sk.

V období 2001 až 2007 objem vývozu medziročne rástol v priemere o 13,5 %, pričom vývoz MSP každoročne narástol v priemere o 15,2 %. Do roku 2003 podiel veľkých podnikov na celkovom vývoze nepretržite rástol (v priemere o 3 p.b. ročne), ale v roku 2004 v dôsledku slabého rastu vývozu podnikov v tejto kategórii sa podiel na vývoze znížil o 0,8 p.b., v roku 2005 o 3,9 p.b. a následne o 4,9 p.b. v roku 2006. V roku 2007 došlo opäť k zvýšeniu podielu veľkých podnikov na celkovom vývoze o 2,2 p.b. na úroveň 67,5 %. Vplyvom poklesu vývozu u mikropodnikov (o 44 %), stredných podnikov (o 2,7 %) a nárastom vývozu u veľkých podnikov (o 15,7 %) došlo k zníženiu podielu MSP na celkovom vývoze o 2,2 p.b. na úroveň 32,5 %.

V rokoch 2001 - 2007 bol priemerný medziročný nárast dovozu o 11 %, pričom v kategórii MSP bol priemerný rast 10 %. V roku 2007 zaznamenal celkový dovoz MSP pokles o 3 % hlavne vplyvom výrazného poklesu v kategórii mikropodnikov o 39,7 %. Podiel MSP na celkovom dovoze sa do roku 2005 významne nemenil a pohyboval sa na úrovni okolo 45 %, výnimku predstavoval rok 2005 kedy stúpol na 48,1 %. V roku 2006 však zaznamenal podiel MSP na celkovom dovoze opäť pokles o 1,9 p.b. a v roku 2007 o 4,1 p.b. na úroveň 42,1 %.

3.6 Dynamika vývoja MSP

Štatistický úrad SR pristúpil od roku 2007 k zmene metodiky zisťovania vzniknutých a zaniknutých podnikateľských subjektov. Uvedenú zmenu si vynútila medzinárodná neporovnateľnosť doteraz publikovaných údajov.

Nový spôsob zisťovania novovzniknutých a zaniknutých podnikateľských subjektov vychádza z metodiky Eurostatu pre Demografiu podnikov, podľa ktorej sú novovzniknuté subjekty definované ako právnické a fyzické osoby – podnikatelia, ktoré mali v danom roku tržby, alebo zamestnancov a v dvoch predchádzajúcich rokoch nemali ani tržby ani zamestnancov. Zaniknuté subjekty sú definované ako právnické a fyzické osoby – podnikatelia, ktoré boli v danom roku aktívne, ale v dvoch nasledujúcich rokoch nemali tržby ani zamestnancov. Právnické osoby okrem podnikov zahŕňujú aj neziskové inštitúcie.

Najaktuálnejšie údaje o vzniknutých subjektoch sú publikované za rok 2005. V priebehu roku 2005 vzniklo celkovo 24 010 nových podnikateľských subjektov. Z celkového počtu novo vzniknutých subjektov bolo v kategórii s 0-4 zamestnancami 21 774, v kategórii s 5-9 zamestnancami 1 286 a v kategórii s 10 a viac zamestnancami 950 subjektov. V porovnaní s rokom 2004 sa znížil celkový počet vzniknutých subjektov o 7 267.

Z hľadiska odvetvovej štruktúry najviac podnikateľských subjektov v roku 2005 vzniklo v obchode, nehnuteľnostiach, stavebníctve a priemyselnej výrobe.

Tab.č. 1: Vzniky podnikov v SR podľa veľkostnej kategórie počtu zamestnancov a ekonomických činností (OKEČ)

Vzniky podnikov v SR	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Veľkostná kategória						
0 – 4	25 943	40 459	43 866	25 021	29 804	21 774
5 – 9	459	595	383	685	834	1 286
10 a viac	468	608	413	564	639	950
Počet spolu	26 870	41 662	44 662	26 270	31 277	24 010
Ekonomická činnosť (OKEČ)						
Ťažba nerastných surovín	5	21	11	6	9	14
Priemyselná výroba	3 742	6 055	7 015	3 652	4 037	3 306
Výroba elektriny, plynu, vody	54	33	7	7	19	13
Stavebníctvo	3 197	5 185	6 666	3 833	4 264	3 549
Obchod	12 500	17 661	15 780	10 210	11 644	7 327
Hotely, reštaurácie	1 134	1 464	1 808	1 252	1 428	1 263
Doprava, pošty, telekomunikácie	871	1 391	1 596	982	1 315	934
Finančné sprostredkovanie	95	193	295	72	95	69
Nehnuteľnosti, prenáj, obch. činnosti	3 575	7 399	8 507	4 347	6 080	5 483
Školstvo	229	347	444	296	481	409
Zdravotníctvo, sociálna pomoc	336	416	493	436	479	737
Ost.spoločenské, soc. a osobné služby	1 132	1 497	2 040	1 177	1 426	906
Hospodárstvo spolu	26 870	41 662	44 662	26 270	31 277	24 010

Najaktuálnejšie údaje o zaniknutých subjektoch sú publikované za rok 2004, pričom predstavujú predbežné údaje. V priebehu roku 2004 celkovo zaniklo 15 152 podnikateľských subjektov. Z celkového počtu zaniknutých subjektov bolo v kategórii s 0-4 zamestnancami 14 705, v kategórii s 5-9 zamestnancami 228 a v kategórii s 10 a viac zamestnancami 219 subjektov. V porovnaní s rokom 2004 sa znížil celkový počet zaniknutých subjektov o 12 575. Z hľadiska odvetvovej štruktúry najviac podnikateľských subjektov v roku 2004 zaniklo v obchode, nehnuteľnostiach a stavebníctve.

Tab.č. 2: Zániky podnikov v SR podľa veľkostnej kategórie počtu zamestnancov a ekonomických činností (OKEČ)

Zániky podnikov v SR	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Veľkostná kategória						
0 - 4	25 183	22 690	29 417	29 900	25 337	14 705
5 - 9	530	398	346	221	1 086	228
10 a viac	863	587	365	349	1 304	219
Podniky spolu	26 576	23 675	30 128	30 470	27 727	15 152
Ekonomická činnosť (OKEČ)						
Ťažba nerastných surovín	9	1	20	5	15	2
Priemyselná výroba	4 495	3 901	4 583	6 077	4 220	2 053
Výroba elektriny, plynu, vody	81	58	24	8	11	5
Stavebníctvo	3 732	3 046	3 544	5 940	3 180	1 626
Obchod	10 980	10 055	13 315	10 002	12 243	6 397
Hotely, reštaurácie	1 439	1 304	1 308	936	1 174	748
Doprava, pošty, telekomunikácie	1 291	1 187	1 315	976	1 076	780
Finančné sprostredkovanie	367	78	153	265	292	147
Nehnutelnosti, prenáj, obch. činnosti	2 923	2 674	4 495	4 660	3 914	2 427
Školstvo	157	407	191	348	215	169
Zdravotníctvo, sociálna pomoc	101	105	202	40	210	190
Ost.spoločenské, soc. a osobné služby	1 001	859	978	1 213	1 177	608
Hospodárstvo spolu	26 576	23 675	30 128	30 470	27 727	15 152

3.7 Regionálne hľadisko

Percentuálny podiel počtu živnostníkov a malých a stredných podnikov v rozdelení podľa krajov je uvedený v grafe č. 19. Z hľadiska posúdenia ekonomickej aktivity regiónu má väčšiu vypovedaciu schopnosť ukazovateľ podielu počtu aktívnych podnikov na počte ekonomicky aktívneho obyvateľstva. Toto porovnanie je znázornené v grafe č. 20. Uvedený ukazovateľ dosahuje výrazne najvyššie hodnoty v Bratislavskom kraji, pričom disproporcia je výraznejšia pri podnikoch – právnických osobách. Celková hospodárska úroveň krajov vyjadrená produkciou v jednotlivých odvetviach ekonomiky je znázornená v grafe č. 21.

Podľa územného rozdelenia bol najväčší počet podnikov ku koncu decembra 2007 registrovaný v Bratislavskom kraji (31 975). V ostatných krajoch sa pohyboval od 9 444 (Trnavský kraj) do 11 447 (Košícký kraj). Medziročne sa zvýšil počet podnikov vo všetkých krajoch, najvýraznejšie v Bratislavskom a Nitrianskom (o 10,8 %), najmenej v Trenčianskom kraji (o 4,7 %).

Najviac fyzických osôb - podnikateľov pôsobilo v Bratislavskom (63 101) a Žilinskom kraji (57 121), najmenej v Košickom kraji (42 213). Medziročný rast vo všetkých krajoch s výnimkou Prešovského a Košíckého kraja bol miernejší ako v roku 2006. Relatívne najvyšší prírastok počtu podnikateľov evidoval Prešovský kraj (o 7,4 %), najpomalšie rástol v Bratislavskom kraji (o 0,3 %).

Podľa regionálneho členenia najvýraznejšiu časť tržieb v priemysle dosiahli podnikateľské subjekty so sídlom v Bratislavskom kraji 36,1 %. Podiel ostatných krajov bol v intervale od 3,9 % (Prešovský kraj) do 16,7 % (Trnavský kraj). S výnimkou Banskobystrického a Prešovského kraja boli tržby v ostatných krajoch vyššie ako v roku

2006. Najviac sa zvýšili tržby v Žilinskom (o 47,7 %), Trnavskom (o 36,9 %) a v Nitrianskom kraji (o 33,9 %).

Takmer štvrtina produkcie stavebných podnikov bola výsledkom činnosti subjektov so sídlom v Bratislavskom kraji (24,1 %). Podiel desiatich percent prevýšili kraje Žilinský (16,9 %), Košický (12,4 %), Prešovský (10,5 %) a Trenčiansky kraj (10,1 %). S výnimkou Košického kraja (pokles o 6,6 %) vzrástla stavebná produkcia vo všetkých krajoch pri najvyššom relatívnom prírastku v Banskobystrickom kraji (14,4 %). V ostatných krajoch rástla stavebná produkcia v intervale od 4,1 % (Bratislavský) do 11,5 % (Prešovský kraj).

Vo veľkoobchode z celkového objemu tržieb realizovali najvyšší podiel subjekty sídliace v Bratislavskom kraji (34,7 %). Ostatné kraje sa podieľali od 5,2 % (v Banskobystrickom) do 13,2 % (v Žilinskom kraji). Najvýraznejší rast tržieb oproti roku 2006 bol zaznamenaný v Trenčianskom, Košickom a Trnavskom kraji. Naopak v Prešovskom a Banskobystrickom kraji tržby oproti roku 2006 poklesli.

V maloobchode z hľadiska regionálnej štruktúry dosiahol najvyšší podiel na tržbách Bratislavský kraj (38,2 %). Ostatné kraje sa podieľali od 5,8 % (Košický kraj) do 11,8 % (Banskobystrický kraj). Nad úroveň desiatich percent boli podiely Banskobystrického (11,8 %) a Žilinského kraja (11,4 %). Najnižšou čiastkou sa podieľal Trenčiansky (7,2 %) a Košický kraj (5,8 %). Medziročný rast bol výsledkom zvýšenia tržieb v Prešovskom (o 70,1 %), Žilinskom (o 50,0 %), Nitrianskom (o 17,9 %), Bratislavskom (o 2,2 %) a v Banskobystrickom kraji (o 1,4 %). Znížili sa tržby v Trnavskom (o 32,0 %), Trenčianskom (o 8,0 %) a Košickom kraji (o 6,8 %).

V predaji a údržbe motorových vozidiel v roku 2007 z celkovej hodnoty tržieb realizovali rozhodujúcu časť subjekty so sídlom v Bratislavskom kraji (61,4 %). Ostatné kraje sa podieľali od 3,5 % (Prešovský kraj) do 11,0 % (Košický kraj). Tržby vzrástli vo všetkých krajoch, najvýraznejší medziročný prírastok tržieb bol v Košickom (142,2 %), Banskobystrickom (70,9 %) a Nitrianskom kraji (44,7 %).

V doprave a skladovaní z tržieb za vlastné výkony a tovar (bez cestovných kancelárií) realizovali 64,8 % subjekty so sídlom v Bratislavskom kraji. Podiel ostatných krajov bol v rozpätí od 4,2 % (zhodne Trenčiansky a Banskobystrický kraj) do 7,1 % (Nitriansky kraj). Najvyšší absolútny medziročný prírastok tržieb bol v Bratislavskom kraji (18,7 mld. Sk). Úroveň roku 2006 sa nedosiahla v Košickom (pokles o 0,93 mld. Sk) a Banskobystrickom kraji (pokles o 0,32 mld. Sk).

Z podnikateľských subjektov obchodujúcich s nehnuteľnosťami nadpolovičnú časť tržieb realizovali subjekty so sídlom v Bratislavskom kraji (55,3 %). Podiel ostatných krajov sa pohyboval v rozpätí od 4,9 % (Prešovský kraj) do 8,4 % (Košický kraj). Úroveň roka 2006 presiahli najviac tržby v Banskobystrickom (o 12,4 %), Prešovskom a Bratislavskom (zhodne o 12,0 %), Nitrianskom (o 11,9 %), a Košickom (o 9,8 %).

3.8 Prieskum pripravenosti na zavedenie eura v sektore malých a stredných podnikov

Národná agentúra pre rozvoj malého a stredného podnikania v spolupráci s Agentúrou sociálnych analýz „ASA“ uskutočnila Prieskum pripravenosti na zavedenie eura v sektore

malých a stredných podnikov. Prieskum bol realizovaný v čase od 23. februára do 5. marca 2008 na území celého Slovenska na reprezentatívnej vzorke malých a stredných podnikov.

Hlavným cieľom výskumu bolo zistiť aktuálny stav pripravenosti podnikateľských subjektov na zavedenie eura, ako aj identifikovať problémové oblasti, na ktoré by sa mala sústrediť informačná kampaň. Čiastkovými cieľmi bolo zistiť aktuálnu úroveň informovanosti o zavedení eura, najvhodnejšie formy podpory pri príprave firiem na zavedenie eura, organizačné a personálne zabezpečenie príprav na zavedenie eura, problémové oblasti pri prípravách na prijatie eura a predpokladané náklady firmy na prijatie eura.

- Takmer polovica oslovených (48,7 %) uviedla, že zavedenie eura je okolnosť bez podstatného vplyvu na firmu a tretina (33,1 %) predstaviteľov malých stredných firiem vníma euro najmä cez optiku záťaže, ktorú prijatie eura prinesie pričom vzniknuté náklady nie sú kompenzované adekvátnymi prínosmi. Súhrnne necelá pätina (18 %) oslovených vidí v prijatí eura výhodu, pretože prínosy prevyšujú jednorazové náklady, resp. zavedenie eura považujú za príležitosť, ktorú je možné využiť na rýchlejší rozvoj firmy.
- Pätina oslovených (20,4 %) vníma úroveň informovanosti o zavedení eura ako dostatočnú a tretina (33,1 %) ju označila ako skôr dostatočnú. Necelé dve pätiny (36,4 %) predstaviteľov malých a stredných podnikov ju naopak považujú za skôr nedostatočnú.
- Viac ako dve tretiny (66,9 %) opýtaných uviedlo, že čerpajú informácie o zavedení eura najmä z dennej tlače a takmer trom pätinám (58,3 %) na zisťovanie informácií o danej problematike slúži internet.
- Viac ako štvrtina podnikateľov (26,7 %) za jeden zo zdrojov informovania využíva oficiálnu stránku pre zavádzanie eura www.euromena.sk. Jej znalosť bez využívania jej obsahu potvrdila ešte ďalšia tretina podnikateľov (33 %).
- Viac ako tri pätiny predstaviteľov (60,9 %) firiem by privítali možnosť čerpania informácií o zavedení eura z jednoduchých a prehľadných informačných materiálov. Záujem o detailné príručky zaoberajúce sa podrobne všetkými aspektmi prípravy podniku na prechod na euro deklarovala viac ako štvrtina oslovených (27,9 %).
- Rozhodnutie vedenia firiem začať prípravu na zavedenie eura uviedli viac ako tri pätiny podnikateľov (62,5 %). Spracovaný krízový scenár pre riešenie neočakávaných problémov alebo vykonanie všetkých identifikovaných opatrení uviedli iba traja zo stovky oslovených podnikateľov.
- Takmer tri pätiny malých a stredných podnikov (56,1 %) plánuje všetky možné ťažkosti v súvislosti s prechodom na euro vo svojej firme vyriešiť svojpomocne, iba vlastnými kapacitami a tretina (34,4 %) rozhodnutie v tejto veci necháva na neskoršie obdobie.
- Plán obsahujúci jednotlivé kroky potrebné na prechod na euro mala spracovaná približne šestina firiem (15,4 %). Viac ako pätina (22,2 %) plánovala takýto plán pripraviť do konca prvého polroka 2008, približne šestina (15,6 %) odkladá jeho spracovanie o tri mesiace neskôr, teda do konca tretieho štvrťroku 2008. Desatina (10,1 %) ho chce mať spracovaný do konca tohto kalendárneho roka. Pre takmer dve pätiny (36,7 %) takýto plán nie je potrebný.

- Necelá štvrtina malých a stredných firiem (24,6 %) už v súčasnosti má určeného pracovníka, ktorý zabezpečuje prípravy na zavedenie eura a viac ako pätina firiem (21,7 %) takého pracovníka plánuje ustanoviť.
- Najväčšia časť oslovených - viac ako polovica (52,9 %) - isté problémy očakáva v oblasti účtovných a riadiacich informačných systémov. Približne dve pätiny firiem (39,5 %) sa obávajú problémov pri práci s hotovosťou počas súbežného používania eura a koruny a vyše štvrtina respondentov (28,2 %) má starosti so zabezpečením zobrazovania dvojitého cien na účtovných dokladoch.
- Viac ako polovica firiem (52,3 %) podľa vyjadrení ich predstaviteľov pracuje so štandardným účtovným softvérom a ďalšia takmer štvrtina (23,2 %) má štandardný účtovný softvér modifikovaný pre potreby firmy. Každá dvanásť firma (8,2 %) pracuje so špecializovaným softvérom vyrobeným na objednávku.
- V takmer štvrtine firiem (23,2 %) si vedie účtovníctvo podnikateľ sám, viac ako tretina malých a stredných firiem (35 %) má vlastného účtovníka a približne dve pätiny firiem (41,8 %) si najímajú externého účtovníka.
- Štvrtina malých a stredných firiem (25 %) má už aktualizovaný účtovný systém, necelá polovica (45,5 %) už má dohodnutú jeho aktualizáciu a necelá tretina (29,5 %) ešte v tejto veci dodávateľa účtovného systému nekontaktovala.
- Osmiina oslovených predstaviteľov firiem (11,9 %) uviedla, že ich registračné pokladnice sú na vydávanie dokladov so súčasným zobrazením cien v eure a korunách pripravené. Necelá šestina firiem (15,3 %) už dodávateľa pokladníc kontaktovala, pričom registračné pokladnice možno upraviť tak, aby spĺňali požiadavky. Približne rovnako veľká skupina podnikov (16,1 %) bude musieť staré pokladnice nahradiť novými.
- Súhrnne necelá pätina oslovených (18,6 %) očakáva istú úsporu nákladov v súvislosti so zavedením eura a dve tretiny (65,4 %) neočakávajú žiadnu úsporu po vstupe Slovenska do eurozóny.
- Dodatočné náklady súvisiace so zavedením eura očakáva viac ako polovica (54,2 %) malých a stredných firiem. Približne pätina (20,6 %) neočakáva žiadne náklady navyše, ktoré by súviseli so vstupom do eurozóny a veľká skupina oslovených – štvrtina (25,2 %) - nevedela povedať, či zavedenie eura bude znamenať nárast nákladov.
- Podľa viac ako štvrtiny oslovených (28,6 %) dôjde po zavedení eura na Slovensku k zjednodušeniu podnikaniu s partnermi v eurozóne. Ďalšiu najčastejšie uvádzanú výhodu zavedenia eura predstavuje cenová transparentnosť v rámci eurozóny, keď ju uviedla viac ako pätina (21,9 %) respondentov a získanie nových trhov, ktoré očakáva desatina (10 %) predstaviteľov firiem.
- Súhrnne necelá desatina (9,4 %) predpokladá nárast vývozu a približne osmiina firiem (12 %) neočakáva zmenu vo vývoze súvisiacu so vstupom Slovenska do eurozóny. Len jeden zo stovky oslovených predpokladá pokles vývozu.
- Z výsledkov vyplýva, že súhrnne približne osmiina predstaviteľov oslovených firiem (12,5 %) predpokladá nárast dovozu a šestina (17 %) nepredpokladá žiadnu zmenu. Jeden zo

stovky opýtaných očakáva pokles dovozu a tri pätiny podnikateľov (60 %) uviedli, že ich firma zo zahraničia nedováža.

- Tri zo stovky oslovených podnikateľských subjektov sa už k Etickému kódexu pre zavedenie eura pripojili a ďalšia tretina (33,6 %) tak plánuje v budúcnosti urobiť. Najväčšia časť opýtaných, takmer dve pätiny (39,1 %) nemajú o Etickom kódexe informácie.
- Predzásobenie sa eurom na obdobie duálneho obehu plánuje súhrnne približne polovica podnikateľských subjektov (50,7 %), naopak záujem o predzásobenie nemajú súhrnne viac ako dve pätiny oslovených firiem (43,5 %).
- Približne štvrtina firiem deklarujúcich (25,4 %) záujem o predzásobenie sa eurom už tento záujem nahlásila svojej banke.

3.9 Postavenie MSP v ekonomike Slovenska - zhrnutie

V roku 2007 sa podľa spresneného odhadu vytvoril hrubý domáci produkt v objeme 1 851,8 mld. Sk a oproti roku 2006 reálne vzrástol o 10,4 %. V bežných cenách sa medziročne zvýšil o 11,6 %. V porovnaní s rokom 2006 sa dynamika rastu ekonomiky zrýchlila o 1,9 p.b.

Z vytvoreného hrubého domáceho produktu tvorila pridaná hodnota 1 664,6 mld. Sk pri medziročnom zvýšení o 11,2 % (o 2,3 p.b. nižší rast ako v roku 2006). Súkromný sektor vytvoril podľa odhadu 91,6 % z hrubého domáceho produktu (o 0,6 p. b. vyšší podiel ako v roku 2006).

Historicky najrýchlejší rast ekonomiky súvisel so zvýšením zahraničného dopytu o 16 %. K medziročnému rastu domáceho dopytu prispeli všetky hlavné zložky. Najviac bol ovplyvnený vyšším investičným dopytom - tvorba hrubého fixného kapitálu vzrástla o 7,9 % . Konečná spotreba domácností sa zvýšila o 7,1 %, konečná spotreba neziskových inštitúcií slúžiacich domácnostiam o 6,8 % a konečná spotreba verejnej správy o 0,7 %.

Na tvorbu pridanej hodnoty vplývala vyššia hrubá produkcia o 10,4 % (pri objeme 4 233 mld. Sk) a medzispotreba o 10,4 % (2 568,5 mld. Sk). Podiel medzispotreby na hrubej produkcii sa medziročne znížil o 0,2 p. b. na 60,7 %.

Podiel malých a stredných podnikov na základných ekonomických ukazovateľoch sa výrazne nezmenil. Po minuloročnom poklese o 2,7 p.b., v roku 2007 bol zaznamenaný mierny rast podielu MSP na zisku (o 0,5 p.b.), pri súčasnom miernom poklese podielu na hrubej produkcii a zamestnanosti (zhodne o 1,3 p.b.).

Podiel na hrubej produkcii dosiahol u malých podnikov 21,3 % (pokles o 0,7 p.b.) u stredných podnikov 18,7 % (pokles o 0,6 p.b.) a u veľkých podnikov 60,0 % (nárast o 1,3 p.b.) (graf č. 22). V bežných cenách vzrástla hrubá produkcia v MSP (o 7,4 %) a vo veľkých podnikoch (o 13,3 %), čo predstavuje u MSP pokles oproti roku 2006 (o 7,7 p.b.) a u veľkých podnikov (o 4,8 p.b.).

Podiel na tvorbe pridanej hodnoty dosiahol u malých podnikov 30,6 % (nárast o 2,1 p.b.), u stredných podnikov 20,2 % (pokles o 0,2 p.b.) a u veľkých podnikov 49,2 % (pokles

o 1,9 p.b.)) (graf č. 23). V bežných cenách vzrástla pridaná hodnota v MSP (o 21,0 %) i vo veľkých podnikoch (o 12,2 %).

Podiel na zisku pred zdanením u malých podnikov dosiahol 34,7 % (nárast o 5,5 p.b.), u stredných podnikov 9,5 % (pokles o 5,0 p.b.) a u veľkých podnikov 55,8 % (pokles o 0,5 p.b.) (graf č. 24). Medziročný nárast zisku v MSP o 11,4 % predstihuje veľké podniky, kde zisk dosiahol nárast o 9,1 %.

Zamestnanosť si siedmy rok po sebe udržala rastovú tendenciu, výrazne klesajúci trend mal vývoj nezamestnanosti. V roku 2007 pracovalo v národnom hospodárstve (podľa výberového zisťovania pracovných síl) v priemere 2 357,3 tis. osôb. Zamestnancov bolo 2 043,6 tis., podnikateľov bez zamestnancov 227,9 tis., podnikateľov so zamestnancami 73,5 tis. a vypomáhajúcich členov domácností 2,2 tisíc. V porovnaní s rokom 2006 sa spomalila dynamika rastu zamestnanosti o 1,4 p.b. na 2,4 %. Celkový rast počtu pracujúcich v národnom hospodárstve bol podporený hlavne vyšším počtom podnikateľov bez zamestnancov o 5,2 %, zamestnancov o 2,0 % a podnikateľov so zamestnancami o 3,1 %. Dvojnásobne vzrástol tiež počet vypomáhajúcich členov domácností podnikateľov (tvorili 0,1 % z celkového počtu pracujúcich).

Trend rastu zamestnanosti v malých a stredných podnikoch pokračoval už ôsmi rok za sebou, avšak jeho podiel na celkovej zamestnanosti v roku 2007 mierne poklesol na 69,5 % (pokles o 1,3 p.b.) (graf č. 10). Rast zamestnanosti v MSP bol už druhý rok po sebe sprevádzaný aj rastom zamestnanosti vo veľkých podnikoch. Od roku 1999 počet pracovníkov vo veľkých podnikoch klesol o 198,5 tis. (22,7 %), zatiaľ čo v sektore MSP vzrástol počet pracovníkov o 433,0 tis. (38,9 %).

V zahranično-obchodnej činnosti tovarov a služieb bolo podľa predbežných výsledkov (v bežných cenách) pasívne saldo 8,7 mld. Sk. V jeho objeme sa premietlo pasívne saldo zahraničného obchodu tovarov vo výške 21,7 mld. Sk a aktívne saldo vývozu a dovozu služieb 13 mld. Sk.

Vývozná výkonnosť ekonomiky (meraná podielom vývozu výrobkov a služieb na HDP) vzrástla na 86,4 % (o 2 p. b). Dovozná náročnosť (meraná podielom dovozu výrobkov a služieb na HDP) sa znížila na 86,8 % (o 1,4 p. b.).

3.10 Porovnanie s dostupnými zdrojmi EÚ

3.10.1 Štruktúra podnikateľského sektora v SR a EÚ

Štruktúra podnikateľského sektora v SR sa dnes už výrazne neodlišuje od jeho štruktúry v ostatných členských krajinách EÚ. Porovnanie štruktúry podnikateľského sektora a jeho podielu na zamestnanosti v Slovenskej republike a krajinách EÚ - 27 z hľadiska veľkostnej štruktúry je možné podľa údajov uvedených v nasledujúcej tabuľke. Porovnanie je urobené podľa metodiky používanej v krajinách EÚ, ktorá nerozlišuje medzi právnymi formami podnikateľských subjektov, za podnik sú považované všetky ziskovo orientované právnické osoby aj fyzické osoby - podnikatelia.

Tab.č. 3: Veľkostná štruktúra podnikov

		Veľkosť podniku					Spolu
		mikro	malý	stredný	veľký	MSP	
		(0-9)	(10-49)	(50-249)	(250+)		
EU - 27 (2005)	počet podnikov (v tis.)	18 035	1 353	213	41	19 601	19 642
	podiel na počte podnikov	91,8%	6,9%	1,1%	0,2%	99,8%	100,0%
	počet zamestnancov (v tis.)	37 500	26 100	21 300	41 700	85 000	126 700
	podiel na zamestnanosti	29,6%	20,6%	16,8%	32,9%	67,1%	100,0%
Slovensko (2007)	počet podnikov	448 099	24 286	2 912	659	475 297	475 956
	podiel na počte podnikov	94,1%	5,1%	0,6%	0,1%	99,9%	100,0%
	počet zamestnancov	689 111	448 841	407 193	677 588	1 545 145	2 222 733
	podiel na zamestnanosti	31,0%	20,2%	18,3%	30,5%	69,5%	100,0%

Zdroj: údaje za SR: Štatistický úrad SR, prepočet NARMSP

Údaje za EÚ 27: epp.eurostat.ec.europa.eu

3.10.2 Demografia podnikov

Projekt *Demografia podnikov* vychádza z metodiky Eurostatu a poskytuje informácie o podnikateľských subjektoch vzniknutých, zaniknutých a aktívnych po určitom období od svojho vzniku. Na Slovensku projekt realizoval Štatistický úrad SR. Za aktívny podnikateľský subjekt sa podľa tejto metodiky považuje subjekt, ktorý mal v danom roku nejakých zamestnancov alebo tržby. Novovzniknuté subjekty sú definované ako právnické a fyzické osoby – podnikatelia, ktoré mali v danom roku tržby, alebo zamestnancov a v dvoch predchádzajúcich rokoch nemali ani tržby ani zamestnancov. Zaniknuté subjekty ako právnické a fyzické osoby – podnikatelia, ktoré boli v danom roku aktívne, ale v dvoch nasledujúcich rokoch nemali tržby ani zamestnancov.

V nasledujúcej tabuľke sú prezentované najaktuálnejšie údaje z projektu *Demografia podnikov* za Slovensko a ďalšie krajiny EÚ. Na Slovensku bolo v roku 2005 7,3 % novovzniknutých podnikov z celkového počtu aktívnych podnikov v danom roku. Z celkového počtu podnikov, ktoré vznikli v roku 2003 na Slovensku bolo aktívnych v roku 2005 72,8 % podnikov. Podiel zaniknutých podnikov na celkovom počte aktívnych podnikov v roku 2004 dosiahol 5,2 %. Údaje o stave zaniknutých podnikov predstavujú predbežné údaje. Aktuálnejšie údaje za projekt *Demografia podnikov* nie sú k dispozícii. Grafické znázornenie údajov z projektu *Demografia podnikov* podľa jednotlivých odvetví a krajín EÚ je uvedené v grafoch č. 25, 26 a 27.

Tab.č. 4: Demografia podnikov – podiel podnikov vzniknutých, zaniknutých a dva roky aktívnych od svojho vzniku (v %)

	Vzniknuté podniky (2005)	Aktívne podniky po dvoch rokoch od vzniku (2005)	Zaniknuté podniky (2004)
Španielsko	10,4	71,9	6,1
Taliansko	7,8	75,4	7,3
Luxembursko	11,1	73,9	8,6
Holandsko	9,8	73,1	8,6
Fínsko	8,3	66,7	6,8
Švédsko	7,0	85,8	5,3
Spojené kráľovstvo	13,7	81,2	11,4
Česko	8,7	61,1	12,8
Estónsko	11,0	65,6	12,2
Lotyšsko	11,5	69,4	11,6
Maďarsko	9,0	66,2	10,7
Rumunsko	18,3	78,6	8,2
Slovensko	7,3	72,8	5,2

Zdroj: epp.eurostat.ec.europa.eu

3.10.3 Faktory podnikateľského úspechu

Poznanie faktorov, ktoré ovplyvňujú úspešnosť podnikateľských subjektov hlavne v prvých rokoch od svojho vzniku, kedy sú najzraniteľnejšie, má nezastupiteľnú úlohu pri ďalšom skvalitňovaní podnikateľského prostredia a odstraňovaní prekážok v podnikaní. Prieskum *Faktory podnikateľského úspechu* uskutočnil Eurostat v spolupráci s národnými štatistickými úradmi v období od júna 2005 do januára 2006 v 15tich krajinách EÚ. Zo Slovenska bolo do prieskumu zapojených 22 022 podnikateľských subjektov. Hlavným cieľom prieskumu bolo získať informácie o faktoroch, ktoré ovplyvňujú začínajúcich podnikateľov a ich podnikateľský úspech. Najdôležitejšie závery prieskumu sú:

- Túžba byť sám sebe pánom je hlavným motívom podnikania u 75,2 % začínajúcich podnikateľov v EÚ. Na Slovensku je hlavným motívom podnikania vyhliadka vyšších príjmov (78,1 %). Nasledujú ďalšie dôvody záujmu začať podnikat' v poradí: túžba byť sám sebe pánom (73,2 %), vyhnúť sa strate zamestnania (69,8 %), túžba po nových výzvach (67,7 %), túžba aby sa hoby stalo živobytím (66,9 %), zosúladienie práce a súkromného života (60,4 %) a nespokojnosť s doterajším zamestnaním (45 %).
- Začínajúci podnikatelia v EÚ najviac využívajú pri začatí podnikania vlastné finančné zdroje a úspory (uviedlo 85,5 % podnikov). Na Slovensku to uviedlo 85,1 % podnikov zúčastnených v prieskume. Nasledujú ďalšie finančné zdroje v poradí: finančná výpomoc od rodiny a priateľov (28,2 %), finančná pomoc z verejných zdrojov (11,9 %), banková pôžička so zábezpekou (3,6 %) a banková pôžička bez zábezpeky (3,5 %).
- Ako najväčšiu prekážku pri začatí podnikania vnímajú podnikatelia v EÚ administratívne zaťaženie (uviedlo 63,2 % podnikov). Na Slovensku spôsobuje najväčšie ťažkosti prístup k financiám (71,3 %). Nasledujú ďalšie prekážky v poradí: administratívne zaťaženie (66,4 %), vytvorenie siete zákazníkov (59,6 %), ťažké vymáhanie nesplatených faktúr (51,1 %), podnikanie bez partnerov (45,1 %), nájsť dodávateľov (36,5 %), nájsť vhodné sídlo spoločnosti (34,7 %) a stanovenie cien tovarov a služieb (30,4 %). Grafické

znázornenie údajov z prieskumu Faktory podnikateľského úspechu je uvedené v grafoch č. 28, 29 a 30.

Tab.č. 5: Vybrané výsledky prieskumu Faktory podnikateľského úspechu (v %, 2005)

Motivácia začínajúcich podnikateľov	Slovensko	EU 10
vyhliadka vyšších príjmov	78,1	72,7
túžba byť sám sebe pánom	73,2	75,2
vyhnúť sa strate zamestnania	69,8	49,7
túžba po nových výzvach	67,7	67,9
túžba aby sa hobby stalo živobytím	66,9	33,7
zosúladenie práce a súkromného života	60,4	43,0
nespokojnosť s doterajším zamestnaním	45,0	41,4
Finančné zdroje začínajúcich podnikateľov	Slovensko	EU 10
vlastné zdroje alebo úspory	85,1	85,5
finančná výpomoc od rodiny a priateľov	28,2	26,5
finančná pomoc z verejných zdrojov	11,9	5,2
banková pôžička so zábezpekou	3,6	11,3
banková pôžička bez zábezpeky	3,5	6,8
Ťažkosti začínajúcich podnikateľov	Slovensko	EU 10
prístup k financiám	71,3	54,9
administratívne zaťaženie	66,4	63,2
vytvorenie siete zákazníkov	59,6	61,0
ťažké vymáhanie nevyplatených faktúr	51,1	35,5
podnikanie bez partnerov	45,1	42,3
nájsť dodávateľov	36,5	26,2
nájsť vhodné sídlo spoločnosti	34,7	28,5
stanovenie cien tovarov a služieb	30,4	38,1

EU 10 zahŕňa: CZ, DK, IT, LT, LU, AT, SK, SE, BG a RO

Zdroj: epp.eurostat.ec.europa.eu

3.10.4 Observatory of European SMEs

Hlavnou úlohou prieskumu *Observatory of European SMEs* bolo zozbierať porovnateľné údaje o aktívnych MSP v rámci celej EÚ, ako všeobecné charakteristiky podnikov, prekážky podnikania, informácie o úrovni konkurencie a inovácií. Projekt nadväzuje na predchádzajúce projekty *Observatory of European SMEs*, ktoré realizovala Európska komisia v rokoch 1992-2003. Do prieskumu bolo celkovo zapojených 16 339 podnikov z EÚ 27, z toho zo Slovenska 500 podnikov. Najdôležitejšie závery prieskumu sú:

- Nedostatok dopytu zo strany zákazníkov bol uvádzaný ako najväčšia prekážka podnikania MSP v EÚ 27. Na Slovensku to uviedlo až 53,8 % podnikov zúčastnených v prieskume. Nasledujú ďalšie prekážky v poradí: administratívne zaťaženie (52,4 %), nedostatok kvalifikovanej prac. sily (44,2 %), problémy s infraštruktúrou (31,7 %), prístup k financiám (26,9 %), vysoké náklady na prac. silu (24,5 %) a zavádzanie nových technológií (22,9 %).
- Takmer štyri z desiatich MSP (36,6 %) v EÚ 27 uviedlo, že nemá žiaden inovatívny produkt alebo žiaden príjem z inovácií. Viac firiem bez inovatívnej činnosti je v starých členských štátoch (37,1 %) v porovnaní s novými členskými štátmi (34,4 %). Na Slovensku podiel firiem bez inovatívnej činnosti dosahuje podľa prieskumu 34,9 %. Hlavné prekážky rozvoja inovácií MSP v EÚ 27 boli zistené: prístup k financiám (10 %),

nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily (9 %), vysoké náklady na pracovnú silu (8 %) a nedostatok dopytu na trhu (8 %). Obdobné prekážky boli identifikované aj na Slovensku.

- V priemere vynakladajú MSP na marketingové aktivity 3,4 % výdavkov v EÚ 27, 3,7 % v EÚ 15, 3,0 % v NMS 12 a 2,6 % na Slovensku. EÚ 15 zahŕňa staré členské štáty EÚ pred rokom 2004, NMS 12 zahŕňa nové členské štáty EÚ po roku 2004 a 2007. Grafické znázornenie údajov z prieskumu Observatory of European SMEs je uvedené v grafoch č. 31, 32 a 33.

Tab.č. 6: Vybrané výsledky prieskumu Observatory of European SMEs (v %, 2005)

Prekážky podnikania	SK	NMS 12	EU 15	EU 27
nedostatok dopytu na trhu	53,8	51,6	44,3	45,5
administratívne zaťaženie	52,4	44,8	34,4	36,2
nedostatok kvalifikovanej prac. sily	44,2	39,3	33,8	34,8
problémy s infraštruktúrou	31,7	34,2	20,5	22,9
prístup k financiám	26,9	25,2	20,3	21,1
vysoké náklady na prac. silu	24,5	38,7	31,8	33
zavádzanie nových technológií	22,9	17,4	16,8	16,9
Podiel MSP bez inovatívnej činnosti	SK	NMS 12	EU 15	EU 27
	34,9	34,4	37,1	36,6
Výdavky na marketingové aktivity	SK	NMS 12	EU 15	EU 27
	2,6	3,0	3,7	3,4

Zdroj: *ec.europa.eu*

4. Odporúčania na ďalšie zlepšovanie podnikateľského prostredia a rozvoj MSP

Úloha malých a stredných podnikov sa v slovenskom hospodárstve podobne ako v ostatných krajinách EÚ neustále posilňuje. Základným predpokladom ich dlhodobej konkurencieschopnosti a rastu je priaznivé podnikateľské prostredie. Vývoj v sektore malých a stredných podnikov je na kvalitu podnikateľského prostredia citlivý vo zvýšenej miere.

Tvorba kvalitného podnikateľského prostredia si vyžaduje koordinovaný prístup všetkých rezortov, pretože takmer každý rezort do určitej miery svojou regulačnou činnosťou ovplyvňuje podnikateľské prostredie. Vytváranie vhodných podmienok napomáhajúcich rozvoju MSP by sa malo stať súčasťou politik všetkých ministerstiev, ostatných orgánov štátnej správy a samosprávy.

Základom pre ďalšie formovanie podnikateľského prostredia by mala byť zásada „*Najskôr myslieť v malom*“, ktorej hlavným zmyslom je zohľadňovať pri tvorbe predpisov a politik vo všetkých oblastiach potreby a možnosti malých podnikov, ako aj *Európska charta pre malé podniky*, ku ktorej SR pristúpila v roku 2002 a ktorá sa stala základným kameňom politiky podpory malých podnikov v rozšírenej Európe. Charta je deklaráciou princípov a činností, ktoré sa členské štáty zaviazali uskutočniť pre zjednodušenie a podporu malého podnikania. Je potrebné sa usilovať o to, aby sa Európska charta pre malé podniky využívala ako efektívny nástroj pre zlepšovanie podmienok malých a stredných podnikov v SR.

Napriek tomu, že problematikou malého a stredného podnikania sa čiastkovo zaoberajú viaceré dokumenty strategického alebo koncepčného charakteru, na Slovensku už niekoľko rokov neexistuje ucelená koncepcia podpory a rozvoja malého a stredného podnikania v strednodobom horizonte. Považujeme preto za potrebné, aby bola vypracovaná strednodobá stratégia rozvoja a podpory MSP, ktorá by nanovo definovala ciele rozvoja sektora MSP, rámec pre využitie podporných nástrojov MSP, ich inštitucionálneho zabezpečenia a úprav právneho rámca podnikateľského prostredia s cieľom odstrániť prekážky rozvoja MSP na Slovensku. V určitom zmysle tento dokument supľujú programové dokumenty pre čerpanie regionálnej pomoci prostredníctvom štrukturálnych fondov EÚ. Táto situácia však nie je vyhovujúca, nakoľko bez zosúladenia s koncepciou podpory MSP sa realizáciou nových podporných programov v rámci ŠF ďalej zvyšuje fragmentácia podpory MSP, nie je zabezpečená koordinácia podpory zo ŠF s podporou z iných zdrojov a zosúladenie štruktúry nástrojov s potrebami MSP. Navyše, tieto programové dokumenty sa nezaobierajú úpravou podnikateľského prostredia v prospech rozvoja MSP.

Na základe konštatovaní z predchádzajúcich kapitol navrhujeme v záujme skvalitnenia podnikateľského prostredia a zlepšenia podmienok pre dlhodobý rozvoj MSP prijať nasledovné opatrenia.

4.1 V oblasti legislatívnych a administratívnych bariér

- Stabilizovať právne prostredie pre činnosť MSP, minimalizovať zmeny zákonov. V záujme odstránenia nejednoznačnosti predpisov zabezpečiť, aby gestorský rezort (tvorca zákonnej normy) bol povinný poskytnúť záväzný výklad znenia zákona.
- V záujme skvalitnenia právneho rámca pre podnikanie a zvýšenie jeho stability začať využívať v legislatívnom procese všetky dostupné prvky politiky lepšej regulácie („Better regulation“), tak ako ich definuje OECD alebo Európska komisia. Do postupov pri príprave právnych predpisov zahrnúť najmä dva doteraz absentujúce prvky: konzultácie s dotknutými subjektmi v skorom štádiu prípravy predpisov (zástupcovia podnikateľov, vykonávateľ predpisu a pod.) a hodnotenie dopadov navrhovaného predpisu na podnikateľské prostredie pomocou jednotnej a záväznej metodiky. Pre hodnotenie dopadov musí byť vytvorený systém, ktorý bude garantovať kvalitu tohto procesu a zabezpečovať metodickú podporu jednotlivým ministerstvám pri vykonávaní analýz. Pracovníci orgánov štátnej správy podieľajúci sa na príprave predpisov by mali byť pripravovaní, aby vedeli objektívne zhodnotiť vplyv predpisu na podnikateľské prostredie a aplikovať metódy na elimináciu neopodstatnenej záťaže pre podnikateľský sektor.
- Zaviesť povinnosť vecne príslušného rezortu vyhodnocovať skutočné dopady prijatých predpisov s určitým časovým odstupom od ich prijatia a v prípade identifikácie nežiaducich negatívnych vplyvov na podnikateľské prostredie vykonať potrebné úpravy.
- Stanovovať dostatočne dlhú dobu medzi prijatím predpisu a nadobudnutím jeho účinnosti, prijímať legislatívu ovplyvňujúcu sektor MSP tak, aby nadobúdala účinnosť iba k jednému dátumu v roku (napr. k 1. januáru). Inštitút skráteného schvaľovacieho konania v NR SR využívať len v ojedinelých prípadoch a takto zabezpečiť, aby návrhy zákonov boli kvalitne pripravené a posúdené. Predkladať návrhy zákonov jednoduché, čitateľné, stručné a jednoznačné.
- Zrealizovať analýzu administratívneho zaťaženia podnikateľskej sféry vyplývajúceho z existujúcich právnych predpisov. Na základe uvedenej analýzy identifikovať možnosti na zníženie administratívneho zaťaženia a pristúpiť k jeho systematickej redukcii.
- Odstrániť neúmerné sankcie štátnych, samosprávnych, verejnoprávných a iných správnych orgánov voči MSP pri nesplnení povinností, najmä nepeňažných. Pri menej závažných nedostatkoch zaviesť zásadu povinnosti upozornenia pred sankciou. Zo strany kontrolných orgánov uplatňovať najmä u malých podnikateľov prevenciu pred represiou, tzn. vzdelávacími aktivitami pre cieľovú skupinu zabezpečiť vyšší stupeň dodržiavania predpisov. Zaviesť koordináciu postupu viacerých kontrolných orgánov voči kontrolovanému subjektu s cieľom vyhnúť sa viacnásobnej kontrole rovnakých skutočností zo strany viacerých kontrolných orgánov.
- Pokračovať vo vytváraní podmienok pre spravodlivé riešenie sporov bez zbytočných prierahov s cieľom zlepšenia kvality a výkonnosti systému súdnictva, zvýšiť vymožitelnosť práva úpravou občianskeho súdneho poriadku, najmä zefektívnením procesných postupov vrátane stanovenia lehôt na konanie súdu v príslušnej veci.
- Zvýšiť informovanosť podnikateľských subjektov v oblasti alternatívnych metód riešenia sporov a aktívne podporovať ich využívanie.

- Pokračovať v zjednodušovaní administratívnych postupov pri začatí podnikania (vytvorenie jedného miesta na vybavenie všetkých náležitostí aj pre založenie obchodnej spoločnosti), pričom by sa aktivity týchto miest mali postupne rozšíriť aj o poskytovanie základného podnikateľského poradenstva.
- Zjednodušiť administratívny postup pri platení odvodov spoločným výberom odvodov a daní a ich zúčtovaním; zrušiť inštitút zúčtovania odvodov na zdravotné poistenie v súčasnej podobe a nahradiť automatickým systémom, kde zdravotné poisťovne budú získavať všetky údaje potrebné k vykonaniu zúčtovania z daňových úradov a Sociálnej poisťovne. K väčšej transparentnosti systému prispeje zjednodušenie výpočtu výšky odvodov založené na zjednotení vymeriavacích základov pre sociálne poistenie, zdravotné poistenie a iné odvody.
- Odstrániť dvojitú povinnosť platenia odvodov do sociálnej poisťovne a zdravotnej poisťovne pri súbehu pracovných činností, ak je SZČO zároveň aj v pracovno-právnom pomere, nakoľko sa jedná o tú istú osobu, čo možno považovať za špecifickú formu diskriminácie zamestnaného živnostníka.
- V oblasti právnej úpravy konkurzného konania je potrebné ďalej hľadať možnosti na zrýchlenie a zefektívnenie konkurzných konaní, vymedzenie základu pre výpočet odmeny správcov konkurznej podstaty a úpravu postupov speňažovania konkurznej podstaty, aby nedochádzalo k jeho nadmernému znižovaniu s cieľom vyššej miery uspokojenia veriteľov,
- Informatizáciou štátnej a verejnej správy odstrániť niekoľkonásobne sa opakujúce požiadavky na informácie, doklady a údaje podnikateľov. Urýchlenným zavádzaním služieb e-governmentu zefektívniť procesy vo všetkých oblastiach, kde dochádza k interakcii verejnej správy s podnikateľskými subjektmi.
- Vytvoriť stimulujúce podmienky pre široké využívanie elektronického podpisu podnikateľskými subjektmi.
- Navrhnuť a prijať opatrenia na odstránenie prekážok väčšieho zapojenia MSP do verejného obstarávania tovarov a služieb, predovšetkým obmedzenie možnosti vylúčenia verejných súťaží, resp. ich zneužitia na formálne súťaže v štátnej správe aj v samospráve. Je potrebné rozširovať systém elektronického verejného obstarávania, ktorý by postupne úplne nahradil klasický proces verejného obstarávania pri nákupe tovarov verejnou správou.

4.2 V oblasti prístupu ku kapitálu a podporných programov

- Pripraviť strednodobú stratégiu rozvoja a podpory MSP, ktorá by nanovo definovala ciele rozvoja sektora MSP, rámec pre využitie podporných nástrojov MSP, ich inštitucionálne zabezpečenie a koordináciu, ako aj úpravy právneho rámca podnikateľského prostredia s cieľom odstrániť prekážky rozvoja MSP na Slovensku. V oblasti podporných programov je potrebné prehodnotiť predovšetkým súlad medzi existujúcou štruktúrou podpory MSP a potrebami sektora vo väzbe na rozvojové ciele.
- Uľahčiť pre začínajúcich podnikateľov prístup k štartovaciemu kapitálu formou poskytovania zvýhodnených úverov resp. záruk, nakoľko bankový systém takýchto klientov posudzuje stále ako rizikových. Jedná sa predovšetkým o posilnenie záručných programov SZRB a mikropôžičkového programu NARMSP.

- V záujme zvýšenia pravdepodobnosti prežitia začínajúcich podnikateľov je potrebné vo väčšej miere spájať podporu začínajúcim a malým podnikateľom formou mikroúverov a poskytovanie vzdelávacích a poradenských služieb.
- Podporu začínajúcim podnikateľom vo forme príspevku na samostatnú zárobkovú činnosť neviazať na povinnosť jeho vstupu do evidencie nezamestnaných a zotrvanie v nej.
- Zlepšiť dostupnosť rizikového kapitálu pre začínajúce inovatívne firmy vytvorením systému založenom na zapojení súkromných aj verejných zdrojov pri striktnom dodržaní trhových princípov. Zvážiť možnosť daňového zvýhodnenia osôb, ktoré investujú do rizikového kapitálu. Realizovať programy na zlepšenie pripravenosti MSP na využívanie rizikového kapitálu („investment readiness“ programy).
- Identifikovať a odstraňovať legislatívne prekážky v oblasti kapitálového trhu a zabezpečiť jeho fungovanie.
- Zlepšovať podmienky pre začínajúcich malých a stredných podnikateľov pri získavaní priestoru na podnikanie v podnikateľských inkubátoroch alebo priemyselných parkoch. Sieť podnikateľských inkubátorov sa v posledných rokoch pomerne výrazne rozšírila, ďalšia podpora na budovanie inkubátorov by mala byť zameraná najmä na budovanie inkubátorov orientovaných na podporu inovatívnych firiem v odvetviach s vysokou pridanou hodnotou.
- Keďže cieľom inkubátorovej starostlivosti je zabezpečiť, aby nové firmy úspešne prekonali kritické obdobie prvých rokov svojej existencie a dokázali sa neskôr úspešne presadiť na trhu, je nevyhnutné zamerať podporu na poskytovanie špecializovaného poradenstva inkubovaným firmám.
- S cieľom zvýšiť konkurencieschopnosť MSP vytváraním väzieb s odvetvovými lídrami a ich zapojením do sieťových štruktúr je potrebné systematicky podporovať vznik a rozvoj klastrov, najmä v rýchlo sa rozvíjajúcich sektoroch (strojárstvo, automobilový priemysel, elektrotechnický priemysel, informačné technológie).
- V záujme lepšieho uplatnenia MSP na jednotnom trhu EÚ a medzinárodných trhoch je potrebné venovať zvýšenú pozornosť aj podpore exportných aktivít MSP. Špecifické podporné programy by sa mali zamerať predovšetkým na odstránenie základných nedostatkov MSP v zahraničnom obchode, ktorými sú nedostatočné skúsenosti so zahranično-obchodnými transakciami, nedostatočná znalosť trhu a príslušných predpisov, získanie obchodného partnera, financovanie exportu a pod.
- Zabezpečiť širšiu dostupnosť poradenských služieb pre MSP prostredníctvom podporných programov. Podporované poradenské služby by mali byť zamerané na všeobecné poradenstvo pre začínajúcich podnikateľov a záujemcov o podnikanie, ako aj špecializované poradenstvo pre zvyšovanie konkurencieschopnosti MSP v oblastiach ako efektívne riadenie malého podniku, inovačný manažment, zahraničný obchod a pod.
- Podpora zahraničného obchodu pre MSP zameraná na posilnenie akvizičnej činnosti (účasť na výstavách, príprava prezentačných materiálov) doteraz uplatňovaným systémom prostredníctvom časovo limitovaných výziev je nepružná a administratívne náročná. Súčasná podmienky nedostatočne umožňujú čerpať prostriedky združeniam a zväzom,

ktoré môžu poskytovať servis pri organizácii a MSP na výstavách najmä v spoločných expozíciách a dokážu využiť prostriedky efektívnejšie a komplexnejšie.

- Znížiť administratívnu náročnosť, skrátiť a zjednodušiť procedúry pri získavaní a využívaní podpory pre MSP, ktoré sú najmä pri programoch financovaných zo štrukturálnych fondov neúmerne zdĺhavé a administratívne náročné. Uľahčiť prefinancovanie projektov uplatňovaním zálohových platieb pre MSP.
- Zaviesť centrálnu zverejňovanie všetkých príjemcov štátnej pomoci na jednej internetovej stránke s cieľom zvyšovania transparentnosti poskytovania štátnej pomoci.

4.3 V oblasti vzdelávania, poradenstva a informovanosti

- Podporovať rozvoj podnikateľského myslenia, podnikateľskej kultúry a podnikateľských zručností na všetkých stupňoch škôl, pričom je potrebné kombinovať formálny prístup (úprava existujúcich učebných osnov), ako aj neformálny prístup spočívajúci v úzkom kontakte s podnikateľskou praxou (napr. realizáciou projektov tzv. študentských mikrofiriem). Súčasný vzdelávací systém je nastavený viac na prípravu zamestnancov ako na výchovu podnecujúcu mladých ľudí smerom k prevzatíu väčšej zodpovednosti za seba aj iných spojenou s dráhou podnikateľa.
- Zosúladienie výchovno-vzdelávacieho systému stredného odborného školstva s potrebami MSP a vytváranie kooperujúcich prepojení praxe a vzdelávacích inštitúcií je nevyhnutné z hľadiska prehlbujúcich sa štrukturálnych nedostatkov trhu práce. Systém odborného školstva je potrebné modernizovať a reformovať s ohľadom na zmenené podmienky v úzkej spolupráci s praxou, čím by sa malo odstrániť zaostávanie u učňovskej mládeže v oblasti aplikácie nových moderných technológií v praxi.
- V rámci komplexnej reformy vzdelávacieho systému zameranej na zlepšenie jeho kvality a prispôbenie obsahu vzdelávania dlhodobým potrebám trhu práce treba zásadne zvýšiť kvalitu jazykovej prípravy a zaviesť poskytovanie ekonomického a právneho minima na všetkých stupňoch a druhoch škôl.
- Vytvoriť motivačný systém pre investovanie do vzdelávania, vo zvýšenej miere podporovať školy, o absolventov ktorých je dopyt na trhu práce.
- Otázky výchovy, vzdelávania budúcich generácií živnostníkov musia tvoriť sústavu celoživotného vzdelávania. V školskom systéme je potrebné vytvárať základy pre zmenu filozofie prechodu od zamestnaneckej k zamestnávateľskej spoločnosti, vychovávať absolventov stredných a vysokých škôl pripravených na samozamestnávanie prostredníctvom zvýšenia vedomostí v oblasti podnikateľskej ekonomiky, práva a v oblasti informatiky a komunikácie.
- Je potrebné zvýšiť investície do vzdelávania pomocou osobitných programov pre MSP a ich poradcov v podporných štruktúrach a organizáciách zastupujúcich záujmy MSP.
- V nadväznosti na vytvorenie siete jednotných kontaktných miest (JKM) a úpravu legislatívy s cieľom zjednodušenia začiatku podnikania rozšíriť funkciu JKM integráciou poradenstva pre začínajúcich podnikateľov.

- Výraznejšie podporovať poradenstvo a vzdelávanie o možnostiach podnikania na trhoch EÚ a trhoch tretích krajín.
- Zabezpečiť dostatočnú komunikáciu vlády pri zavádzaní zmien ovplyvňujúcich podnikateľské prostredie smerom k podnikateľskému sektoru. Zintenzívneniu dialógu medzi vládou a malými podnikateľmi by prospelo obnovenie činnosti Rady vlády pre MSP.
- Zvýšiť transparentnosť podnikateľského prostredia dobudovaním on-line verzie obchodného registra, ktorá by zabezpečovala bezplatné poskytovanie elektronických dokumentov zo zbierky listín

4.4 V oblasti zamestnanosti

- Systém aktívnej politiky trhu práce orientovať viac na podporu tvorby pracovných príležitostí v malých a stredných podnikoch, ktoré vykazujú vysokú absorpčnú kapacitu. Z hľadiska zvýšenia zamestnatelnosti dlhodobo nezamestnaných osôb navrhujeme zaviesť podporný systém pre zamestnávateľov, na základe ktorého by štát participoval po určitú dobu na odvodovom zaťažení podnikateľa, ktorý zamestná takéhoto pracovníka. Čas trvania podpory by zohľadňoval potrebnú rekvalifikáciu zamestnanej osoby, resp. nadobudnutie pravidelných pracovných návykov.
- Podporovať samozamestnávanie prostredníctvom poradenských služieb a vzdelávania financovaných z programov štátneho rozpočtu pre záujemcov o podnikanie.
- Preorientovať sociálnu výpomoc občanovi, ktorý začína podnikat' z núdze, pod určitým ekonomickým tlakom, z podpory v nezamestnanosti do foriem pomoci aktívnej podpory v začiatkoch podnikania.
- Prijat' opatrenia na zníženie administratívnej náročnosti súvisiacej so zamestnávaním (prijímanie zamestnanca, systém odvodov do fondov) a opatrenia na zníženie celkových nákladov práce znižovaním odvodov do fondov na základe komplexnej a objektívnej analýzy potrieb a možností ďalšieho znižovania odvodového zaťaženia v SR.
- Významným míľnikom v rozvoji každej začínajúcej firmy je prijatie prvého zamestnanca. Tento krok predstavuje pre firmu výrazný nárast administratívneho zaťaženia, a preto mnoho firiem bez zamestnancov o prijatí zamestnanca ani neuvažuje. Vzhľadom na to, že existuje významný potenciál na vytváranie pracovných miest v takýchto firmách, navrhujeme sústrediť všetky administratívne postupy pri prijatí zamestnanca na jedno miesto, ktoré bude zároveň poskytovať záujemcom komplexné informácie ohľadom povinností zamestnávateľa (obdoba Jednotných kontaktných miest pri začatí podnikania).
- Pravidelne hodnotiť a udržiavať vyváženosť povinností a práv všetkých účastníkov pracovného trhu. Kombinované pôsobenie viacerých faktorov (v roku 2007 zvýšenie minimálnej mzdy, účinky novely Zákonníka práce, zákona o BOZP, zákona o pracovnej zdravotnej službe), ktoré významne posilňujú ochranu zamestnancov, môžu negatívne ovplyvniť ochotu MSP vytvárať pracovné miesta a pôsobia tak proti cieľu, ktorý si predkladatelia kládli.
- Klásť dôraz na rozvoj programov a pilotných projektov na podporu zamestnania rizikových skupín účastníkov trhu práce.

5. Štátna podpora MSP

5.1 Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky

Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky (MH SR) je ústredným orgánom štátnej správy Slovenskej republiky pre priemysel, energetiku, teplárenstvo, plynárenstvo, ťažbu, úpravu, ochranu, využívanie nerastných surovín, **podporu malého a stredného podnikania, stratégiu tvorby a podporu podnikateľského prostredia, vnútorný obchod, zahraničný obchod, cestovný ruch a ochranu spotrebiteľa**, BOZP v baníctve, puncovníctvo, skúšanie drahých kovov, kontrolu zákazu vývoja, výroby, skladovania, použitia a obchodu s chemickými zbraňami a prekursorami, koordinácia hospodárskej mobilizácie, privatizáciu majetku štátu.

MH SR v roku 2007 vyvíjalo na zlepšenie podnikateľského prostredia a podporu MSP najmä nasledovné aktivity:

1. v oblasti vnútorného trhu

- **vytvorenie Jednotných kontaktných miest (JKM)**, kde začínajúci podnikateľ získa „pod jednou strechou“ povolenie k podnikaniu, evidenciu v príslušnom registri, zaregistrovanie na príslušnom daňovom úrade, v príslušnej zdravotnej poisťovni, zabezpečí výpis z RT, pridelenie IČO a informácie. Právnym rámcom JKM je živnostenský zákon a služby sú poskytované zdarma.
- **zjednocovanie podmienok v SR a EÚ pri poskytovaní služieb**
- **budovanie administratívnej spolupráce medzi členskými krajinami** – v roku 2007 MH SR spracovalo screening právnych predpisov, ktorých sa dotkne transpozícia smernice o službách na vnútornom trhu. MH SR taktiež participuje na zavedení **informačného systému pre vnútorný trh – IMI systém** (Internal market information system), ktorý bude slúžiť na administratívnu spoluprácu orgánov s rovnakou kompetenciou v rámci EÚ.
- **rozvoj komunikácie s podnikateľskou sférou, vrátane zabezpečenia lepšieho prístupu k informáciám** - podnikatelia svojimi vyjadreniami môžu presadzovať svoje názory, postoje, súvisiace s dopadmi na ich podnikateľské prostredie.

2. zvyšovanie vývozných výkonností slovenského hospodárstva zlepšením podmienok

- vládou schválená **dlhodobá stratégia proexportnej politiky na roky 2007-2013**, zameraná na rozvoj vývozu, podporu zvyšovania konkurencieschopnosti slovenských firiem na medzinárodných trhoch a na presadzovanie obchodných a hospodárskych záujmov SR v EÚ, ako aj v ďalších vybraných krajinách.
- **podpora vývozu slovenských firiem a prílevu zahraničných investícií do SR** odborným riadením obchodno-ekonomických oddelení slovenských veľvyslanectiev, a **organizovaním oficiálnych účastí MH SR a slovenských podnikov na veľtrhoch a výstavách**. V roku 2007 MH SR realizovalo na zahraničných výstavách a veľtrhoch 17 oficiálnych expozícií. V stánku MH SR sa predstavilo na týchto podujatiach viac ako 120 podnikateľských subjektov z kategórie malých a stredných podnikov, ktoré prezentovali svoj výrobný potenciál, kooperačné a obchodné kapacity. V spolupráci s ďalšími odbornými garantmi je zabezpečovaná tiež účasť SR na celosvetovej výstave Expo 2008 v španielskej Zaragoze a začala sa príprava na celosvetovú výstavu v Šanghaji v roku 2010. V roku 2007 vynaložilo MH SR na oficiálne účasti SR formou národného stánku na vybraných medzinárodných výstavách a veľtrhoch v zahraničí čiastku 10,5 mil. Sk, pre rok 2008 je predpokladaná čiastka 11,5 mil. Sk.

- proexportná politika Slovenskej republiky na roky 2007-2013 bola rozpracovaná v materiáli „**Inštitucionalizácia systému podpory exportu SR**“, ktorý vláda schválila na vytvorenie podmienok pre lepšiu základňu podpory slovenského vývozu. MH SR sa usiluje o posilnenie a zefektívnenie hospodárskeho rozmeru diplomacie.
- **poskytovanie informácií, poradenstvo a asistencia.** Hlavné formy podpory podnikateľov:
 - **analyticko-informačná činnosť** - získavanie a spracovávanie informácií súvisiacich s ekonomickým vývojom v krajine, s dvojstrannými a mnohostrannými obchodnými a hospodárskymi vzťahmi, s činnosťou krajiny v integračných ekonomických zoskupeniach, analyzovanie situácie na miestnom trhu, navrhovanie opatrení a odporúčanie priorít vo vzájomných obchodných a hospodárskych vzťahoch;
 - **organizačno-technická činnosť** – príprava a organizovanie rokovaní s príslušnými štátnymi inštitúciami a podnikateľskou sférou, zabezpečovanie pracovných ciest a rokovaní v záujme rozvoja hospodárskych a obchodných vzťahov a príprava zasadnutí medzivládnych a zmiešaných komisií, ako aj príprava podkladov pre tieto rokovania a zasadnutia, organizovanie obchodných misií slovenských podnikateľov do jednotlivých krajín;
 - **podpora exportu, cestovného ruchu a priamych zahraničných investícií v SR** - vyhľadávanie odbytových možností pre slovenských exportérov, hľadanie spôsobov prenikania na miestny trh, poskytovanie poradenskej a sprostredkovateľskej pomoci slovenským podnikom, podporovanie aktivít v prospech slovenských firiem a poskytovanie informácií o medzinárodných výberových súťažiach, vyvíjanie aktivít na podporu aktívneho cestovného ruchu a rozvoj služieb, vyhľadávanie možností diverzifikácie základných vstupov do výroby v SR, vyvíjanie aktivít na prílev priamych investícií z krajiny pôsobnosti do ekonomiky SR, hľadanie možností spolupráce a vstupu na trhy tretích krajín.

3. *v oblasti energetiky*

- a) **nepriama podpora MSP** tiež vyplýva z **Aktualizácie surovinovej politiky SR pre oblasť nerastných surovín**. Priestor pre MSP je vytvorený v súvislosti s palivo-energetickými surovinami, najmä geotermálnou energiou ako možným lokálnym zdrojom energie. Vyššie využívanie druhotných surovín je tiež perspektívou pre efektívne podnikanie MSP a s ním spojené rozširovanie pracovných príležitostí.
- b) **priama podpora MSP** bola poskytnutá prostredníctvom **Sektorového operačného programu Priemysel a služby** (ďalej SOP PS), **opatrenia 1.4. Podpora úspor energie a využitia obnoviteľných zdrojov energie**.

4. *Akčný program znižovania administratívneho zaťaženia podnikania v SR (2007-2012)*

V členských štátoch EÚ sa neprestajne zvyšuje povedomie o nákladoch spojených s administratívnou záťažou a o potrebe maximálne zjednodušiť požiadavky vyplývajúce z regulácie, pričom je potrebné rešpektovať jej ciele. Akčný program znižovania administratívneho zaťaženia podnikania v Slovenskej republike na roky 2007-2012 z dielne MH SR schválený vládou SR v októbri 2007 je reakciou na odporúčanie Európskej komisie a na Národný program reforiem Slovenskej republiky na roky 2006 – 2008. V súčasnosti je cieľom MH SR venovať sa kvantifikácií administratívneho zaťaženia a následne prijať vhodné opatrenia pre zlepšenie regulačného a podnikateľského prostredia.

Dôležitým faktom je, že zníženie administratívneho zaťaženia podnikania nie je prioritne prenesenie záťaže na verejnú správu, ktoré by vyvolalo ďaleko vyššie verejné výdavky. Cieľom tohto procesu je hľadať optimum informácií, ktoré štát (tretia strana) potrebuje vedieť a zhromažďovať a zároveň určiť také nástroje a spôsoby, ktoré mu to umožnia realizovať čo

najúčinnejšie a s minimálnym vplyvom na súkromný sektor. Zníženie administratívneho zaťaženia podnikania má nesporný makroekonomický dopad. Podľa existujúcich štúdií má zníženie administratívneho zaťaženia pozitívny vplyv na produktivitu, konkurencieschopnosť, zamestnanosť a ekonomický rast. Hlavným cieľom tejto iniciatívy je odbremeniť malých a stredných podnikateľov od byrokracie a znížiť administratívne náklady podnikania.

5. v oblasti podporných programov – štrukturálne fondy EÚ

- a) MH SR je v programovacom období 2004-2006 riadiacim orgánom pre Sektorový operačný program Priemysel a služby, ktorého implementáciu vykonávajú implementačné agentúry v gescii Ministerstva hospodárstva SR: NARMSP, SARIO, SIEA a SACR. Detailnejšie informácie o realizácii jednotlivých opatrení sú uvedené v nasledujúcich kapitolách.

Sektorový operačný Program Priemysel a služby (ďalej len „SOP PS“) 2004-2006 **PRIORITA 1: Rast konkurencieschopnosti priemyslu a služieb s využitím rozvoja domáceho rastového potenciálu**

Opatrenie 1.1: Podpora rozvoja nových a existujúcich podnikov a služieb

Opatrenie 1.2: Podpora budovania a rekonštrukcie infraštruktúry

Opatrenie 1.3: Podpora podnikania, inovácií a aplikovaného výskumu

Opatrenie 1.4: Podpora úspor energie a využitia obnoviteľných zdrojov energie

Opatrenie 1.5: Rozvoja zahraničnej spolupráce a image SR

PRIORITA 2: Rozvoj cestovného ruchu

Opatrenie 2.1: Podpora budovania a rekonštrukcie infraštruktúry cestovného ruchu

Opatrenie 2.2: Podpora podnikateľských aktivít cestovného ruchu

Opatrenie 2.3: Podpora propagácie cestovného ruchu a tvorby informačného systému

Prehľad schém štátnej pomoci a pomoci de minimis v rámci jednotlivých opatrení sú uvedené v Prílohe č. 5A).

- b) V programovacom období 2007-2013 je MH SR riadiacim orgánom pre **Operačný program Konkurencieschopnosť a hospodársky rast** (ďalej len OP KaHR) Program je spracovaný v nadväznosti na stratégiu **Národného strategického referenčného rámca SR** na roky 2007–2013 (ďalej len „NSRR SR“). Prepojenie OP KaHR s prioritami NSRR SR je uvedené v prílohe 5B. OP KaHR predstavuje základný materiál formulujúci **smerovanie a podporu rozvoja inovácií, priemyslu, cestovného ruchu a ďalších vybraných služieb využitím rastového potenciálu regiónov** so zameraním na splnenie strategického cieľa NSRR SR v programovom období 2007–2013, ktorým je **Výrazne zvýšiť do roku 2013 konkurencieschopnosť a výkonnosť regiónov a slovenskej ekonomiky a zamestnanosti pri rešpektovaní trvalo udržateľného rozvoja**. OP KaHR bol schválený uznesením vlády SR č. 1021 zo dňa 6.12.2006 a prijatý Komisiou Európskych spoločenstiev 28.11. 2007.

Cieľom podpory v rámci OP KaHR je zachovať a ďalej rozvíjať konkurencieschopný a efektívne vyrábajúci potenciál priemyselnej výroby, energetiky, ako aj potenciál cestovného ruchu a ďalších vybraných služieb v podmienkach trvalo udržateľného rozvoja, a tak účinne prispievať k zvyšovaniu ekonomickej výkonnosti Slovenska ako celku a znižovaniu disparít ekonomickej výkonnosti v regiónoch SR. Pozornosť je venovaná podpore aktivít s pozitívnym dopadom na zamestnanosť a inovačný rozvoj.

5.1.1 SLOVENSKÁ AGENTÚRA PRE ROZVOJ INVESTÍCIÍ A OBCHODU (SARIO)

SARIO je príspevkovou organizáciou MH SR financovanou zo zdrojov štátneho rozpočtu. Agentúra SARIO si za svoj základný cieľ kladie zvyšovanie životnej úrovne občanov Slovenska prostredníctvom zvyšovania zamestnanosti a znižovania regionálnych rozdielov. V rámci podpory rozvoja investícií a obchodu zabezpečuje propagáciu výhod slovenského podnikateľského a investičného prostredia, získava investorov pre významné investície, organizuje aktivity na podporu obchodu so zahraničím, poskytuje konzultačnú činnosť. Medzi jej ďalšie aktivity patrí aj účasť na všeobecných a špecializovaných výstavách a veľtrhoch, realizácia obchodných misií v zahraničí, prijímanie zahraničných misií, vzdelávacie programy pre exportérov, poskytovanie poradenských služieb v tuzemsku a v zahraničí, spracovávanie marketingových štúdií.

V oblasti podpory investícií SARIO zabezpečovalo propagáciu výhod podnikateľského a investičného prostredia v SR, pričom poskytovalo zahraničným investorom poradenský servis podľa požiadaviek. V roku 2007 bolo ukončených 64 investičných projektov, ktoré vytvárajú 14 738 pracovných miest s plánovanou expanziou počtu pracovných miest o 14%,

V oblasti podpory rozvoja zahraničného obchodu SARIO zabezpečovalo aktivity na podporu vývozu a dovozu slovenských výrobcov, zvýšenie ich konkurencieschopnosti, podporovalo medzinárodnú kooperáciu formou subcontractingu, organizovalo účasť na medzinárodných výstavách a veľtrhoch (Hannover Messe (Nemecko), SUBCOM (Anglicko), EQUIPAUTO (Francúzsko), AGROKOMPLEX (Slovensko), MSV Brno (ČR), Veľtrh S.Peterburg (Ruská federácia)). Zorganizovalo viaceré strategicko-koordinačné stretnutia a podnikateľské misie, pričom vytvorilo priestor pre rokovania podnikateľov počas oficiálnych návštev (Srbsko, Kazachstan, Rumunsko, Ruská federácia, Čína, Cyprus). Okrem toho SARIO úspešne zrealizovalo Kooperačnú burzu v Trenčíne, pripravilo súbor projektov „Middle East“ a projekty VOJVODINA II, Obnova Iraku a obnova Libanonu.

SARIO je tiež realizátorom projektu SARIO Informačné Centrum (SIC), ktoré umožňuje registrovaným subjektom propagovať ponuku produktov do zahraničia a zároveň vyhľadávať v databáze dopytov a kooperácií obchodných partnerov. Ide o moderný elektronický systém automatického párovania ponúk a dopytov na základe zadaných kritérií. Ku koncu roka 2007 bolo na portáli SIC zverejnených 1.473 dopytov a ponúk, z toho 1.219 zahraničných dopytov (674 na vývoz tovarov zo SR, 54 na joint-venture, 51 na investície, 131 na subkontrakty a bolo zverejnených 309 zahraničných tendrov) a 254 domácich ponúk (112 na vývoz tovarov, 45 na subkontrakty, 36 na joint-venture, 54 na investície a bolo zverejnených 7 domácich tendrov).

V rámci implementácie Sektorového operačného programu Priemysel a služby plní SARIO úlohu sprostredkovateľského orgánu pod riadiacim orgánom, pričom je zodpovedné za implementáciu opatrení 1.2. Podpora budovania a rekonštrukcie infraštruktúry (časť priemyselné parky) a 1.5 Rozvoj zahraničnej spolupráce a image SR (opatrenie určené pre MSP).

V roku 2007 nebola v rámci opatrenia 1.5 Rozvoj zahraničnej spolupráce a image SR vyhlásená žiadna nová výzva. Poskytnuté boli nenávratné finančné príspevky pre **6 malých a stredných podnikov v celkovej výške 3 669 949 Sk.**

5.1.2 SLOVENSKÁ INOVAČNÁ A ENERGETICKÁ AGENTÚRA (SIEA)

SIEA je príspevková organizácia v pôsobnosti Ministerstva hospodárstva SR so zameraním na oblasť energetiky, racionálneho využitia zdrojov energie a inovácií. SIEA pôsobí ako Sprostredkovateľský orgán pod Riadiacim orgánom (MH SR) v rámci implementácie Sektorového operačného programu Priemysel a služby, opatrení 1.3 Podpora podnikania, inovácií a aplikovaného výskumu a 1.4 Podpora úspor energie a využitia obnoviteľných zdrojov energie a tiež Operačného programu Konkurencieschopnosť a hospodársky rast.

Výzvy v rámci SOP PS na predkladanie projektov boli vyhlásené ešte v roku 2004. V roku 2007 neboli vyhlásené nové výzvy na predkladanie projektov.

V rámci **opatrenia 1.3 Podpora podnikania, inovácií a aplikovaného výskumu** je SIEA vykonávateľom dvoch schém pomoci:

1. Podpora výskumu a vývoja, zavádzania systémov manažérstva kvality, ochrany priemyselných práv a zavádzania technickým noriem do výrobnjej praxe a služieb (schéma pomoci de minimis)

V rámci výzvy na predkladanie projektov č. 1111035-041 s termínom uzávierky 31. augusta 2004 bolo prijatých v SIEA 63 žiadostí o poskytnutie nenávratného finančného príspevku (ďalej len NFP) s výškou celkových nákladov na projekty 71 546 141,- Sk a s celkovou výškou žiadaného NFP 38 163 759,- Sk. **V rámci tejto výzvy bolo podpísaných 35 Zmlúv o poskytnutí NFP v celkovej hodnote 27 570 314,- Sk.**

K 31.12.2007 je teda 27 podpísaných zmlúv s celkovou výškou zmluvne viazaného NFP 22 772 900,00 Sk a výškou spolufinancovania 12 779 915,- Sk. Z týchto projektov bolo v roku 2006 ukončených 7 s celkovou výškou refundovaného NFP 1 329 973,22 Sk, celkovými výdavkami 4 498 292,00 Sk, z toho oprávnené výdavky 2 047 515,54 Sk a vlastné zdroje 717 542,32 Sk. **V roku 2007 boli ukončené 4 projekty s celkovou výškou refundovaného NFP 2 389 889,26 Sk, celkovými výdavkami 4 591 454,20 Sk, z toho oprávnené výdavky 3 676 825,96 Sk a vlastné zdroje 1 286 936,7 Sk.**

K 31.12.2007 je ukončených v rámci uvedeného opatrenia spolu 11 projektov s celkovou výškou refundovaného NFP 3 719 862,48 Sk, celkovými výdavkami 9 089 746,20 Sk, z toho oprávnené výdavky 5 724 341,50 Sk a vlastné zdroje 2 004 479,02 Sk. Podporené projekty boli zamerané na získanie systému manažérstva kvality (6 projektov), certifikácie/akreditácie (2 projekty), priemyselných práv (1 projekt), zavedenie noriem (1 projekt) a výskum/ vývoj (1 projekt).

Tab.č. 7: Údaje o ukončených projektoch v rámci opatrenia 1.3 „Podpora podnikania, inovácií a aplikovaného výskumu“ podľa regiónov v roku 2007

Kraj	Podporené projekty - ukončené	Objem zmluvne viazaných projektov (v SKK)	Objem zmluvne viazaného NFP (v SKK)
Banskobystrický	0	0	0
Košický	1	1 046 050,-	653 930,-
Nitriansky	0	0	0
Prešovský	0	0	0
Trnavský	1	2 363 441,-	1 137 000,-
Trenčiansky	0	0	0
Žilinský	2	11 094 540,-	5 285 585,-
SPOLU	4	14 504 031,-	7 076 515,-

2. Schéma na podporu priemyselného výskumu a predsúťažného vývoja (schéma štátnej pomoci)

V rámci výzvy na predkladanie projektov č. 1111030-041 s termínom uzávierky 15. októbra 2004 bolo prijatých v SIEA spolu 28 žiadostí o poskytnutie nenávratného finančného príspevku s výškou celkových nákladov na projekty 733 399 966,- Sk a s celkovou výškou žiadaného NFP 352 704 845,- Sk. Bolo uzatvorených 20 zmlúv o poskytnutí NFP v celkovej hodnote 202 407 330,- Sk (schválený NFP).

K 31.12.2007 je podpísaných 12 zmlúv, s celkovou výškou zmluvne viazaného NFP 98 951 669,- Sk a výškou spolufinancovania 107 261 382,85 Sk.

V rámci opatrenia 1.4 Podpora úspor energie a využitia obnoviteľných zdrojov energie bola SIEA vykonávateľom dvoch schém pomoci:

1. Schéma na podporu trvalo udržateľného rozvoja (schéma pomoci de minimis)

V rámci výzvy na predkladanie projektov č. 1111045-041 s termínom uzávierky 31. augusta 2004 bolo prijatých v SIEA spolu 23 žiadostí o poskytnutie nenávratného finančného príspevku s výškou celkových nákladov na projekty 119 436 800,- Sk a s celkovou výškou žiadaného NFP 54 124 139,- Sk. Celkovo bolo schválených 17 Žiadostí o poskytnutie NFP v celkovej výške 40 099 137,- Sk (ďalej len schválený NFP). V konečnom dôsledku došlo k uzatvoreniu 16 Zmlúv o poskytnutí NFP v celkovej hodnote 38 464 899,- Sk (schválený NFP), pretože 1 žiadateľ (schválený NFP 965 000,- Sk) zmluvu nepodpísal.

V roku 2007 boli ukončené 4 projekty s celkovou výškou refundovaného NFP 11 568 572,45 Sk, celkovými výdavkami 26 587 314,46 Sk, z toho oprávnené výdavky 20 909 969,74 Sk a vlastné zdroje 9 341 397,29 Sk.

K 31.12.2007 je ukončených v rámci tohto opatrenia celkovo 12 projektov s celkovou výškou refundovaného NFP 23 961 900,35 Sk, celkovými výdavkami 55 693 804,68 Sk, z toho oprávnené výdavky 43 593 242,57 Sk a vlastné zdroje 19 631 342,22 Sk. Podporené projekty boli zamerané na využitie obnoviteľných zdrojov energie (6 projektov) a úspory energie (6 projektov, z toho 1 štúdia).

2. Schéma na podporu úspor energie a využitia obnoviteľných energetických zdrojov (schéma štátnej pomoci)

V rámci uvedenej výzvy na predkladanie projektov č. 1111040-041 s termínom uzávierky 15. novembra 2004 bolo prijatých v SIEA spolu 41 žiadostí o poskytnutie nenávratného finančného príspevku s výškou celkových nákladov na projekty 2 814 358 520,- Sk a s celkovou výškou žiadaného NFP 1 504 247 469,- Sk. Schválených bolo 34 Žiadostí o poskytnutie NFP v celkovej výške 847 071 162,- Sk a podpísaných 31 Zmlúv o poskytnutí NFP v celkovej hodnote 779 585 170,- Sk (schválený NFP).

K 31.12.2007 je podpísaných 26 zmlúv s celkovou výškou zmluvne viazaného NFP 659 931 148,81 Sk. Z týchto projektov boli v roku 2006 ukončené 4 (37,41,43,55) s celkovou výškou refundovaného NFP 30 155 512,73 Sk, celkovými výdavkami 77 462 468,48 Sk, z toho oprávnené výdavky 51 063 006,96 Sk a vlastné zdroje 20 907 494,23 Sk.

V roku 2007 bolo ukončených 12 projektov, s celkovou výškou refundovaného NFP 128 939 330,84 Sk, celkovými výdavkami 293 763 412,59 Sk, z toho oprávnené výdavky 216 547 886,47 Sk a vlastné zdroje 87 608 555,63 Sk.

K 31.12.2007 je ukončených spolu 16 projektov s celkovou výškou refundovaného NFP 159 094 843,57 Sk, celkovými výdavkami 371 225 881,07 Sk, z toho oprávnené výdavky 267 610 893,43 Sk a vlastné zdroje 108 516 049,86 Sk. Podporené projekty boli zamerané na využitie obnoviteľných zdrojov energie (6 projektov) a úspory energie (10 projektov).

Tab.č. 8: Údaje o ukončených projektoch v rámci opatrenia 1.4 „Podpora úspor energie a využitia obnoviteľných zdrojov energie“ podľa regiónov v roku 2007

Kraj	Podporené projekty	Objem zmluvne viazaných projektov (v SKK)	Objem zmluvne viazaného NFP (v SKK)
Banskobystrický	2	45 051 917,00	13 278 354,00
Košický	3	65 911 606,00	22 996 701,00
Nitriansky	3	45 268 153,68	19 845 601,41
Prešovský	3	98 950 954,10	49 740 748,72
Trnavský	0	0	0
Trenčiansky	3	67 764 413,30	3 636 908,00
Žilinský	2	14 836 402,99	6 953 591,00
SPOLU	16	337 783 447,07	149 184 077,13

5.1.3 SLOVENSKÁ AGENTÚRA PRE CESTOVNÝ RUCH (SACR)

Slovenská agentúra pre cestovný ruch je štátna príspevková organizácia špecializovaná na marketing a štátnu propagáciu cestovného ruchu Slovenskej republiky. Vykonáva marketing cestovného ruchu na celoštátnej úrovni, poskytuje informácie o možnostiach cestovného ruchu na Slovensku, propaguje Slovensko ako cieľovú krajinu cestovného ruchu, prispieva k tvorbe pozitívneho obrazu Slovenska v zahraničí a podporuje predaj produktov cestovného ruchu Slovenskej republiky. SACR je oprávnená vykonávať oficiálne zastúpenia v zahraničí a vytvárať detašované pracoviská v tuzemsku a v zahraničí.

SACR zároveň plní funkciu Sprostredkovateľského orgánu pod Riadiacim orgánom pre Sektorový operačný program Priemysel a služby a činnosti súvisiace s implementáciou štrukturálnych fondov Európskej únie do cestovného ruchu

V roku 2007 nebola v rámci **Opatrenia 2.2 Podpora podnikateľských aktivít cestovného ruchu** podpísaná žiadna Zmluva o poskytnutí NFP.

Do roku 2007 bolo podpísaných 41 Zmlúv o poskytnutí NFP v hodnote 1 297 877 831,66 Sk. K 31.12.2007 bolo:

- **v realizácii 7 projektov** v objeme 464 953 886,36 Sk, čo predstavuje cca 35,82 % všetkých zazmluvnených prostriedkov v rámci Opatrenia 2.2
- **ukončených 34 projektov** v objeme 832 923 945,30 Sk. Tento podiel predstavuje 82,92 % všetkých projektov Opatrenia 2.2 s čerpaním približne 64,18 % zazmluvnených prostriedkov, **z toho v roku 2007 bolo ukončených 22 projektov v celkovom objeme 536 923 945,30 Sk**, čo predstavuje 41,37% všetkých zazmluvnených prostriedkov
- **zostatok na dočerpanie** zazmluvnených finančných zdrojov na Opatrenie 2.2 predstavuje výšku 195 582 785,35 Sk. **V rámci Opatrenia 2.2 je celkovo vyčerpaných 83,8 % zazmluvnených prostriedkov.**

5.1.4 INOVAČNÝ FOND n. f.

Inovačný fond n. f. je samostatnou neziskovou, neštátnou právnickou osobou s pôsobnosťou na území SR. Je zriadený Ministerstvom hospodárstva SR v zmysle zákona č. 147 / 1997 Z. z. o neinvestičných fondoch. **Účelom fondu je podporovať trvalý rozvoj duchovných hodnôt v oblasti vedy, výskumu a vývoja a tým urýchliť inovačný rozvoj v SR.** Podporuje prístup k domácim i zahraničným vedeckým, technickým, ekonomickým a finančným informáciám, podporuje ochranu domáceho duševného vlastníctva a know-how slovenských subjektov a rozvoj podporných nástrojov technickej politiky.

Inovačný fond je neinvestičný fond, ktorý pracuje na princípe obrátkového (návratného) financovania. Od svojho vzniku podporil realizáciu 13 projektov z oblasti strojárskoho, elektrotechnického, chemického priemyslu. Pre zabezpečenie návratnosti poskytnutých finančných prostriedkov Inovačný fond požaduje pri uzatváraní zmlúv aj zriadenie záložného práva na majetok žiadateľa finančnej podpory.

Prehľad návratných finančných výpomocí poskytnutých zo zdrojov Inovačného fondu n. f. v roku 2007. Išlo o podporu projektov nasledovných riešiteľov:

- **EVPU a.s., Nová Dubnica** na riešenie projektu *„Výskum a vývoj komponentov technologického komplexu splyňovania komunálneho odpadu (novej metódy zhodnocovania TKO)“* vo výške 5 880 000,- Sk,
- **Etop Trading a.s., Púchov** na riešenie projektu *„Využitie výsledkov vývoja nových výrobkov z odpadovej gumy – diaľničný program, vysokonosné kolesá pomocou nových technológií“* vo výške 760 000,- Sk,
- **VÝVOJ Martin, a.s., Martin** na riešenie projektu *„Inovácia technologických procesov“* vo výške 2 485 000,- Sk,
- **EVPU – ZVS a.s., Dubnica nad Váhom** na riešenie projektu *„Dobudovanie technologickej základne pre vyšší stupeň výroby 3D ohýbaných skeletov a komponentov pre sofistikované výrobky výkonnej elektroniky a silnoprúdovej elektrotechniky“* vo výške 2 800 000,-Sk.

V roku 2007 boli z Inovačného fondu n.f. poskytnuté prostriedky na podporu 4 inovatívnych riešení projektov v celkovej výške podpory 11 925 000,- Sk.

5.2 Ministerstvo financií SR

Ministerstvo financií Slovenskej republiky (MF SR) je ústredným orgánom štátnej správy Slovenskej republiky pre oblasť financií, daní, colníctva, cien, finančnej kontroly a vnútorného auditu. Zabezpečuje:

- a) tvorbu a uskutočňovanie finančnej, colnej a cenovej politiky vrátane rozpočtovania súhrnného schodku verejného rozpočtu, tvorby a realizácie štátneho rozpočtu, správy štátnych finančných aktív a pasív Slovenskej republiky, kapitálového trhu, poisťovníctva, politiky daní a poplatkov a finančno-ekonomických nástrojov v oblasti podnikania,
- b) výkon štátnej správy vo veciach bankovníctva, stavebného sporenia, doplnkového dôchodkového poistenia, devízového hospodárstva a devízovej kontroly, jednotného účtovníctva a účtovného výkazníctva, lotérií a iných obdobných hier, vo veciach správy majetku štátu vo verejnoprospešnej a nepodnikateľskej sfére,
- c) výkon štátneho dozoru nad zabezpečovaním politiky trhu práce, vykonávaním nemocenského poistenia a dôchodkového zabezpečenia, zdravotným poistením, činnosťou doplnkových dôchodkových poisťovní, dodržiavaním podmienok poskytovania štátnej prémie

v stavebnom sporení, dodržiavaním podmienok poskytovania štátneho príspevku k hypotekárnym úverom a nad hospodárením Sociálnej poisťovne.

Podpora MSP zo strany MF SR sa uskutočňuje prostredníctvom aktivít Slovenskej záručnej a rozvojovej banky (SZRB) a Exportno-importnej banky SR (EXIMBANKA).

5.2.1 SLOVENSKÁ ZÁRUČNÁ A ROZVOJOVÁ BANKA (SZRB)

V roku 2002 sa SZRB transformovala zo štátneho peňažného ústavu na akciovú spoločnosť. Na prelome rokov 2003 a 2004 sa zásadne zmenil systém poskytovania bankových záruk. SZRB začala poskytovať dva typy bankových záruk - **s priamym a s nepriamym zabezpečením**. Nový záručný mechanizmus priniesol prerozdelenie rizika medzi SZRB, klienta a partnerský subjekt.

Poslaním SZRB je podpora a rozvoj malého a stredného podnikania v partnerskej spolupráci s komerčnými bankami a ďalšími inštitúciami podporujúcimi tento segment. SZRB nevystupuje na trhu konkurenčne, ale pôsobí tam, kde nastáva tzv. trhové zlyhanie z pohľadu spoločenských priorít.

Späťosť SZRB s Ministerstvom financií SR umožňuje realizovať čiastočne aj iné zámery hospodárskej politiky štátu, ako je napríklad financovanie projektov miest a obcí, VÚC, ale aj veľmi potrebnú obnovu bytového fondu. Pri špecifickom zameraní na financovanie rizikovejších skupín podnikateľov (zo zaostávajúcich regiónov alebo začínajúci, resp. malí a strední podnikatelia nespĺňajúci podmienky poskytnutia úverov komerčných bánk a pod.) dáva záručnej banke predpoklad akceptovať vyššie riziko, avšak pri dodržiavaní zásad obozretnosti podnikania.

Medzi výzvy pre banku možno zaradiť pokračovanie spolupráce s významnými európskymi bankovými inštitúciami pri získavaní zdrojov s výhodnými úrokovými sadzbami, ktoré má banka záujem alokovať do slovenskej ekonomiky, respektíve zapojenie banky do transferu zdrojov z Európskej únie. Práve pri čerpaní zdrojov z Európskej únie môže banka využiť svoje know-how a sieť regionálnych zastúpení, ktorú úspešne využíva pri riešení požiadaviek svojich klientov.

a) Záručné programy

Predmetom týchto programov je poskytovanie bankových záruk SZRB na finančné úvery tých podnikateľov, ktorí nedisponujú dostatočnými zabezpečovacími prostriedkami. Poznáme bankové záruky na finančné úvery s priamym a nepriamym zabezpečením, bankové záruky na úver poskytovaný Štátnym fondom rozvoja bývania na obnovu bytového fondu, **program štátnej podpory obnovy bytového fondu formou poskytovania bankových záruk za úvery, všeobecné podmienky SZRB, a.s. pre poskytovanie bankových záruk na finančné úvery Štátneho fondu rozvoja bývania, určené pre obce a mestá na výstavbu obecných nájomných bytov a bankové záruky na úver poskytnutý v komerčných bankách (Tatra banka, Istrobanka, Dexia banka Slovensko).**

V priebehu roka 2007 bolo poskytnutých 551 záruk v hodnote 1 966,7 mil. Sk (údaje o poskytnutých zárukách sú uvedené v prílohe 5C). **Poskytnutými zárukami sa v sledovanom období prispelo k vytvoreniu 103 nových pracovných miest. Kumulatívne**

sa prostredníctvom uvedených programov napomohlo k vzniku **12 938 nových pracovných miest**.

Stručná charakteristika a výsledky vybraných záručných programov pre MSP:

1. Bankové záruky na finančné úvery

Týmto programom SZRB podporuje vznik a stabilizáciu malého a stredného podnikania na Slovensku, rozvoj miest, obcí a regiónov, environmentálnych, úsporných energetických a ďalších programov s charakterom projektového financovania. V prípade priameho zabezpečenia je záruka poskytovaná do výšky 60 % istiny úveru, max. však do 15 mil. Sk, s dobou platnosti do 7 rokov, záruka je zabezpečená záložným právom na I. mieste. Bankovú záruku s nepriamym zabezpečením poskytuje SZRB do výšky 60 % istiny úveru (max. do výšky 30 mil. Sk), s dobou platnosti do 10 rokov. V tomto prípade si SZRB nezabezpečuje svoju budúcu pohľadávku voči klientovi z prípadného plnenia z bankovej záruky, má však nárok na podiel zo speňazenia zabezpečovacích inštitútov úverujúcej banky vo výške zodpovedajúcej záručnému percentu. **V roku 2007 bolo MSP poskytnutých 32 bankových záruk a finančných úverov v celkovej výške 663 470 tis. Sk.**

5.,6.,7. Bankové záruky na úver poskytnutý Tatra bankou, Istrobankou, Dexia bankou.

Cieľom produktu je rozšírenie možností financovania MSP formou flexibilného úveru bez hmotného zabezpečenia, pri kontokorentnom úvere bez sledovania účelovosti. Prijemcami záruky sú malí a strední podnikatelia. SZRB, a.s. poskytuje bankovú záruku vo výške 50 % z istiny úveru (kontokorentného alebo splátkového) poskytnutého komerčnou bankou. Výška úveru je maximálne 10 mil. Sk s dobou splatnosti najviac 7 rokov. **V roku 2007 bolo MSP poskytnutých 372 bankových záruk pre spolupracujúce banky v celkovej výške 612 567 tis. Sk.**

b) Úverové programy

Cieľom poskytovania úverových produktov je **podpora malých a stredných podnikateľov v SR (existujúcich i začínajúcich), podpora rozvoja regiónov, miest a obcí**. Prijemcami úveru sú podnikatelia, mestá a obce, právnické osoby, ktoré boli zriadené podľa osobitných predpisov (napr. spoločenstvá vlastníkov bytov). Poznáme nasledovné priame úvery: MIKROúver, POLNOúver, úver pre poľnohospodárskych prvovýrobcov s možnosťou opätovného poskytnutia, úvery PODNIKATEĽKA a PODNIKANIE MLADÝCH, úver ROZVOJ III (BYTY, VIDIEK, OBCE), priamy úver na obnovu bytového fondu pre spoločenstvo vlastníkov bytov a nebytových priestorov, úver na obnovu bytového fondu pre vlastníkov bytov a nebytových priestorov zastúpených správcom bytového domu, úver environmentálnych a iných projektov.

V priebehu roku **2007 bolo v rámci úverových programov akceptovaných 407 úverov v celkovej hodnote 1 785,5 mil. Sk** (tabuľky v prílohe 5C). Realizáciou úverových programov sa **v sledovanom období** prispelo k vytvoreniu **205 nových pracovných miest**. **Kumulatívne** sa prostredníctvom úverových programov prispelo k vytvoreniu **10 242 nových pracovných miest**.

Stručná charakteristika a výsledky vybraných úverových programov určených pre MSP:

1. Priame úvery

Cieľom priamych úverov je podpora rozvoja MSP v SR, financovanie investičných a prevádzkových potrieb príjemcom úveru z dôvodu čerpania fondov Európskej únie, podpora

rozvoja regiónov, miest a obcí. Prijemcami úveru sú podnikatelia, mestá a obce, právnické osoby, ktoré boli zriadené podľa osobitných predpisov (napr. spoločenstvá vlastníkov bytov). Maximálna doba splatnosti priameho úveru na financovanie investičných potrieb je spravidla 10 rokov, pri prevádzkovom úvere do 3 rokov. Maximálna doba splatnosti priameho úveru pri projektovom financovaní je spravidla 25 rokov. **V roku 2007 bolo MSP akceptovaných 93 priamych úverov v celkovej výške 653 911 tis. Sk.**

2. POĽNOÚVER

SZRB poskytuje preklenovací prevádzkový úver pre poľnohospodárske subjekty žiadajúce o priame platby ako riešenie prechodného nedostatku finančných prostriedkov spôsobeného sezónnosťou poľnohospodárskej prvovýroby a externými vplyvmi a tiež časovým nesúlalom medzi vznikom skutočných nákladov a poskytnutím priamych platieb z PPA. Maximálna výška úveru nie je obmedzená, splatnosť úveru je do 1 roka od prvého čerpania, resp. do doby vyplatenia podpory Pôdohospodárskou platobnou agentúrou na účet klienta. Úver je možné čerpať jednorazovo alebo postupne bez predloženia dokladov (bezdokladové čerpanie). **V roku 2007 bolo MSP poskytnutých 121 POĽNOÚverov v celkovej výške 383 173 tis. Sk.**

3. Úver pre poľnohospodárskych prvovýrobcov s možnosťou opätovného poskytnutia

Úver pre poľnohospodárskych prvovýrobcov s možnosťou opätovného každoročného poskytnutia úveru spolu na obdobie maximálne 5 rokov poskytuje SZRB ako formu priameho úveru na realizáciu podnikateľských zámerov na území Slovenskej republiky. Maximálna výška úveru je 15 mil. Sk, maximálna doba splatnosti je 12 mesiacov odo dňa prvého čerpania úveru. Účelom poskytovania úveru je financovanie obstarania obežného majetku a úhrada nákladov na obstaranie obežného majetku v rozsahu prevádzkových nákladov na sezónne poľnohospodárske práce a úhrada poistného.

4. MIKROÚVER

Mikroúver predstavuje podporu rozvoja malých podnikateľov v SR, umožňuje novo začínajúcim aj existujúcim podnikateľom prístup k úverovým zdrojom, skrátenie času potrebného na spracovanie žiadosti a skrátenie času potrebného na vybavenie žiadosti. Účelom úveru je financovanie krátkodobých a strednodobých bežných podnikateľských potrieb klientov, spravidla na pokrytie financovania prevádzkového kapitálu, súvisiaceho s rozvojom podnikania, financovanie nákupu hmotného a nehmotného investičného majetku a rekonštrukcia a modernizácia hmotného majetku. Výška úveru je od 100 000 Sk do 1 500 000 Sk. Maximálna doba splatnosti úveru je 5 rokov, s odporúčanou splatnosťou do 2 rokov pri financovaní bežných podnikateľských prevádzkových potrieb. **V roku 2007 bolo MSP akceptovaných 111 MIKROÚverov v celkovej výške 112 181 tis. Sk.**

5. Úver PODNIKATEĽKA

Tento úver v rámci podpory rozvoja malých podnikateľov zjednodušuje prístup k úverovým zdrojom existujúcim i začínajúcim ženám-podnikateľkám a má im napomôcť pri rozvoji ich podnikateľských činností, resp. pri založení živnosti alebo inej formy výkonu podnikateľskej činnosti. Účelom úveru je financovanie krátkodobých a strednodobých bežných podnikateľských potrieb klientov, spravidla na pokrytie financovania prevádzkového kapitálu, súvisiaceho s rozvojom podnikania, financovanie nákupu hmotného a nehmotného investičného majetku a rekonštrukcia a modernizácia hmotného majetku, s možnosťou financovania investičného majetku až do výšky 100 % projektových nákladov. Výška úveru je od 100 000 Sk do 1 000 000 Sk. Maximálna doba splatnosti úveru je 5 rokov, so splatnosťou do 2 rokov pri financovaní bežných podnikateľských prevádzkových potrieb.

V roku 2007 bolo MSP poskytnutých 15 úverov PODNIKATEĽKA v celkovej výške 7 856 tis. Sk.

6. Úver PODNIKANIE MLADÝCH

Dostupný je aj priamy úver na podporu rozvoja malých podnikateľov s cieľom podporiť rozvoj podnikateľských aktivít začínajúcich a existujúcich mladých podnikateľov a zjednodušiť im prístup k úverovým zdrojom, napomôcť pri začiatkoch ich podnikateľskej činnosti, rovnako tiež poskytnúť počiatočný kapitál aj vysokoškolákovi na rozvoj podnikateľskej činnosti počas štúdia alebo po ukončení štúdia. Účelom úveru je financovanie nákupu hmotného a nehmotného investičného majetku, rekonštrukcia a modernizácia hmotného majetku, možnosť financovania investičného projektu až do výšky 80 % projektových nákladov, financovanie krátkodobých a strednodobých bežných podnikateľských potrieb klientov. Výška úveru je od 100 000 Sk až do 1,3 mil. Sk, max. doba splatnosti je 5 rokov (pri financovaní bežných prevádzkových potrieb splatnosť do 2 rokov). **V roku 2007 bolo MSP poskytnutých 6 úverov PODNIKANIE MLADÝCH v celkovej výške 4 050 tis. Sk.**

10. Úver Rozvoj III – VIDIEK

Projekt je financovaný s podporou Európskej únie, Kreditanstalt für Wiederaufbau, Frankfurt am Main a Rozvojovej banky Rady Európy, Paríž. SZRB poskytuje úver ako formu priameho úveru na realizáciu podnikateľských zámerov vo vidieckych oblastiach na území Slovenskej republiky. Pod pojmom „vidiecka oblasť“ sa pre tento program považuje mesto, resp. obec s počtom obyvateľov do 25 000. Cieľom je zlepšiť prístup k dlhodobému financovaniu samostatne hospodáriacich roľníkov, prvovýrobcov, spracovateľov poľnohospodárskej produkcie, malým a stredným podnikom vo vidieckych oblastiach Slovenska a podporiť rozvoj vidieckych oblastí. Výška úveru je od 150 000 Sk až do 9 000 000 Sk. Z úveru je možné financovať maximálne 75% oprávnených nákladov. Maximálna doba splatnosti úveru je do 10 rokov, vrátane doby odkladu splátok istiny na 2 roky odo dňa podpisu úverovej zmluvy. **V roku 2007 boli MSP akceptované 3 úvery Rozvoj III - VIDIEK v celkovej výške 18 000 tis. Sk.**

12. Úver environmentálnych a iných projektov

Úver je financovaný z prostriedkov úverovej linky Nordickej investičnej banky. Úverové zdroje z linky NIB sú určené na spolufinancovanie projektov za účelom výstavby infraštruktúry, realizácie energetických projektov, zabezpečenia zásobovania pitnou vodou, odkanalizovanie, výstavby čistiarň odpadových vôd, ako aj podpory investícií severských krajín. Z úveru možno financovať projekty štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu, ale tiež akékoľvek iné projekty. Prijemcami úveru sú malí a strední podnikatelia, obce, ako aj podniky s majetkovou účasťou obcí. Prijemca, v prípade že je povinný uskutočniť výberové konanie, musí zahrnúť do výberového konania aj firmy zo severských krajín (Dánsko, Nórsko, Švédsko, Fínsko, Island, Lotyšsko, Estónsko, Litva). SZRB poskytuje klientovi dlhodobý investičný úver maximálne do výšky 50 percent celkových nákladov. V niektorých prípadoch je však možné dohodnúť aj vyšší podiel úveru. Minimálny objem úveru je ekvivalent 200 000 EUR. Lehota splatnosti úveru je maximálne 12 rokov, s odkladom splátok istiny až do troch rokov odo dňa prvého čerpania úveru. Úroková sadzba je stanovená individuálne na projekt na základe dohody medzi SZRB a klientom. **V roku 2007 bol akceptovaný 1 environmentálny projekt v celkovej výške 44 000 tis. Sk.**

5.2.2 EXPORTNO-IMPORTNÁ BANKA SR (EXIMBANKA SR)

EXIMBANKA SR je špecializovaná štátna agentúra, ktorá **v praxi zabezpečuje politiku vlády pri podpore exportu výrobkov domácich výrobcov**. Bola zriadená zákonom č.80/1997 Z.z. o Exportno-importnej banke Slovenskej republiky, v znení neskorších predpisov. Pôsobí od roku 1997 a **ponúka bankové, záručné a poisťovacie produkty** malým, stredným a veľkým podnikateľom, pričom využíva schémy povolenej štátnej pomoci v súlade s reguláciou EÚ, OECD a WTO. **Hlavným cieľom** EXIMBANKY SR je maximálna **podpora slovenského vývozu** produktmi zameranými na zvýšenie konkurencieschopnosti slovenských výrobcov na zahraničných trhoch.

Podpora exportu za sektor malého a stredného podnikania za rok 2007 dosiahla celkovú finančnú hodnotu **9 808 mil. Sk**. Na tomto objeme sa podpora bankovými produktmi podieľala objemom 3 308 mil. (spolu 1459 obchodných prípadov) Sk a poisťovými produktmi 6 500 mil. Sk. Podrobnejšie údaje o podpore exportu MSP prostredníctvom EXIMBANKY SR sú uvedené v prílohe č. 5D.

5.3 Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (MPSVR SR) je ústredným orgánom štátnej správy Slovenskej republiky pre oblasť pracovnoprávných vzťahov, zamestnanosti, kolektívneho vyjednávania, miezd a iných odmien za prácu, sociálneho zabezpečenia, sociálnoprávnej ochrany detí a mládeže, starostlivosti o rodinu a pre ďalšie veci sociálnej politiky.

Podpora MSP je súčasťou činnosti Ústredia práce sociálnych vecí a rodiny a predovšetkým je realizovaná prostredníctvom nástrojov aktívnej politiky trhu práce.

5.3.1 ÚSTREDIE PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY

Aktívna politika trhu práce (ďalej len „APTP“) je významným činiteľom, ktorý napomáha začleneniu uchádzačov o zamestnanie na trh práce. Nástroje APTP v zmysle zákona o službách zamestnanosti boli zabezpečované Ústredím práce, sociálnych vecí a rodiny (PSVR) a úradmi PSVR.

V roku 2007 úrady práce sociálnych vecí a rodiny aktivizovali nástrojmi aktívnej politiky trhu práce celkom 341 968 uchádzačov o zamestnanie (UoZ). V rámci zvyšovania zamestnateľnosti uchádzačov o zamestnanie boli v roku 2007 využívané tieto nástroje aktívnej politiky trhu práce v zmysle zákona č.5/2004 o službách zamestnanosti:

a) nástroje na zvýšenie zamestnateľnosti uchádzača o zamestnanie:

- § 42 informačné poradenské služby
- § 43 odborné poradenské služby
- § 46 vzdelávanie a príprava pre trh práce uchádzačov a záujemcov o zamestnanie
- § 47 vzdelávanie a príprava pre trh práce zamestnanca
- § 51 príspevok na vykonávanie absolventskej praxe
- § 52 príspevok na aktivačnú činnosť
- § 54 projekty a odmeny
- § 60 príspevok na úhradu prevádzkových nákladov chránenej dielne alebo chráneného pracoviska a na úhradu nákladov na dopravu zamestnancov.

b) nástroje na podporu vytvárania nových pracovných miest:

- § 49 príspevok na samostatnú zárobkovú činnosť
- § 50 príspevok na zamestnanie znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie
- § 56 príspevok na zriadenie chránenej dielne a pracoviska a ich zachovanie
- § 57 príspevok občanovi so zdravotným postihnutím na prevádzkovanie alebo vykonávanie samostatnej zárobkovej činnosti
- § 59 príspevok na činnosť pracovného asistenta

Tab. č. 9: Nástroje APTP s finančným vyčíslením

Nástroj APTP	Rok 2004		Rok 2005		Rok 2006		Rok 2007	
	Počet podporených prac. miest	Dohodnutá suma finančných prostriedkov (v Sk)	Počet podporených prac. miest	Dohodnutá suma finančných prostriedkov (v Sk)	Počet podporených prac. miest	Dohodnutá suma finančných prostriedkov (v Sk)	Počet podporených prac. miest	Dohodnutá suma finančných prostriedkov (v Sk)
A)	Nástroje na zvýšenie zamestnateľnosti uchádzača o zamestnanie							
A)	57328	1 524 345 235	72 536	1 541 729 067	37 844	1 431 481 272	46 296	1472707872
§ 46	27 208	211 667 038	35 689	263 709 643	8 377	55 127 706	8 890	64 634 029
§ 47	0	0	62	496 771	1 228	21 853 447	12 537	238 505 486
§ 51	14 462	199 879 537	24 838	334 310 338	14 503	138 253 834	8 937	84 896 021
§ 52	11 560	985 964 553	7 325	828 673 574	10 943	1 094 856 385	13 258	928 267 797
§ 60	0	0	2 731	109 060 695	2 793	121 389 900	2 674	126 404 539
§ 110 Z.387/96	4 098	126 834 107	1 891	5 478 046	0	0	0	0
B)	Nástroje na podporu vytvárania nových pracovných miest							
B)	7659	456 336 141	13 686	936 129 302	15 071	1 146 670 608	13 912	1164932136
§ 49 *	5 618	320 083 467	9 908	601 105 969	10 477	674 463 247	10 038	693 809 866
§ 50 *	1 778	109 541 958	3 087	228 953 539	3 490	266 300 679	2 550	209 731 205
§ 56 *	138	13 929 496	362	54 798 287	638	114 215 831	862	165 536 135
§ 57 *	107	10 692 022	271	42 195 092	405	76 448 848	389	83 875 317
§ 59 *	18	2 089 198	58	9 076 415	61	15 242 003	73	11 979 613
Spolu	64 987	1 980 681 376	86 222	2 477 858 369	52 915	2 578 151 880	60 208	2 607 640 008

V rámci príspevkov na tvorbu pracovných miest podporených prostredníctvom nenávratného príspevku bolo **v roku 2007 vytvorených 13 885** pracovných miest, čo je o 1 173 menej ako v roku 2006. Najväčší podiel na vytvorených pracovných miestach má **§ 49 – príspevok na samostatnú zárobkovú činnosť**, prostredníctvom ktorého sa vytvorilo viac ako 70 % zo všetkých vytvorených PM na „samozamestnanie“ v sledovanom období.

Ďalej sú uvedené iba vybrané nástroje APTP, ktoré majú priamy vplyv na MSP:

a) Príspevok na samostatnú zárobkovú činnosť (§ 49)

V rámci tohto nástroja APTP sa poskytuje príspevok na úhradu preukázaných nákladov súvisiacich so samostatnou zárobkovou činnosťou (ďalej len “SZČ”). Z hľadiska podpory vytvárania pracovných miest prostredníctvom nástrojov APTP patrí tento príspevok medzi najvyužívanejší. **V roku 2007** bolo vytvorených a obsadených **10 038** pracovných miest na SZČ, čo je o 439 menej ako v roku 2006. Z celkového počtu vytvorených a obsadených PM, bolo **financovaných 6 546 zo štátneho rozpočtu sumou 463 085 tis. Sk**. Táto forma podpory bola najviac využívaná v okresoch Prešov, Spišská Nová Ves, Kežmarok, Bardejov,

Banská Štiavnica, Pezinok, Dunajská Streda a Námestovo. Z celkového počtu 10 038 umiestnených uchádzačov o zamestnanie (ďalej len „UoZ“) bolo:

- 3 949 žien (39,34%)
- 5 868 znevýhodnených UoZ (58,46%)

Od roku 2006 je možné vyhodnotiť udržateľnosť vytvorených pracovných miest, ktoré vznikli vďaka príspevku podľa §49.

- v roku 2004 prijalo príspevok 5 618 osôb, pričom po skončení 2 ročnej dohodnutej doby prevádzkovania živnosti v podnikaní pokračuje 4 558 (81%).
- v roku 2005 prijalo príspevok 9 908 osôb, pričom po skončení 2 ročnej dohodnutej doby prevádzkovania živnosti naďalej podniká 4 267 (43%). Podiel podporených trvale vytvorených pracovných miest oproti roku 2004 sa výrazne znížil..

b) Príspevok na zamestnávanie znevýhodneného UoZ (§ 50)

Príspevok na zamestnanie znevýhodneného UoZ sa poskytuje zamestnávateľovi, ktorý prijme znevýhodneného UoZ do pracovného pomeru na vytvorené pracovné miesto. Priemerná dĺžka trvania podporovaného pracovného miesta je 15 až 18 mesiacov s podmienkou jeho udržania na dobu dvoch rokov. Počas sledovaného obdobia, úrady PSVR vytvorili a súčasne **obsadili 2 550** pracovných miest, na ktoré bolo umiestnených **3 478 UoZ**. Z celkového počtu vytvorených a obsadených PM, **bolo 1 736** pracovných miest **financovaných zo štátneho rozpočtu v sume 144 144 tis. Sk.** Úrady PSVR – Trebišov a Prešov podporili vytvorenie viac ako 200 pracovných miest. Nízku motiváciu zamestnávateľov umocňuje aj administratívna náročnosť príspevku.

Štruktúra zaradených UoZ na pracovné miesta: Z celkového počtu 3 478 umiestnených UoZ bolo:

- 2 208 žien (63,48%)
- 3 332 znevýhodnených UoZ podľa §8 (95,80%)
- 1 025 znevýhodnených UoZ podľa §50 (29,47%)

c) Príspevok na zriadenie chránenej dielne a chráneného pracoviska a na ich zachovanie (§ 56)

V roku 2007 úrady PSVR vytvorili **862** pracovných miest, na ktoré bolo **umiestnených 883 UoZ**. Z celkového počtu vytvorených a obsadených pracovných miest bolo **66 financovaných zo štátneho rozpočtu v sume 14 194 tis. Sk.**

5.4 Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR

Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky (MVRR SR) je ústredným orgánom štátnej správy Slovenskej republiky pre verejné práce, regionálny rozvoj, stavebnú výrobu a stavebné výrobky, stavebný poriadok a územné plánovanie okrem ekologických aspektov, podporu a uskutočňovanie bytovej politiky, poskytovanie štátnej prémie k stavebnému sporeniu.

MVRR SR plní úlohu Riadiaceho orgánu pre **Jednotný programový dokument Bratislava Cieľ 2 (JPD2)**. V prioritě Podpora hospodárskej činnosti a trvalo udržateľného

rozvoja cieľového územia bolo rozpracovaných 5 opatrení, z ktorých dve sú určené pre MSP prostredníctvom dvoch schém *štátnej pomoci* a jednej schémy *de minimis*.

V rámci Jednotného programového dokumentu (JPD2) bolo **v roku 2007 spolu predložených a podporených 48 projektov** nenávratným finančným príspevkom **vo výške 308 062 223,14 Sk**. Z toho:

- **v rámci opatrenia 1.1 Rozvoj malého a stredného podnikania** bolo podporených **23 projektov** v celkovej hodnote 656 991 716,73 Sk (z toho **prostriedky** zo štátneho rozpočtu a Európskeho spoločenstva **vo výške 227 419 338,- Sk**), bolo vytvorených (resp. udržaných) 139 pracovných miest.
- **v rámci opatrenia 1.3 Rozvoj podnikateľských aktivít a služieb v oblasti cestovného ruchu a rekreácie** bolo podporených **25 projektov**, v celkovej hodnote 220 134 043,80 Sk (z toho **prostriedky** zo štátneho rozpočtu a Európskeho spoločenstva **vo výške 80 642 885,14 Sk**), bolo vytvorených (resp. udržaných) 25 pracovných miest.

5.5 Ministerstvo pôdohospodárstva SR

Ministerstvo pôdohospodárstva Slovenskej Republiky (MP SR) je ústredným orgánom štátnej správy Slovenskej republiky vykonáva štátnu správu a štátny odborný dozor v rezorte pôdohospodárstva, riadi, usmerňuje a kontroluje výkon štátnej správy uskutočňovanej Štátnou veterinárnou a potravinovou správou SR, Plemenárskou inšpekciou SR, Ústredným kontrolným a skúšobným ústavom poľnohospodárskym, Národným lesníckym centrom, Technickým a skúšobným ústavom pôdohospodárskym SKTC-106 Rovinka, Pôdohospodárskou platobnou agentúrou a orgánmi špecializovanej štátnej správy v rozsahu svojej pôsobnosti.

V roku 2007 sa v rezorte pôdohospodárstva Slovenskej republiky poskytovala štátna pomoc na základe nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 369/2007 Z. z. z 8. augusta 2007 o niektorých podporných opatreniach v pôdohospodárstve. Týmto nariadením vlády SR sa aproximovali právne predpisy Európskeho spoločenstva o štátnej pomoci v poľnohospodárstve a lesnom hospodárstve pre obdobie rokov 2007 - 2013. Okrem toho bola štátna pomoc poskytovaná aj na základe zákona č. 231/1999 Z. z. z 24. augusta 1999 o štátnej pomoci v znení neskorších predpisov a schém štátnej pomoci, ktoré boli vypracované v súlade s nariadením Komisie (ES) č. 1857/2006 z 15. decembra 2006 o uplatňovaní článkov 87 a 88 zmluvy o štátnej pomoci pre malé a stredné podniky (MSP) pôsobiace v poľnohospodárskej výrobe, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 70/2001.

MP SR zároveň vykonáva úlohu riadiaceho orgánu pre Plán rozvoja vidieka Slovenskej republiky 2004-2006 (garančná sekcia EAGGF) a Sektorový operačný program Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka SR 2004-2006 (usmerňovacia sekcia EAGGF) podľa nariadenia Komisie (ES) č. 1257/1999.

Poskytovateľom štátnej pomoci bolo Ministerstvo pôdohospodárstva Slovenskej republiky a vykonávateľom štátnej pomoci bola Pôdohospodárska platobná agentúra (ďalej len „PPA“) a Agrokomplex výstavisko Nitra.

5.5.1 PÔDOHOSPODÁRSKA PLATOBNÁ AGENTÚRA (PPA)

Úlohou **Pôdohospodárskej platobnej agentúry** je podporovať sektor poľnohospodárstva a rozvoja vidieka na území SR poskytovaním finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu SR a z fondov Európskeho spoločenstva, predovšetkým z Európskeho poľnohospodárskeho usmerňovacieho a garančného fondu (EAGGF) ako aj Finančného nástroja pre usmerňovanie rybného hospodárstva (FIFG), systémom priamych platieb, financovaním rozvojových programov poľnohospodárstva a vidieka v zmysle Sektorového operačného programu - Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka a Plánu rozvoja vidieka ako aj stabilizácia trhu s vybranými poľnohospodárskymi výrobkami a potravinami na území SR v súlade s pravidlami financovania Spoločnej poľnohospodárskej politiky.

Cieľom MP SR je zabezpečiť kontinuálnu podporu oblastí, ktoré nie sú súčasťou priamych podpôr v poľnohospodárstve, Programu rozvoja vidieka 2007 – 2013 a ktorými sa zabezpečí plnenie úloh vyplývajúcich z Programového vyhlásenia vlády SR, najmä revitalizácia živočíšnej výroby, zabezpečenie ekologickej rovnováhy a stability krajiny pri racionálnom využívaní produkčných a mimo produkčných funkcií lesov, zabezpečenie ochrany územia pred šírením nákaz a zníženie rizík v pôdohospodárstve. V súlade s platnou legislatívou ES rezort pôdohospodárstva orientuje štátnu pomoc predovšetkým na podporu MSP. Prijímateľom štátnej pomoci a minimálnej pomoci boli v roku 2007 MSP pôsobiace v poľnohospodárskej prvovýrobe a podniky, ktoré pôsobili v oblasti spracovania poľnohospodárskych produktov uvedených v prílohe I Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva.

Na opatrenia realizované na základe nariadenia vlády č.369/2007 Z.z. o niektorých podporných opatreniach v pôdohospodárstve a schém štátnej pomoci a minimálnej pomoci na účasť na celonárodnej výstave Agrokomplex 2007 bolo v roku 2007 celkom prijatých 1 105 žiadostí, z toho 1 020 na štátnu a 85 na minimálnu pomoc V roku 2007 bola na štátnu pomoc a minimálnu pomoc vyplatená čiastka 185 525 037 Sk.

Tab. č. 10: Rozdelenie počtu a objemu žiadostí podľa veľkosti podniku

Veľkosť podniku		Počet žiadostí	Podiel na počte žiadostí	Objem pomoci [mil. Sk]	Podiel na celkovej pomoci
mikropodniky	MIP	412	37,29%	40,099901	21,61%
malé podniky	MP	451	40,82%	60,344680	32,53%
stredné podniky	SP	241	21,80%	84,782431	45,70%
veľké podniky	VP	1	0,09%	0,298025	0,16%
Celkom		1105	100%	185,525037	100%

Uvedené údaje poskytujú informáciu, že najväčšiu čiastku vyplatennej štátnej pomoci získali **malé a stredné podniky s podielom 78,23 % na poskytnutej pomoci** a s podielom 62,62 % na počte žiadostí. Mikropodniky sa na počte žiadateľov zúčastňujú podielom 37, 29 % na počte žiadostí, ale na samotnej pomoci len 21,61 %. Podrobné informácie o podporných opatreniach v pôdohospodárstve podľa jednotlivých titulov pomoci sú uvedené v Prílohe 5E.

PPA je zároveň sprostredkovateľským orgánom pod riadiacim orgánom pre **Sektorový operačný program Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka** (ďalej len „SOP RV“) a **Plán**

rozvoja vidieka Slovenskej republiky v programovacom (ďalej len „PRV“) období 2004-2006.

Cieľom Sektorového operačného programu Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka je zlepšenie multifunkčného poľnohospodárstva a trvalo udržateľného rozvoja vidieka. Stratégia SOP RV orientovaná na rozvoj konkurencieschopnej a environmentálne šetrnej poľnohospodárskej a lesníckej výroby, zvýšenie úrovne kvality spracovania, pridanej hodnoty, marketingu a rozvoja produktov poľnohospodárskej výroby, vytváranie podmienok pre stabilizáciu osídlenia vidieckeho priestoru, udržanie prírodného potenciálu krajiny a stabilizácia vlastníckych štruktúr v poľnohospodárstve a lesníctve a rozvoj trhu s pôdou. Prioritami SOP RV sú:

Priorita 1: Podpora produktívneho poľnohospodárstva - investície do poľnohospodárskych podnikov, zlepšenie spracovania a predajnosti poľnohospodárskych produktov

Priorita 2: Podpora trvalo udržateľného rozvoja vidieka - udržateľné hospodárenie v lesoch a rozvoj lesníctva, rybné hospodárstvo, prispôsobovanie a rozvoj vidieckych oblastí, vzdelávanie

Podrobnejšie údaje o finančnej podpore MSP v rámci **Sektorového operačného programu Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka** sú uvedené v Prílohe 5F.

Cieľom Plánu rozvoja vidieka Slovenskej republiky je zvýšiť efektívnosť v sektore poľnohospodárskej výroby a kvality života vidieckeho obyvateľstva (Multifunkčné poľnohospodárstvo a udržateľný rozvoj vidieka). Stratégia sa orientuje predovšetkým na podporu rozvoja vidieckej ekonomiky, zvyšovanie životnej úrovne vidieckeho obyvateľstva, rozvoj vidieckych oblastí prístupom k infraštruktúrnym službám a na ochranu životného prostredia a biodiverzitu vidieckeho prostredia pri udržateľnej využiteľnosti zdrojov vidieka. Prioritami PRV sú:

Priorita 1: Rozvoj udržateľnej vidieckej ekonomiky (vidiecka ekonomika a zamestnanosť) - podporovať rozvoj ekonomických aktivít umožňujúcich tvorbu pracovných príležitostí a primerané ekonomické podmienky vidieckeho obyvateľstva.

Priorita 2: Ochrana a zlepšenie vidieckeho životného prostredia (životné prostredie vidieka) - zabezpečiť ochranu všetkých prírodných zdrojov, udržiavať a obnovovať príťažlivé životné prostredie.

Podrobnejšie údaje o finančnej podpore MSP na základe **Plánu rozvoja vidieka Slovenskej republiky** sú uvedené v Prílohe 5G.

5.6 Ministerstvo životného prostredia SR

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky (MŽP SR) je ústredným orgánom štátnej správy Slovenskej republiky pre tvorbu a ochranu životného prostredia vrátane ochrany prírody a krajiny, vodného hospodárstva, ochrany pred povodňami, ochrany akosti a množstva vôd a ich racionálneho využívania, rybárstva, ochrany ovzdušia, ozónovej vrstvy a klimatického systému Zeme, ekologických aspektov územného plánovania, odpadového hospodárstva, posudzovania vplyvov na životné prostredie, zabezpečovania jednotného informačného systému o životnom prostredí a plošného monitoringu, geologického výskumu a prieskumu, ochrany a regulácie obchodu s ohrozenými druhmi voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín, geneticky modifikovaných organizmov.

Podpora malého a stredného podnikania je v rámci kapitoly Ministerstva životného prostredia SR realizovaná len prostredníctvom projektov financovaných z prostriedkov EÚ a spolufinancovania zo ŠR. Ministerstvo životného prostredia SR je sprostredkovateľským orgánom pre Prioritu č. 2 - Environmentálna infraštruktúra Operačného programu Základná infraštruktúra. Z rozpočtových prostriedkov kapitoly MŽP SR nie sú poskytované žiadne dotácie na podporu malého a stredného podnikania.

Opatrenia 2.2 Zlepšenie a rozvoj infraštruktúry na ochranu ovzdušia - Schéma štátnej pomoci pre zlepšenie a rozvoj infraštruktúry pre ochranu ovzdušia č. 012/03

V rámci uvedenej schémy boli podporené investičné projekty zamerané na:

- budovanie zariadení výroby tepla alebo teplej úžitkovej vody zameraných používanie obnoviteľných zdrojov energie
- inštalovanie odlučovacích technológií, ktorých cieľom je zníženie obsahu znečisťujúcich látok v odpadových plynch
- zmenu výrobného alebo technologického procesu prostredníctvom inštalovania čistejších technológií so zameraním na najlepšie dostupné technológie (BAT) v oblasti znižovania emisií znečisťujúcich látok
- inštaláciu zariadení s obsahom alternatívnych náhrad zameraných na recykláciu, regeneráciu a zneškodňovanie látok poškodzujúcich ozónovú vrstvu Zeme
- podporu investícií do zberu, recyklácie, regenerácie a zneškodňovania použitých regulovaných látok poškodzujúcich ozónovú vrstvu Zeme

Opatrenia 2.3. Zlepšenie a rozvoj infraštruktúry odpadového hospodárstva - Schéma štátnej pomoci pre zlepšenie a rozvoj infraštruktúry odpadového hospodárstva č. 011/03-2

Podporené boli investičné projekty, určené na dosiahnutie nasledujúcich cieľov:

1. V oblasti separovaného zberu odpadov:

- budovanie infraštruktúry separovaného zberu rôznych druhov odpadov a nových stredísk na zber odpadov,
- budovanie zariadení pre triedenie odpadov, dotried'ovacích zariadení a špeciálnych triediacich liniek,
- budovanie technických zariadení a obstaranie technológií zameraných na úpravu vyseparovaných komodít do ľahšie spracovateľných foriem (drviče, lisy a pod.).

2. V oblasti zhodnocovania odpadov:

- budovanie zariadení pre zhodnocovanie odpadov,
- budovanie zariadení pre biologickú úpravu odpadov – kompostovanie.

Počet podporených projektov v rámci schém štátnej pomoci k 31. 12. 2007:

- **19 žiadostí** o nenávratný finančný príspevok v rámci Opatrenia 2.2 Zlepšenie a rozvoj infraštruktúry na ochranu ovzdušia, **z toho malí a strední podnikatelia** 12 žiadostí v celkovej sume **198 932 386,03 Sk**,
- **15 žiadostí** o nenávratný finančný príspevok v rámci Opatrenia 2.3. Zlepšenie a rozvoj infraštruktúry odpadového hospodárstva, **z toho malí a strední podnikatelia** 11 žiadostí v celkovej sume **222 521 232,55 Sk**.

Environmentálny fond

Ministerstvo životného prostredia SR je správcom **Environmentálneho fondu** (štátneho účelového fondu), ktorý tiež poskytuje podporu do sektora malého a stredného podnikania. V roku 2007 bola Environmentálnym fondom poskytnutá **podpora** formou **úveru** a formou **dotácie**,

- v oblasti **ochrana ovzdušia a ozónovej vrstvy Zeme** bolo poskytnutých **5 úverov** v celkovej výške **36.140.884,00 Sk** (z toho bolo v roku 2007 čerpaných 35.949.725,00 Sk),
- v oblasti **ochrana a racionálne využívanie vôd** boli poskytnuté **3 úvery** v celkovej výške **13.150.000,00 Sk** (z toho bolo v roku 2007 čerpaných 3.150.000,00 Sk),
- v oblasti **rozvoj odpadového hospodárstva** boli poskytnuté **2 úvery** v celkovej výške **69.921.000,00 Sk** (z toho bolo v roku 2007 čerpaných 64.023.834,30 Sk),
- v oblasti **environmentálna výchova, vzdelávanie a propagácia** bolo poskytnutých **5 dotácií** v celkovej výške **9.069.000,00 Sk** (z toho bolo v roku 2007 čerpaných 9.069.000,00 Sk),
- v oblasti **prieskum, výskum a vývoj zameraný na zisťovanie a zlepšovanie stavu životného prostredia** boli poskytnuté **4 dotácie** v celkovej výške **8.800.000,00 Sk** (z toho bolo v roku 2007 čerpaných 6.800.000,00 Sk).

5.7 Ministerstvo školstva SR

Ministerstvo školstva Slovenskej republiky (MŠ SR) je ústredným orgánom štátnej správy Slovenskej republiky pre základné školy, stredné školy, vysoké školy, školské zariadenia, celoživotné vzdelávanie, vedu a techniku, štátnu starostlivosť o mládež a šport.

5.7.1 Agentúra na podporu výskumu a vývoja (APVV)

Hlavným cieľom agentúry je **podporovať špičkový základný a aplikovaný výskum a vývoj vo všetkých odboroch vedy a techniky**, ktoré uskutočňuje štátny sektor, sektor vysokých škôl, podnikateľský sektor a neziskový sektor v rámci programov agentúry. Podpora výskumu a vývoja sa realizuje formou projektov výskumu a vývoja, vybraných orgánmi agentúry v otvorenej súťaži vyhlasovanej agentúrou. Projekty výskumu a vývoja predkladajú tuzemské právnické alebo fyzické osoby. Základným východiskom podpory výskumu a vývoja je kvalita predloženého návrhu projektu. Ďalším cieľom agentúry je stimulovať účasť subjektov výskumu a vývoja v SR v medzinárodných a európskych programoch a iniciatívach, ako aj podporovať dvojstrannú a mnohostrannú spoluprácu v oblasti vedy a techniky.

Agentúra podporuje výskum a vývoj prostredníctvom súťažného financovania projektov výskumu a vývoja, v zmysle platnej legislatívy, nasledovne:

- podpora systémom „zdola nahor“ – prostredníctvom verejných výziev na predkladanie projektov v jednotlivých skupinách odborov vedy a techniky bez tematického obmedzenia, pričom zámery, ciele a vecnú náplň projektu výskumu a vývoja si určuje žiadateľ - zákon č.172/2005 Z. z. §12 ods.(2) písm. a),
- účelová forma podpory na základe vládou schválených programov agentúry, ktoré odrážajú požiadavky naplňovania vybraných zámerov a cieľov v súlade s dlhodobým zámerom štátnej vednej a technickej politiky - zákon č.172/2005 Z. z. §12 ods.(2) písm. b)

- podpora na základe vyhlásených verejných výziev v rámci medzinárodných dohôd a v rámci medzinárodných programov a iniciatív, vrátane nákladov na ich prípravu - zákon č.172/2005 Z. z. §12 ods.(2) písm. c).

Príjemcami finančných prostriedkov sú: organizácie sektora vysokých škôl, štátneho sektora výskumu a vývoja, podnikateľského sektora výskumu a vývoja, neziskového sektora výskumu a vývoja a fyzické osoby výskumu a vývoja v zmysle živnostenského zákona.

Program agentúry "Podpora výskumu a vývoja v malých a stredných podnikoch" VMSP 2007 je nástrojom na podporu výskumu a vývoja v malých a stredných podnikoch, orientovaný na inovácie. Cieľom programu je stimulácia inovácií v malých a stredných podnikoch prostredníctvom podpory ich vlastného výskumu a vývoja alebo transferu takýchto riešení z organizácií výskumu a vývoja

Hlavnými cieľmi programu sú:

- stimulácia technických inovácií v malých a stredných podnikoch prostredníctvom podpory ich vlastného výskumu a vývoja alebo transferu takýchto riešení z organizácií výskumu a vývoja;
- eliminácia znevýhodnenia malých a stredných firiem na trhu v oblasti zavádzania vlastných
- nových technických a technologických riešení vzhľadom na ich nedostatočné zdroje v porovnaní s veľkými spoločnosťami;
- podpora zvyšovania pridanej hodnoty procesov, produktov a služieb v podnikoch a ich konkurencieschopnosti.

V rámci výzvy VMSP 2007 bolo **doručených 103 žiadostí** (štúdie technickej realizovateľnosti 42, projekty výskumu a vývoja 61) a celková výška požadovaných finančných prostriedkov dosiahla 255 mil. Sk.

Celková podpora schválená radou programu je nasledovná:

- štúdie technickej realizovateľnosti - podporených 29 žiadostí v celkovej výške **12 321 tis. Sk** (priemerná výška finančnej podpory na jednu žiadosť 425 tis. Sk)
- projekty výskumu a vývoja - podporených 35 žiadostí v celkovej výške **151 361 tis. Sk** (priemerná výška finančnej podpory na jednu žiadosť: 4,3 mil. Sk)

Spolu bolo schválených 64 žiadostí v celkovej výške 163 682 tis. Sk. V priebehu roka 2007 APVV vyplatila podporu na realizáciu 61 projektov malých a stredných podnikov v celkovej výške 132 009 tis. Sk.

6. Vyhodnotenie podporných programov realizovaných NARMSP

6.1 NARMSP ako implementačná agentúra pre štrukturálne fondy

Národná agentúra pre rozvoj malého a stredného podnikania vykonáva úlohu sprostredkovateľského orgánu pod riadiacim orgánom pre Sektorový operačný program priemysel a služby (SOP PS) na základe Splnomocnenia o delegovaní právomocí z riadiaceho orgánu (MH SR) na sprostredkovateľský orgán a zabezpečuje proces výzvy, hodnotenia, implementácie, finančného riadenia, monitorovania a kontroly žiadostí o poskytnutie nenávratných finančných príspevkov (NFP) v rámci dvoch opatrení:

Opatrenie 1.1 - Podpora rozvoja nových a existujúcich podnikov a služieb

Opatrenie 1.2 - Podpora budovania a rekonštrukcie infraštruktúry – pre aktivity podpory budovania inkubátorov, podpory budovania technologických parkov a podpory budovania výskumných a vývojových centier. Súčasťou Opatrenia 1.2 je aj národný projekt *Vybudovanie siete s informačným prepojením vedeckých, akademických a špeciálnych knižníc, vrátane ich modernizácie*.

6.1.1 Opatrenie 1.1 „Podpora rozvoja nových a existujúcich podnikov a služieb“

Opatrenie 1.1 „Podpora rozvoja nových a existujúcich podnikov a služieb“ je zamerané na podporu rozvoja podnikania v oblasti priemyslu a služieb, zvýšenie zamestnanosti a kvality života v regiónoch prostredníctvom súkromného sektora a uľahčenie uplatnenia sa malí a strední podnikatelia (MSP) v medzinárodnej spolupráci a pri vstupe na trh EÚ.

Opatrenie 1.1 „Podpora rozvoja nových a existujúcich podnikov a služieb“, výzva SOP PS-2004-1.1 zo dňa 15. júna 2004 (schéma štátnej pomoci)

Vzhľadom na skutočnosť, že v roku 2007 nebola vyhlásená žiadna nová výzva zameriavala sa implementácia Opatrenia 1.1 výzvy SOP PS-2004-1.1 v roku 2007 predovšetkým na nasledovné oblasti:

- prijímanie žiadostí o platbu a vypracovanie prehlásenia o overení k žiadostiam o platbu,
- monitorovanie projektov v nadväznosti na nadobudnutie účinnosti zmlúv o poskytnutie nenávratného finančného príspevku (NFP),
- monitorovanie projektov po ukončení ich realizácie
- oslovenie 9 projektov zo zásobníka a následné podpisovanie zmlúv o poskytnutí NFP (z toho podpísalo zmluvu 8 žiadateľov a 1 nesúhlasil s podmienkami).

Do roku 2007 bol celkový počet 49 schválených projektov. Celkový počet ukončených projektov k 31.12.2007 za celé obdobie bol 42, z toho pribudlo 12 ukončených projektov za rok 2007, pričom od zmluvy odstúpilo 6 žiadateľov.

V roku 2007 bolo v NARMSP od príjemcov pomoci v rámci Opatrenia 1.1 prijatých celkovo **47 Žiadostí o platbu (ŽoP) v hodnote 57 171 357,17 Sk**; z toho 26 priebežných ŽoP v objeme 30 581 948,15 Sk a 21 záverečných ŽoP v objeme 26 589 409,02 Sk. Refundovaných bolo v roku 2007 61 žiadostí o platbu.

Tab. č. 11: Refundované žiadosti o platbu v roku 2007, výzva SOP PS-2004-1.1

Žiadosť o platbu	Počet	Hodnota / Objem v Sk	Zdroje zo štátneho rozpočtu v Sk	Zdroje z ERDF v Sk
Záverečné ŽoP	20	69 468 651,14	32 062 454,42	37 406 196,72
Priebežné ŽoP	41	76 893 320,07	35 489 224,70	41 404 095,37
Spolu	61	146 361 971,21	67 551 679,12	78 810 292,09

Opatrenie 1.1 „Podpora rozvoja nových a existujúcich podnikov a služieb“, Schéma podpory existujúcich a začínajúcich podnikateľov (*schéma pomoci de minimis*), výzva SOP PS-2006-1.1 zo dňa 16. augusta 2006

Odborné hodnotenie projektov začalo v závere roku 2006. Proces odborného hodnotenia bol ukončený dňa 23. 2. 2007. Z celkového počtu 430 posudzovaných projektov, 360 dosiahlo viac ako 72 bodov a 70 nedosiahlo požadovanú úroveň minimálneho počtu bodov. Po odbornom hodnotení projektov, ktoré dosiahli požadovaný minimálny počet bodov, celková výška požadovaných výdavkov projektov dosiahla sumu 1 932 374 933,855 Sk a celková výška požadovaného NFP dosiahla sumu 959 183 399,666 Sk .

Vzhľadom na skutočnosť, že výška finančných prostriedkov, ktoré mala k dispozícii Hodnotiaca komisia, nedosahovala celkovú požadovanú sumu úspešných projektov, nebolo možné poskytnúť finančný príspevok všetkým úspešným žiadateľom. Z tohto dôvodu bol vytvorený zásobník projektov s tým, že projekty môžu získať podporu neskôr v prípade, ak sa dodatočne uvoľnia finančné prostriedky.

K 31. 12. 2007 bolo podpísaných 81 zmlúv o poskytnutí NFP v celkovej sume 215 193 318,99 Sk. Z toho bolo 7 zmlúv o poskytnutí NFP zo zásobníka v sume 19 900 605,00 Sk.

V roku 2007 bolo prijatých 6 ŽoP. Celková suma prijatých ŽoP bola 15 797 783,56 Sk (7291 284,72 Sk zo ŠR, 8 506 498,84 Sk z ERDF) . Preplatená bola 1 ŽoP v sume 1 289 502,50 Sk (595 155,00 Sk zo ŠR, 694 347,50 Sk z ERDF).

Monitorovanie sa zabezpečuje formou spracúvania, sumarizácie a vyhodnocovania údajov, ktoré na úrovni projektu získava NARMSP od príjemcov pomoci. V roku 2007 sa míľniky v jednotlivých projektoch dosahovali v súlade so schválenými harmonogramami realizácií prác a schválenými žiadosťami o zmeny v zmluvách o poskytnutí NFP. V priebehu roku 2007 sa uskutočnilo 88 kontrol realizácie projektov na mieste, z toho 69 monitoringov na mieste a 19 kontrol na mieste k žiadosťiam o platbu. Pri kontrolách bol zistený súlad realizácií so zmluvami o poskytnutí NFP a neboli zistené nezrovnalosti.

6.1.2 Opatrenie 1.2 „Podpora budovania a rozvoja infraštruktúry“, výzva SOP PS-2004-1.2 zo dňa 7. apríla 2004

Opatrenie 1.2 „Podpora budovania a rekonštrukcie infraštruktúry“ je zamerané na podporu rozvoja podnikania v oblasti priemyslu a služieb, zvýšenie zamestnanosti a kvality života v regiónoch prostredníctvom verejného sektora. Výzva na dané opatrenie č. SOP PS-2004-1.2, ktorá bola vyhlásená Riadiacim orgánom pre Sektorový operačný program Priemysel a služby v spolupráci s Národnou agentúrou pre rozvoj malého a stredného podnikania dňa 7. apríla 2004, **zahŕňa oprávnené aktivity podpory budovania**

inkubátorov, podpory budovania technologických parkov a podpory budovania výskumných a vývojových centier.

Počas roku 2007 NARMSP implementovala v rámci opatrenia 1.2 šesť projektov, ktorých objem zmluvne viazaného NFP tvorí 146 385 347,05 Sk. V roku 2007 nedošlo k podpisu žiadnej Zmluvy o poskytnutí NFP, keďže všetkých šesť zmlúv bolo podpísaných v roku 2005. V rámci Opatrenia 1.2 nebol vytvorený zásobník projektov.

Tab. č. 12: Objem zazmluvneného NFP k 31.12.2007:

P. č.	Kód projektu	Žiadateľ	Výška zazmluvneného NFP (v Sk)
1	11110200001	Mesto Martin	21 306 634,20
2	11110200004	Mesto Spišská Nová Ves	26 930 128,80
3	11110200005	Mesto Gelnica	36 829 442,30
4	11110200007	Mesto Handlová	37 571 930,00
5	11110200008	Mesto Rimavská Sobota	2 580 200,00
6	11110200009	Mesto Moldava nad Bodvou	21 167 011,75
Celková výška zazmluvneného NFP			146 385 347,05

V roku 2007 bolo vykonaných 6 kontrol na mieste u konečného prijímateľa. Výsledky kontrol sú bez nezrovnalostí. Konečnými príjemcami pre opatrenie 1.2 bolo predložených 11 žiadostí v celkovej hodnote 22 202 625,43 Sk, z toho 8 žiadostí o predfinancovanie v objeme 17 390 462,45 Sk a 3 záverečné žiadosti o platbu v objeme 4 812 162,98 Sk.

Národný projekt

Súčasťou opatrenia 1.2 SOP PS „Podpora budovania a rekonštrukcie infraštruktúry“ je realizácia národného projektu: *Vytvorenie siete s informačným prepojením vedeckých, akademických a špeciálnych knižníc vrátane ich modernizácie*. Cieľom tohto projektu je modernizácia a prepojenie vedeckých, akademických a technických knižníc s podnikateľskou praxou (oprávnené aktivity zahŕňajú vedecké, akademické a technické knižnice).

Konečným prijímateľom pomoci je Slovenská národná knižnica Martin (ďalej len SNK Martin), s ktorou NARMSP podpísala zmluvu o poskytnutí NFP dňa 24.4.2007. Následne konečný prijímateľ uzavrel zmluvy o spolupráci s desiatimi partnermi projektu: SAV Bratislava, Slovenská chemická knižnica pri STU Bratislava, Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave, Slovenská poľnohospodárska Univerzita, Trenčianska univerzita v Trenčíne, Univerzitná knižnica v Žiline, Vedecká knižnica Banská Bystrica, Vedecká knižnica Prešov, Vedecká knižnica Košice a Technická univerzita vo Zvolene.

Celková výška žiadostí o zálohovú platbu predložené na NARMSP v roku 2007 bola 14 882 812,24 Sk (z ERDF 11 749 558 Sk, zo ŠR 3 133 223, 63 Sk). Celková výška žiadostí o zúčtovanie zálohovej platby je 6 252 426,92 (z ERDF 4 936 126,52Sk, zo ŠR 1 316 300,40 Sk). V roku 2007 sa zástupcovia konečného prijímateľa, zástupcov partnerov, NARMSP, MH

SR, MK SR zúčastňovali na pravidelných koordinačných poradách. Ústrednou témou ich stretnutí bolo posudzovanie problémov vzniknutých počas realizácie projektu a ich následné riešenie. Išlo najmä o otázky financovania a realizácie časového harmonogramu projektu, keďže vzhľadom na končiace sa implementačné obdobie SOP PS je nevyhnutné ukončiť projekt v termíne do 30.11.2008

6.2 Program vzdelávania, školení a poradenstva pre vybrané skupiny záujemcov o podnikanie

Podporu záujemcov o podnikanie realizuje NARMSP formou poskytovania zvýhodnených poradenských a vzdelávacích služieb prostredníctvom inštitucionálnej siete 14 regionálnych poradenských a informačných centier (RPIC) a podnikateľských inovačných centier (BIC), 8 centier prvého kontaktu (CPK). Program vzdelávania, školení a poradenstva pre vybrané skupiny záujemcov o podnikanie je pokračovaním rovnako zameraného programu, ktorý bol ukončený 31.12.2005.

Regionálne centrá poskytli 1 464 informatívnych konzultácií v celkovom objeme 732 hodín z oblastí potrebných pre začiatok a rozvoj podnikania a 2074 odborných konzultácií v celkovom objeme 5 243 hodín zo všetkých oblastí potrebných pre začiatok a rozvoj podnikateľských aktivít. Pre účely získania úverov, či už v rámci finančných podporných schém alebo komerčných zdrojov, RPIC/BIC/CPK vypracovali 234 podnikateľských plánov. Z programu bola hradená organizácia 8 školení v celkovom objeme 224 hodín pre 221 účastníkov. Školenia boli organizované na tému „Základy podnikania“ a „Základy práce s počítačom“.

Služby boli financované zo zdrojov štátneho rozpočtu, a to v objeme 4 068 778,50 Sk. Podľa predbežných výsledkov centrá takto pomohli vytvoriť 565 nových podnikov a 599 nových pracovných miest.

Tab. č. 13: Dotované poradenstvo a vzdelávanie pre záujemcov o podnikanie za jednotlivé regióny

Dotované poradenstvo a vzdelávanie pre záujemcov o podnikanie v rámci Programu vzdelávania, školení a poradenstva pre vybrané skupiny záujemcov o podnikanie realizované sieťou RPIC/BIC/CPK za rok 2007 financované zo štátneho rozpočtu										
Centrum	konz. info A*	info hod A*	konz. ob.A	odb. hod A	vypracované pre NA		vypracované mimo NARMSP		počet	
					PP počet	PS počet	PP počet	PS počet	školení	účastníkov školení
RPIC Prešov	0	0	0	0	0	0	0	0	2	16
RPIC Trebišov	18	9	50	280,5	0	0	12	0	0	0
RPIC Košice	97	48,5	99	267	0	0	3	0	0	0
RPIC Poprad	250	125	529	779	0	0	0	0	0	0
RPIC Rožňava	52	26	52	154	0	0	0	0	0	0
BIC Spišská Nová Ves	25	12,5	45	72,5	0	0	17	0	0	0
RPIC Lučenec	134	67	142	422	0	0	3	0	0	0
RPIC Dunajská Streda	0	0	0	0	0	0	88	0	0	0
BIC Prievidza, s.r.o.	126	63	128	381	0	0	13	0	6	205
RPIC Zvolen	103	51,5	160	792	0	0	0	0	0	0
RPIC Považská Bystrica	86	43	95	244	0	0	39	0	0	0
RPIC Nitra	40	20	40	114	17	0	0	0	0	0
RPIC Trenčín	44	22	53	146,5	0	0	18	0	0	0
RPIC Komárno	132	66	132	396	0	0	7	0	0	0
CPK Bardejov	26	13	23	69	0	0	0	0	0	0
CPK Brezno	7	3,5	7	22	0	0	7	0	0	0
CPK Levoča	29	14,5	85	195	0	0	5	0	0	0
CPK Veľký Krtíš	74	37	74	222	0	0	0	0	0	0
CPK Michalovce	114	57	145	318	0	0	0	0	0	0
CPK Poltár	44	22	88	125	0	0	22	0	0	0
CPK Snina	60	30	108	140	0	0	0	0	0	0
CPK Medzilaborce	3	1,5	19	103	0	0	0	0	0	0
Spolu	1464	732	2074	5243	17	0	234	0	8	221

Sumárne informácie o dotovanom poradenstve a vzdelávaní pre záujemcov o podnikanie

Počet	informatívne konzultácie	1 464
	odborné konzultácie	2 074
Spolu		3 538

Vysvetlivky:

konz. info A*: počet informatívnych konzultácií pre záujemcov o podnikanie

info hod A*: počet hodín informatívnych konzultácií pre záujemcov o podnikanie

konz. odb. A: počet odborných konzultácií pre záujemcov o podnikanie

odb. hod A: počet hodín odborných konzultácií pre záujemcov o podnikanie

PP (pp NA) počet: počet podnikateľských plánov vypracovaných pre NARMSP

PS (ps NA) počet: počet posudkov k podnikateľským plánom vypracovaných pre NARMSP

Počet	školení	8
	účastníkov školení	221
	vypracovaných podnikateľských plánov	234

Počet hodín	informatívne konzultácie	732
	odborné konzultácie	5 243
Spolu		5 975

PP (pp iné) počet: počet podnikateľských plánov vypracovaných mimo NARMSP

PS (ps iné) počet: počet posudkov k podnikateľským plánom vypracovaných mimo NARMSP

skupina A: záujemcovia o podnikanie

6.3 Podpora MSP prostredníctvom inkubátorovej starostlivosti

Podnikateľské a technologické inkubátory tvoria dôležitú súčasť podpornej infraštruktúry pre začínajúcich malých a stredných podnikateľov. Ich poslaním je poskytovať začínajúcim firmám podporu na jednom mieste a vytvoriť im vhodné štartovacie podmienky na fungovanie ich podniku v období minimálne troch rokov. Podnikateľské a technologické inkubátory sú organizácie neziskového charakteru.

Základ poskytovaných služieb tvorí prenájom priestorov za ceny nižšie ako sú bežné komerčné ceny na trhu a administratívna podpora firmy (napr. poskytnutie zasadacích a prezentačných priestorov, evidencia pošty, výhodné tarify za telefóny a internet). Okrem podnikateľských priestorov poskytujú inkubátory svojim klientom podľa ich potreby aj vzdelávacie služby a poradenstvo (napr. poradenstvo v oblasti získania zdrojov na podnikanie, právne poradenstvo, sprostredkovanie kontaktov a pod.). Rozsah a forma podpory sa v jednotlivých inkubátoroch líšia.

Budovanie siete inkubátorov na Slovensku začalo v roku 2002. Do roku 2007 bolo v rôznych regiónoch Slovenska s podporou štátneho rozpočtu, predvstupových programov Phare a štrukturálnych fondov vybudovaných **16 inkubátorov**. Do výstavby tejto celoslovenskej siete s kapacitou takmer **17,5 tis. m²** bolo cez programy implementované **NARMSP investovaných spolu 602,37 mil. Sk** (vrátane finančných a nefinančných vkladov príjemcov a ich partnerov)¹. Významným faktorom investícií do budovania siete inkubátorov je dopad na zamestnanosť v regiónoch. K 31. decembru 2007 bolo v priamej súvislosti s prevádzkou a činnosťou inkubátorov vytvorených **1 230 pracovných miest v 269 inkubovaných spoločnostiach**.

Obrázok: 6.1 Sieť inkubátorov na Slovensku

Okrem samotnej výstavby inkubátorov štátny rozpočet podporoval aj spolufinancovanie ich prevádzky, a to prostredníctvom programu *Podpora MSP prostredníctvom siete inkubátorov a implementácia metódy research-based spin-off*. Cieľom programu bolo zvýšiť mieru

¹ Inkubátor Malacky bol vybudovaný z prostriedkov predvstupového programu Phare cezhraničná spolupráca kapitola MVAR SR. Výška investície tu nie je zahrnutá.

prežitia MSP, zvýšiť ich konkurencieschopnosť, podporiť aplikáciu výsledkov výskumu a vývoja do praxe, udržanie zamestnanosti a podpora tvorby nových pracovných miest v jednotlivých regiónoch SR. Na podporu inkubátorov formou úhrady časti ich prevádzkových nákladov bolo v r. 2004, 2005 a 2007 použitých 21,70 mil. Sk.

Tab. č. 14: Výška a štruktúra finančnej podpory inkubátorov v rokoch 2002 - 2007

Typ podpory	Zdroj podpory	Náklady v mil. Sk
Výstavba inkubátorov	Štátny rozpočet	138,66
	PHARE	208,45
	Vlastné zdroje	141,90
	Štrukturálne fondy	113,36
	Spolu	602,37
Prevádzka inkubátorov *	Štátny rozpočet	21,70
Celkom		624,07

Finančné prostriedky boli poskytnuté v r. 2004, 2005 a 2007

Štátna podpora v roku 2007

Zo štátneho rozpočtu na rok 2007 bolo z Programu *Podpora MSP prostredníctvom siete inkubátorov a implementácia metódy research-based spin-off* podporených 9 inkubátorov v celkovej výške 4,34 mil. Sk. Zvyšné inkubátory nezískali finančný príspevok, pretože v sledovaných oblastiach vykazovali kladné výsledky hospodárenia. Z poskytnutých prostriedkov inkubátory pokryli časť prevádzkových nákladov, ktoré im vznikli v dôsledku poskytovania prenájmu za ceny nižšie ako sú komerčné ceny na trhu a v dôsledku poskytovania doplnkových služieb pre nájomcov.

Tab. č. 15: Prehľad o výške finančných prostriedkov vynaložených na podporu časti prevádzky inkubátorov v r. 2007

Inkubátor	Mesto	Príspevok v Sk
Podnikateľský inkubátor a technologické centrum	Banská Bystrica	325 363,90
Inkubátor	Bratislava	72 435,70
Podnikateľský inkubátor	Handlová	832 250,10
Martinsko - flámske podnikateľské a inkubátorové centrum	Martin	435 702,10
Inkubátor	Moldava nad Bodvou	291 472,25
Technologický inkubátor	Prievidza	724 369,50
Podnikateľský inkubátor	Rožňava	332 796,20
Technologický inkubátor INOVATECH	Sládkovičovo	1 019 049,70
Technologický inkubátor VTP	Žilina	310 998,00
Spolu zo štátneho rozpočtu		4 344 437,45

Významným ukazovateľom naplňovania cieľov inkubátorov ako aj štátneho programu je počet inkubovaných podnikov. Uvedených 9 inkubátorov umiestnilo vo svojich prevádzkových priestoroch 157 podnikov, ktoré vytvorili 646 pracovných miest.

Tab. č. 16: Štruktúra a výška finančných prostriedkov vynaložených na vybudovanie inkubátorov v r. 2005 – 2007

Rok	Inkubátor	Mesto	Náklady v Sk								
			ŠR		Iné (vlastné)		Phare		ŠF ²		Celkom
			výstavba	vybavenosť	výstavba	vybavenosť	výstavba	vybavenosť	výstavba	vybavenosť	
2005	Univerzitný technologický inkubátor STU ¹	Bratislava			31 800 000		55 796 391				85
	Inkubátor ²	Gelnica	771 931	192 983					2 894 740		3 859 654
	Inkubátor ³	Moldava/ Bodvou	3 629 866								3 629 866
	Technologický inkubátor ³	Prievidza	6 213 483		700 000						6 913 483
	Technologický inkubátor INOVATECH ¹	Sládkovičovo			36 031 160		46 200 000				81
		Spolu	10 615 280		68 724 143		101 996 391		2 894 740		14 403 169
2006	Inkubátor	Gelnica	6 097 070	256 444	1 524 267	64 111			22 864 012	961 666	31 767 570
	Podnikateľský inkubátor	Handlová	6 678 205		1 669 551				25 043 268		33 391 024
	Mestský inkubátor	Martin	3 930 496		982 624				14 739 359		19 652 479
	Inkubátor	Moldava/ Bodvou	4 624 243 ^x		1 031 061				15 465 913		21 121 217
	Podnikateľský inkubátor 2. generácie (virtuálny)	Rimavská Sobota	102 940	440 260	25 735	110 065			386 024	1 650 975	2 715 998
	Podnikateľský inkubátor - 2. etapa	Spišská Nová Ves	2 625 873	136 315	656 468	34 079			9 847 023	511 182	13 810 940
		Spolu	24 058 826	833 019	5 889 707	208 255	0	0	88 345 598	3 123 823	122 459 228
2007	Inkubátor	Gelnica	773 340			352 071			2 900 026		4 025 437
	Podnikateľský inkubátor	Handlová	692 286	395 955	173 072	98 989			2 596 073	1 484 830	5 441 205
	Mestský inkubátor	Martin	550 670		137 668				2 065 013		2 753 351
	Inkubátor	Moldava/ Bodvou		66 462		16 616				249 233	332 310
	Podnikateľský inkubátor 2. generácie (virtuálny)	Rimavská Sobota									
	Podnikateľský inkubátor - 2. etapa	Spišská Nová Ves	2 587 027		646 757				9 701 350		12 935 134
		Spolu	4 603 323	462 417	957 496	467 675	0	0	17 262 462	1 734 063	25 487 436

1 Phare CBC cezhraničná spolupráca, kapitola MVaRR SR

2 Štrukturálne fondy SOP PS, Opatrenie 1.2 (zdroje Európskeho fondu regionálneho rozvoja a kofinancovanie zo ŠR)

3 Štátny program Podpora MSP prostredníctvom siete inkubátorov a implementácia metódy research-based spin-off 2004 – 2006

x Príspevok 0,5 mil. Sk bo zo štát. programu Podpora MSP prostredníctvom siete inkubátorov a implementácia metódy research-based spin-off 2004 – 2006

Činnosť inkubátorov v roku 2007

K 31.12.2007 bolo vo všetkých 16 inkubátoroch umiestnených 269 firiem, ktoré vytvorili spolu 1 159 pracovných miest. Ďalších 71 pracovných miest bolo vytvorených v riadení a prevádzke inkubátorov. Priemerná obsadenosť v inkubátoroch dosiahla 86 % (viac ako 15 tis. m²). Vysoká obsadenosť inkubátorov poukazuje na záujem začínajúcich podnikateľov o ich služby a opodstatnenie investícií do ich vybudovania.

Aktivity inkubátorov vytvorených v rokoch 2002 až 2005 (MFPIC Martin, PIaTC Banská Bystrica, KVTI Košice, PI Rožňava, PI Prešov, PI Spišská Nová Ves, TI VTP Žilina, TI Prievidza, Inkubátor Malacky, UTI STU Bratislava a TI Inovatech Sládkovičovo), sa zameriavali okrem poskytovania služieb spojených s prenájmom na poskytovanie poradenstva internými a externými expertmi, organizáciu vzdelávacích aktivít pre klientov inkubátora alebo záujemcov o podnikanie a iné doplnkové a špecifické služby.

Inkubátory vytvorené zo štrukturálnych fondov v rokoch 2006 až 2007 (Inkubátor Gelnica, Inkubátor Moldava nad Bodvou, PI Handlová, Mestský PI Martin, prístavba PI Spišská Nová Ves) sa prioritne zameriavali na akvizíciu firiem a podnikateľov a obsadenie priestorov. K 31.12.2007 dosiahli priemernú obsadenosť 90 %.

Tab. č. 17: Vytťaženie inkubátorov k 31.12.2007

Technologický / Podnikateľský inkubátor	Kapacita inkubátora v m ²	Obsadenosť v m ²	Obsadenosť v %	Počet inkubovaných firiem	Počet prac. miest vo firmách	Počet pracov. miest v riadení a prevádzke inkubátora
Podnikateľský inkubátor a technologické centrum Banská Bystrica *	881,05	759,53	86	23	94	3
Inkubátor Bratislava *	197,10	114,00	58	4	8	1
Univerzitný technologický inkubátor STU Bratislava	866,00	598,00	69	13	76	6
Podnikateľský inkubátor Gelnica	2 870,00	2 662,00	93	5	140	2
Podnikateľský inkubátor Handlová *	882,03	759,53	86	18	50	5
Košický vedecko-technický inkubátor Košice	1 650,00	1 155,00	70	21	101	1
Inkubátor Malacky	2 467,70	2 206,00	89	41	55	6
Martinsko - flámske podnikateľské a inkubátorové centrum Martin *	1 018,00	882,24	70	12	89	6
Podnikateľský inkubátor Moldava nad Bodvou *	735,00	470,00	64	13	16	13
Technologické inkubátorové centrum Prešov	819,40	819,40	100	17	162	6
Technologický inkubátor Prievidza *	1 080,00	727,00	67	23	117	5
Podnikateľský inkubátor 2. generácie (virtuálny) Rimavská Sobota	63,00	63,00	100	9	9	1
Podnikateľský inkubátor Rožňava *	1 293,00	1 268,19	96	12	65	6
Technologický inkubátor INOVATECH Sládkovičovo *	1 158,50	1 118,12	97	22	60	5
Podnikateľský inkubátor Spišská Nová Ves	696,00	696,00	100	6	17	2
Technologický inkubátor Žilina *	740,00	740,00	100	30	100	3
SPOLU	17 416,78	15 038,01	86	269	1159	71

* Inkubátory, ktorým bola v roku 2007 podporená prevádzka zo štátneho rozpočtu .

6.4 Mikropôžičkový program

V roku 1997 začala NARMSP prostredníctvom troch regionálnych centier RPIC v Považskej Bystrici, Zvolene a Prešove s realizáciou pilotného projektu Mikropôžičkového programu. Jeho hlavným cieľom od začiatku bolo riešiť problém prístupu malých podnikateľov vrátane začínajúcich, k malým úverom priamo v regiónoch. V roku 2007 sieť implementujúcich regionálnych organizácií tvorilo 15 centier pokrývajúcich plošne celé územie Slovenska (14 RPIC a Fond fondov, s.r.o. Bratislava). Program sa realizoval v zmysle uznesenia vlády SR č. 701/2002.

Mikropôžičkový program bol aj v roku 2007 naďalej určený malým podnikateľom zamestnávajúcim menej ako 50 zamestnancov. Podľa podmienok programu mikropôžičku bolo možné použiť na obstaranie hnutelného a nehnuteľného investičného majetku, rekonštrukciu prevádzkových priestorov, ako aj nákup potrebných zásob, surovín či tovaru. Minimálna výška mikropôžičky bola v roku 2007 nezmenená, t.j. 50 000 Sk, maximálna 1,5 mil. Sk, pričom úroková sadzba v nadväznosti na zníženie základnej sadzby Národnej banky Slovenska bola znižovaná dvakrát, až na hodnotu 6,25 % p. a. Doba splatnosti sa pohybovala od 6 mesiacov do 4 rokov, pričom bolo možné poskytnúť odklad splátok istiny maximálne na dobu 6 mesiacov.

V priebehu roku 2007 predložilo žiadosť o poskytnutie mikropôžičky 124 záujemcov z radov malých a stredných podnikateľov, pričom poskytnutých bolo 109 mikropôžičiek v celkovej výške 75,036 mil. Sk. Priemerná výška mikropôžičky sa oproti roku 2006 zvýšila takmer o 100 tis. Sk, na hodnotu 688 402 Sk. Celkovo bolo od začiatku realizácie Mikropôžičkového programu poskytnutých už 1 499 mikropôžičiek vo výške takmer 674 mil. Sk.

Tab. č. 18: Prehľad o poskytnutých mikropôžičkách podľa regionálnych centier

Centrum	Rok 2007		Kumulatívne k 31.12.2007	
	Počet poskytnutých mikropôžičiek	Výška poskytnutých mikropôžičiek v Sk	Počet poskytnutých mikropôžičiek	Výška poskytnutých mikropôžičiek v Sk
Fond fondov s.r.o. Bratislava	12	8 388 000	121	62 179 500
RPIC Dunajská Streda	5	4 750 000	56	27 894 800
RPIC Komárno	4	1 420 000	104	49 377 038
RPIC Košice	7	6 230 000	36	24 349 336
RPIC Lučenec	9	4 554 500	73	37 475 725
RPIC Martin	1	450 000	74	30 059 362
RPIC Nitra	7	2 810 000	120	36 948 000
RPIC Poprad	2	3 000 000	9	7 431 033
RPIC Považská Bystrica	5	3 779 236	172	61 362 323
RPIC Prešov	15	11 550 000	174	75 977 000
BIC Prievidza	19	12 000 000	168	85 368 000
BIC Spišská Nová Ves	12	4 534 030	85	34 573 503
RPIC Trebišov	3	2 970 000	83	38 478 199
RPIC Trenčín	5	6 000 000	70	42 621 662
RPIC Zvolen	3	2 600 000	154	59 821 710
Spolu	109	75 035 766	1 499	673 917 191

Významným faktorom pri realizácii tohto úverového programu je aj jeho dopad na zamestnanosť v regiónoch. V roku 2007 bolo vytvorených 169 pracovných miest a ďalších 556 pracovných miest bolo udržaných vďaka finančnej podpore z programu. Od začiatku poskytovania mikropôžičiek bolo celkovo vytvorených už 2 253 pracovných miest a ďalších 3 215 miest bolo udržaných.

Tab. č. 19: Vybrané ukazovatele realizácie a výsledkov Mikropôžičkového programu

	Rok 2007		Kumulatívne k 31.12.2007	
	počet	Sk	počet	Sk
Spracované žiadosti o mikropôžičku	124	-	1 823	-
Poskytnuté mikropôžičky	109	75 035 766	1 499	673 917 191
Priemerná výška mikropôžičky	-	688 402	-	449 578
Novovytvorené pracovné miesta	169	-	2 253	-
Udržané pracovné miesta	556	-	3 215	-

6.5 Fondy rizikového kapitálu, spoločnosť Fond fondov, s.r.o.

Spoločnosť Fond fondov, s.r.o. (do apríla 2006 Seed Capital Company, s.r.o.), bola založená v decembri 1994 Národnou agentúrou pre rozvoj malého a stredného podnikania za účelom realizácie jedného z jej finančných podporných programov - rizikových investícií. Spoločnosť sa od svojho počiatku zameriava na vyhľadávanie inovatívnych mladých firiem s perspektívou strednodobého rastu, ktorým svojimi investíciami umožňuje urýchliť rozvoj a dosiahnutie firemných cieľov. Výnosy zo svojej činnosti spoločnosť používa na ďalší rozvoj svojich aktivít a investovanie do nových projektov. Služby, ktoré spoločnosť poskytuje, zahŕňajú: investície do základného imania, následné financovanie, zaručené a nezaručené úvery, podriadené a konvertibilné úvery, finančné analýzy a predikcie, aranžovanie syndikovaného financovania, akvizície a fúzie firiem, marketingové poradenstvo.

Od roku 1995 prešla spoločnosť významným vývojom čo do objemu spravovaných prostriedkov, veľkosti portfólia spravovaných projektov, počtu finančne podporených firiem, ako aj počtu spravovaných fondov. Fond fondov, s.r.o., je od roku 1995 zakladajúcim členom Slovenskej asociácie rizikového kapitálu (SLOVCA) a členom Európskej venture kapitálovej asociácie (EVCA). Od roku 2000 je členom asociácie mikropôžičkových inštitúcií Slovenska (AMIS). Do roku 2006 spoločnosť Fond fondov s.r.o. spravovala 5 fondov rizikového kapitálu (Fond štartovacieho kapitálu, Regionálny fond štartovacieho kapitálu, Rozvojový fond pre malé a stredné podnikanie a fondy INTEG a SISME).

V roku 2006 boli na základe Programu rizikového kapitálu schváleného Správnou radou NARMSP vytvorené dva nové fondy: Fond Seed Capital, k.s. a Slovenský Rozvojový Fond, a.s. a navýšené prostriedky vo Fonde štartovacieho kapitálu.

Fond štartovacieho kapitálu bol otvorený už v roku 1994 a jeho prostriedky sú určené na rozvoj malých a stredných podnikov na území celej SR. Za vhodné vo vzťahu k investíciám v rámci Fondu štartovacieho kapitálu sú považované: priemyselná výroba, výrobné služby, inovatívne podniky, aktívny cestovný ruch. Finančné prostriedky môžu byť investované do troch základných štádií životného cyklu spoločnosti, t.j. seed, start-up a early stage development vo forme majetkovej účasti alebo kombináciou majetkovej účasti a úveru. Maximálna výška investície predstavuje 20 mil. Sk, pričom jej konkrétna výška ako aj ostatné podmienky spolupráce závisia vždy od individuálneho posúdenia predložených projektov.

Regionálny fond štartovacieho kapitálu (RFŠK) bol otvorený v roku 2003 a jeho prostriedky sú určené na rozvoj MSP v oblastiach Banskobystrického, Žilinského, Prešovského a Košického kraja. Za vhodné vo vzťahu k investíciám v rámci RFŠK sú považované: priemyselná výroba, výrobné služby, obchodné služby, aktívny cestovný ruch. Z prostriedkov fondu je možné financovať podniky nachádzajúce sa v troch základných štádiách životného cyklu, t.j. seed, start-up a early stage development, a to formou majetkovej účasti alebo jej kombináciou s úverom. Maximálna výška investície predstavuje 5 mil. Sk, pričom jej konkrétna výška ako aj ostatné podmienky spolupráce závisia vždy od individuálneho posúdenia predložených projektov.

Rozvojový fond pre malé a stredné podnikanie, a.s., bol otvorený v roku 2001, ako prvý fond rizikového kapitálu s príspevkami domáceho súkromného kapitálu založený spoločnosťou Fond fondov, s.r.o. Jeho pôsobnosť je v rámci celého územia Slovenskej republiky a zdroje sú určené do priemyselnej výroby, výrobných služieb, inovatívnych podnikov, prípadne aktívneho cestovného ruchu. Maximálna výška investície je 30 mil. Sk. Správna rada NARMSP na svojom zasadnutí dňa 18.12.2007 schválila predaj účasti Fondu fondov, s.r.o. v spoločnosti Rozvojový Fond pre malé a stredné podnikanie, a.s. zostávajúcemu akcionárovi. Týmto rozhodnutím spoločnosť Fond fondov, s.r.o. z tohto fondu zmluvne vystúpila a fond sa stal plne súkromným fondom bez účasti verejných finančných zdrojov.

Fondy INTEG a SISME boli vytvorené zo zdrojov programu PHARE (finančné memorandum 2002 a 2003) a začali svoju činnosť koncom roka 2005. Fond INTEG vznikol ako doplnkový podporný nástroj k programu zriaďovania inkubátorov a je určený na podporu inovatívnych projektov spoločností zaradených do technologických inkubátorov InQb STU Bratislava alebo InovaTech Sládkovičovo. Maximálna horná hranica investície predstavuje 4 mil. Sk a je určená pre spoločnosti nachádzajúce sa v počiatočnom alebo štartovacom štádiu životného cyklu. Investície z fondu SISME sú určené pre inovatívne projekty z oblasti priemyselnej výroby, výrobných a obchodných služieb a nových technológií z celého územia Slovenskej republiky. Maximálna výška investície môže dosiahnuť hranicu 5 mil. Sk pre spoločnosti nachádzajúce sa v počiatočnom alebo štartovacom štádiu životného cyklu. Prostriedky fondov sú do spoločnosti investované formou majetkovej účasti, resp. jej kombinácie s úverom.

Fond Seed Capital, k.s., vznikol v júli 2006 predovšetkým za účelom realizácie investícií do novo vznikajúcich spoločností a urýchlenia rozvoja inovatívnych malých a stredných podnikov. Tento fond má právnu subjektivitu a umožňuje financovanie projektov v rámci celého územia Slovenskej republiky. Prípustný objem finančnej investície do jednej spoločnosti je od 200 tis. Sk do 10 mil. Sk pre začínajúce alebo inovatívne projekty. Počiatočná nominálna hodnota tohto fondu vo výške 404,04 mil. Sk je tvorená príspevkami NARMSP vo výške 400 mil. Sk a príspevkami manažéra fondu vo výške 4,04 mil. Sk.

Slovenský Rozvojový Fond začal činnosť v lete roku 2006. Fond bol založený s plánovanou príspevkami súkromných investorov v celkovej výške 500 mil. Sk, čím pri investovaní verejných revolvingových zdrojov vo výške 500 mil. Sk dosiahne nominálnu hodnotu 1 mld. Sk. Fond sa zameriava na projekty podnikov vo fáze start-up a development. Maximálna výška investície v bežnom roku v priemere nesmie prekročiť 50,0 mil. Sk.

Súhrnne počas roku 2007 sa vo všetkých fondoch uskutočnilo celkom 14 zasadnutí investičných výborov na ktorých bolo schválených 14 investičných návrhov v celkovom objeme 244,5 mil. Sk. Z nich sa zrealizovalo (došlo k poskytnutiu finančných prostriedkov)

10 investícií v objeme 211,9 mil. Sk, čiže 86,6% z objemu schválených investícií. Celková dosiahnutá výška divestícií (predaných obchodných podielov) bola 60,2 mil. Sk.

Počas celkovej existencie fondov rizikového kapitálu sa uskutočnilo 86 zasadnutí investičných výborov na ktorom sa schválilo 179 investičných návrhov v celkovom objeme 877,1 mil. Sk. Z nich sa realizovalo 154 investícií v objeme 620,0 mil. Sk, čiže 70,69 %. Výška 27 úplných divestícií bola 168,0 mil. Sk, čo predstavuje 27,08% z objemu realizovaných investícií. Dosiahnutý objem 12 čiastkových divestícií bol 34,0 mil. Sk.

Výsledky činnosti fondov rizikového kapitálu k 31. 12. 2007 v štruktúre schválených investícií za jednotlivé fondy ponúka nasledujúca tabuľka.

Tab. č. 20: Počet a výška schválených investícií za jednotlivé fondy

	Rok 2007		Kumulatívne od vzniku fondov	
	Počet investícií	Výška investícií v tis. Sk	Počet investícií	Výška investícií v tis. Sk
Fond štartovacieho kapitálu	3	13 500	114	323 385
Regionálny fond štart. kapitálu	0	0	26	78 015
Fond INTEG	0	0	0	0
Fond SISME	0	0	2	10 000
Rozvojový fond pre MSP,a.s.	1	5 000	23	112 195
Fond Seed Capital,k.s.	2	20 000	3	27 500
Slovenský Rozvojový Fond,a.s.	8	206 000	11	326 000
Spolu fondy	14	244 500	179	877 095

6.6 Grantová schéma rozvoja cestovného ruchu TDGS 2003

V roku 2007 bola ukončená posledná grantová schéma cestovného ruchu v rámci programu Phare. Dňa 28.2.2007 bolo ukončené vyplácanie finančných prostriedkov z Grantovej schémy rozvoja cestovného ruchu (TDGS 2003), ktorá bola vyhlásená formou verejnej výzvy 1.marca 2005. Jej prioritným cieľom bola podpora rastu a výkonnosti malých a stredných podnikateľov v oblasti cestovného ruchu a zvýšenie konkurenčnej schopnosti cestovného ruchu na celom území Slovenskej republiky.

Grantová schéma rozvoja cestovného ruchu pozostávala z dvoch komponentov. V komponente 1 (ďalej len K1) sa **o grant uchádzali malí a strední podnikatelia, pričom podpora bola zameraná na výstavbu nových ubytovacích zariadení, zvýšenie úrovne a rekonštrukciu existujúcich ubytovacích zariadení a tvorbu nových alebo zvyšovanie úrovne existujúcich zariadení poskytujúcich služby CR v existujúcich strediskách CR.** V komponente 2 (ďalej len K2) boli oprávnenými žiadateľmi neziskové a mimovládne organizácie s aktivitami v oblasti cestovného ruchu a združenia CR. V rámci komponentu 2 išlo o projekty zamerané na stratégiu rozvoja CR, marketing a propagáciu CR, služby turistických informačných centier a kancelárií, mediálnu podporu CR, účasť na turistických veľtrhoch a pod.

Celkový objem prostriedkov alokovaných na GS bol **4. 570 000 EUR**, pričom financovanie z predvstupovej pomoci programu Phare (Finančné memorandum 2003) predstavovalo výšku 3 350 000 EUR a zo štátneho rozpočtu bola zabezpečená suma 1 200 000 EUR ako národné kofinancovanie. **Počet schválených projektov bol 58**, z toho: **K1–46 v objeme 4 160 809,40 EUR** a K2–12 projektov v celkovom objeme 409 190,60 EUR.

Ku dňu 28.2.2007 bolo celkovo vyplatených 3 735 337,93 EUR, čo predstavuje 81,74 % čerpanie alokovaných prostriedkov. Z toho v K1 bolo vyplatených 3 430 741,39 EUR (súhrne zálohové a záverečné platby = 82,45% zo schváleného rozpočtu) a v K2 dosiahlo čerpanie sumu 304 596,54 EUR (súhrne zálohové a záverečné platby = 74,44% zo schváleného rozpočtu. Spolu s prostriedkami pre Technickú asistenciu (150 000 EUR) bolo dosiahnuté 82,26 % čerpanie v sume 3 882 423,69 EUR, pričom zo zdrojov Phare bolo vyplatených 2 885 088,49 EUR a zo štátneho rozpočtu 997 335,20 EUR.

Z celkového počtu 58 zazmluvnených projektov bolo doručených 52 žiadostí o záverečnú platbu. Pred ukončením grantovej schémy bolo rozviazaných 6 grantových zmlúv a to na žiadosť príjemcov, ktorí nedodržovali podmienky grantovej zmluvy, či už z dôvodu nedostatku vlastných finančných zdrojov alebo krátkeho termínu na ukončenie výstavby. Záverečné platby neboli vyplatené v prípade 5-tich projektov, pričom z toho 1 žiadosť o záverečnú platbu preyšovala sumu celkových oprávnených nákladov, ktoré boli v rámci záverečného vyúčtovania schválené, a ďalšie 4 projekty nesplnili celkový cieľ projektu. Uvedení príjemcovia boli zároveň požiadaní o vrátenie zálohových platieb, prípadne ich partiálnych častí.

6.7 Euro info centrum

Účasťou na projektoch Európskej komisie a spoluprácou so zahraničnými partnermi umožňuje Národná agentúra pre rozvoj malého a stredného podnikania slovenským firmám získavať informácie a kontakty v krajinách EÚ, ale aj v krajinách kandidujúcich na členstvo a v tzv. tretích krajinách mimo spoločného európskeho trhu. Tieto projekty v rámci NARMSP koordinovalo Euro info centrum. Generálne riaditeľstvo pre podnikanie a priemysel Európskej komisie zriadilo sieť Euro info centier (Euro Info Centre Network) v snahe poskytovať malým a stredným podnikateľom komplexné informácie o jednotnom trhu, legislatíve EÚ, podporných programoch a politike rozvoja podnikania, a zároveň pomáhať vytvárať priestor pre ich vzájomnú spoluprácu.

Spoločným cieľom siete Euro info centier bolo zvyšovanie konkurencieschopnosti, inovatívnosti a efektívnosti medzinárodnej spolupráce MSP. Okrem Euro info centra pri Národnej agentúre v Bratislave pôsobilo na Slovensku Euro info centrum v Prešove, ktorého hostiteľskou štruktúrou je Regionálne poradenské a informačné centrum (RPIC Prešov).

Vo februári 2008 zahájila Európska komisia činnosť novej siete na podporu podnikania s názvom Enterprise Europe Network. Nová sieť buduje na skúsenostiach bývalých sietí komisie (siete Euro Info Centre Network a Innovation Relay Centre Network) a poskytuje podnikateľom aj pomoc pri účasti vo výskumných programoch Únie.

Podpora pri vyhľadávaní kooperačných partnerov

Euro info centrá pomáhali podnikateľom pri vyhľadávaní kooperačných partnerov prostredníctvom Databázy pre spoluprácu podnikateľov, internej korešpondenčnej siete a organizovaním účasti slovenských podnikateľov na medzinárodných kontrakčných

podujatiach. V roku 2007 bolo preložených a uverejnených v rôznych periodikách a na web stránkach Euro info centier 400 ponúk v slovenskom jazyku a 3417 ponúk v anglickom jazyku na spoluprácu od zahraničných spoločností. Slovenskí podnikatelia, hľadajúci zahraničných partnerov, si vyžiadali 263 kontaktov. Služby Databázy pre spoluprácu podnikateľov (BCD) poskytované bratislavským EIC využilo 31 slovenských podnikateľov, ktorí zadali požiadavku na preklad profilu firmy do anglického jazyka za účelom nájdenia kooperácie. O vyhľadávanie informácií o vnútornom trhu požiadalo 1964 firiem osobne, telefonicky alebo emailom. Zahraničné firmy si vyžiadali 184 kontaktov na slovenské firmy.

Zabezpečenie účasti podnikateľov na zahraničných a domácich podujatiach

Oboznamovanie podnikateľskej verejnosti s dôsledkami vstupu SR do EÚ na podnikanie bolo cieľom **57 informačných seminárov a školení**, ktoré prebehli **v rôznych regiónoch Slovenska**. Bratislavské EIC spolu so zástupcami Národnej agentúry pre rozvoj MSP, regionálnymi poradenskými a informačnými centrami (RPIC), Slovenskej a obchodnej priemyselnej komory (SOPK) a ďalšími, oslovili s problematikou EÚ a podnikania celkom 429 podnikateľov. **Na seminároch sa zúčastnilo viac ako 884 podnikateľov.**

Kooperačné podujatia pre malých a stredných podnikateľov z celej Európy

Euro info centrá organizovali v priestoroch rôznych veľtrhov a výstav sektorovo orientované kontraktačné a kooperačné podujatia pre MSP z celej Európy. Na týchto podujatiach prebiehali stretnutia potenciálnych partnerov podľa vopred pripraveného harmonogramu. Podnikateľom zo Slovenska bol v mnohých prípadoch umožnený vstup, vrátane množstva doplnkových služieb, zdarma.

Euro info centrá sa v roku 2007 zapojili do medzinárodných projektov zameraných na prípravu kooperačných podujatí pre **podniky z odvetvia strojárstva** a iných príbuzných odvetví, ďalej podniky zo **sektoru energetiky, ochrany životného prostredia a riadenia odpadového hospodárstva** v prihraničných oblastiach EÚ.

Ďalšie podporné a informačné aktivity – knižnica a časopis EIC-zine

Elektronický časopis EIC-zine už šiesty rok prinášal informácie rozdelené do niekoľkých tém. Publikovaných bolo už viac ako 4 000 článkov. Najčítanejšími sú príspevky zamerané na cestovný ruch, programy EÚ, informačné technológie, inovácie a pripravované podujatia v SR a v EÚ. Čitatelia mohli zároveň publikovať svoje vlastné príspevky o aktivitách vo svojom regióne. Materiály súvisiace s podnikaním mohli záujemcovia získať v knižnici Euro info centra v Bratislave.

Materiály vytvorené sieťou Euro info centier

Sieť Euro info centier vytvorila množstvo materiálov pre MSP, z ktorých väčšina je dostupná aj prostredníctvom internetu. Podľa obsahu tieto dokumenty majú rôznu formu ako napr. informačné listy, referenčné materiály, výkladové dokumenty, sprievodcovia, príklady z praxe, atď. Materiály sú publikované na stránke Európskej komisie: <http://ec.europa.eu/enterprise/networks/eic/eic.html>

6.8 Projekt SIZAR

Od roku 2005 do februára 2008 bola NARMSP po boku hlavného partnera Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska (UNSS) spolu s Agentúrou pre podporované zamestnávanie (APZ) a Inštitútom pre výskum práce a rodiny (IVPR) zapojená do projektu

Systém integrovaného zamestnávania a rekvalifikácie nevidiacich a slabozrakých ľudí (SIZAR). Projekt bol financovaný z fondov EÚ, Iniciatívy Spoločenstva Equal.

Jednou z kľúčových aktivít NARMSP v projekte bolo pomôcť vytvoriť rovnaké šance ďalej sa vzdelávať pre zrakovo postihnutých ľudí (ZrP) a následne ich integrovať do vzdelávacích kurzov *Začínam podnikat'* a *Telemarketing*. Preto NARMSP vypracovala metodickú príručku zameranú na identifikáciu a elimináciu bariér integrácie ZrP do štandardných kurzov. Príručka obsahuje súbor krokov potrebných na optimálnu prípravu a realizáciu integrovaných kurzov.

Pred realizáciou kurzov NARMSP v spolupráci s UNSS a RPIC Považská Bystrica zabezpečila:

- Školenie autorov učebných textov, kde autori získali všetky potrebné informácie o tom, ako formátovať texty tak, aby boli použiteľné pre ZrP účastníkov kurzov.
- Úpravu textov t.j. učebných textov, záverečných testov, dotazníkov spokojnosti a monitorovacích dotazníkov dopadov do formátu vhodného pre ZrP.
- Súbor požiadaviek pre výber účastníkov vrátane ZrP do kurzov t.j. zvládnuté socio-rehabilitačné návyky, zvládnutý kurz orientácie, prípadne počítačový kurz pre využívanie špeciálneho čítacieho a hovoriaceho softvéru.
- Vypracovanie Profilu ZrP účastníkov pre potreby lektorov, ktorý obsahoval popis zrkovného postihnutia z hľadiska funkčných dôsledkov pri vnímaní textu, úroveň orientácie v interiéri/exteriéri a sebaobslužných zručností, typy používaných kompenzačných pomôcok pri písaní a čítaní (zväčšovacia a televízna lupa, zväčšovací alebo hovoriaci softvér, pichtov písací stroj, braillov riadok na PC, braillove texty), vzdelanie prípadne aj záujmy ZrP účastníka.
- Školenie, počas ktorého sa lektori dozvedeli o kompenzačných a špeciálnych edukačných pomôckach ZrP, o rôznych typoch ťažkých zrkových postihnutí, ako to ovplyvňuje spôsob absorpcie informácií ZrP frekventantmi a ako komunikovať so ZrP klientmi.
- Identifikáciu a odstránenie prekážok v priestoroch učebne, chodieb a ostatných príľahlých priestoroch, označenie učební a sociálnych zariadení.

Po príprave podmienok NARMSP zorganizovala v rokoch 2006 a 2007 šesť integrovaných kurzov: 3 kurzy *Začínam podnikat'* a 3 kurzy *Telemarketing*, ktoré absolvovalo dovedna 71 účastníkov vrátane 24 zrakovo ťažko postihnutých. Vzhľadom k sociálnemu charakteru projektu SIZAR boli do kurzu integrovaní nielen ZrP klienti, ale aj študenti, absolventi SŠ, SOŠ a VŠ, matky na a po materskej dovolenke, dôchodcovia, telesne postihnutí ľudia.

Tab. č. 21: Vyhodnotenie vzdelávania v rámci SIZAR

Vzdelávacie kurzy projektu S I Z A R					
	Počet kurzov		Počet absolventov		
	Začínam podnikat'	Telemarketing	ZrP	bez ZrP	Spolu
2006	2	0	7	20	27
2007	1	3	17	27	44
Spolu	3	3	24	47	71

Výsledky realizácie integrovaných kurzov:

Monitoringu sa zúčastnilo 60 absolventov (z toho 22 ZrP absolventov). Do termínu realizácie monitoringu už začali podnikat' 4 absolventi. V budúcnosti plánuje podnikat' 15 absolventov (vrátane 3 ZrP). Zamestnanie našlo 16 absolventov vrátane 3 ZrP absolventov, ďalší 1 ZrP absolvent získal akceptačný list od budúceho zamestnávateľa.

Počas prípravy, realizácie a hodnotenia integrovaných kurzov došlo v myslení zúčastnených lektorov a absolventov k cennému poznaniu nových skutočností, názorov a vnímania zrakovo postihnutých pracovníkov, ktoré obsahujú dôležitý odkaz i pre potenciálnych zamestnávateľov. Priebeh kurzov potvrdil, že zamestnaním ZrP ľudí môže mať a strední podnikatelia:

- pozitívne ovplyvniť humanizáciu ľudí bez zrakového postihnutia, prehĺbiť v nich schopnosť empatie a vzájomného porozumenia,
- ponúknuť bežným zamestnancom inšpiráciu, povzbudenie, odvahu zdolať prekážky, vytrvalosť, koncentrovanosť na prácu,
- poukázať na lojalitu ZrP pracovníkov voči zamestnávateľom, ich stálosť, vernosť zamestnávateľovi a jeho poslaniu,
- dosiahnuť spestrenie kolektívu, obohatiť tvorivé tímy členmi, ktorí majú iný „pohľad“ na svet, hodnoty, kvalitu materiálov atď.,
- vytvoriť kultivovaný tlak k tomu, aby sa ľudia v prítomnosti a v komunikácii so ZrP vyjadrovali presne, konkrétne a precíznejšie popisovali javy.

Skúsenosti všetkých zúčastnených strán z realizácie integrovaného vzdelávania v rámci projektu SIZAR potvrdili, že ak je ZrP človek rovnako inteligentný, motivovaný, zručný alebo vzdelaný ako človek bez zrakového postihnutia, dokáže vykonať zverené úlohy rovnako dobre, hoci používa na to iné spôsoby.

V rámci udržateľnosti modelu integrácie ZrP a iných skupín ohrozených na trhu práce do vzdelávacích kurzov NARMSP od roku 2008 začlenila cieľové skupiny SIZAR-u do štátneho podporného Programu poradenstva a vzdelávania pre vybrané skupiny záujemcov o podnikanie. Zároveň na celoslovenskom stretnutí spolu s RPIC Považská Bystrica odovzdala model integrácie vrátane učebných textov spolupracujúcim regionálnym vzdelávacím organizáciám RPIC/BIC/CPK/PI-TI, aby tak zabezpečila regionálnu dostupnosť a využiteľnosť poradensko-vzdelávacieho štátneho programu aj pre ZrP klientov a ostatných skupín ohrozených na trhu práce na celom území Slovenska.

Model integrácie, priebeh kurzov, skúsenosti lektorov i ZrP účastníka kurzu *Začínam podnikat'* boli veľmi pozitívne hodnotené aj zo strany nadnárodných partnerov z Poľska a Veľkej Británie, ktorí realizujú obdobne projekty či už integrovaného alebo individuálneho vzdelávania a zamestnávania ZrP ľudí.

7. Záver

V predloženej správe o stave a rozvoji malého a stredného podnikania v SR je prezentovaný komplexný pohľad na vývoj podnikateľského prostredia, malého a stredného podnikania a formách jeho podpory v roku 2007 vrátane poukázania na existujúce problémy spolu s návrhmi na ich riešenie.

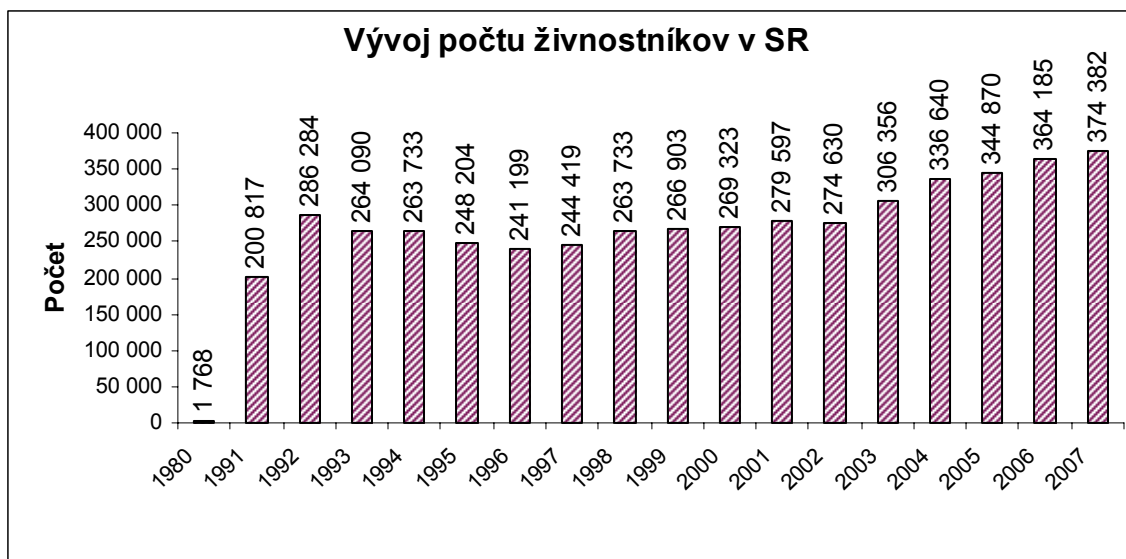
Hospodársky vývoj v roku 2007 bol charakteristický historicky najvyšším rastom hrubého domáceho produktu v SR pri pokračujúcom raste zamestnanosti. V súlade s všeobecným trendom makroekonomických ukazovateľov sa pozitívne rozvíjal aj sektor malých a stredných podnikov, ktorý zaznamenal medziročne výrazný rast tvorby pridanej hodnoty. Počet malých a stredných podnikateľov - fyzických aj právnických osôb ďalej dynamicky rástol. Na rozdiel od predošlých siedmych rokov, keď boli zdrojom nových pracovných miest najmä malé a stredné podniky, v uplynulom roku sa zvýšil počet pracovných miest podstatne výraznejšie v sektore veľkých podnikov. Rast zamestnanosti vo veľkých podnikoch, ktorý bol prvý krát zaznamenaný v roku 2006 po výraznom poklese v predchádzajúcom období môžeme považovať za začiatok strednodobého trendu, ktorý je priamym dôsledkom ukončenej reštrukturalizácie privatizovaných podnikov a začiatu výroby vo veľkých podnikoch vybudovaných zahraničnými investormi.

Rok 2007 priniesol viaceré opatrenia, ktoré prispeli k zlepšeniu podnikateľského prostredia, ale aj opatrenia, ktoré finančné a administratívne zaťaženie podnikateľského sektora zvýšili. Pozitívne vnímané je predovšetkým zjednodušenie administratívnych postupov pri začatí podnikania vytvorením Jednotných kontaktných miest, zavedenie možnosti elektronického podávania návrhov do obchodného registra alebo podávanie daňových dokumentov, či zúženie registratúrnych povinností pre podnikateľov vyplývajúcich zo zákona o archívoch a registratúrach. Negatívny vplyv majú predovšetkým opatrenia v daňovej a odvodovej oblasti zvyšujúce priame finančné zaťaženie, nové povinnosti zamestnávateľov v súvislosti so zabezpečením pracovnej zdravotnej služby, rozšírenie záväznosti kolektívnej zmluvy vyššieho stupňa alebo niektoré zmeny v zákonníku práce. Za pretrvávajúce problémy možno označiť problematiku vymožitelnosť práva, zložitosť a nestabilitu predpisov a absencia posudzovania dopadov pred ich prijatím, vysoké odvodové zaťaženie. Čoraz viac sú vnímané ako problém ohrozujúci konkurencieschopnosť MSP nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily a rast cien energií a surovín.

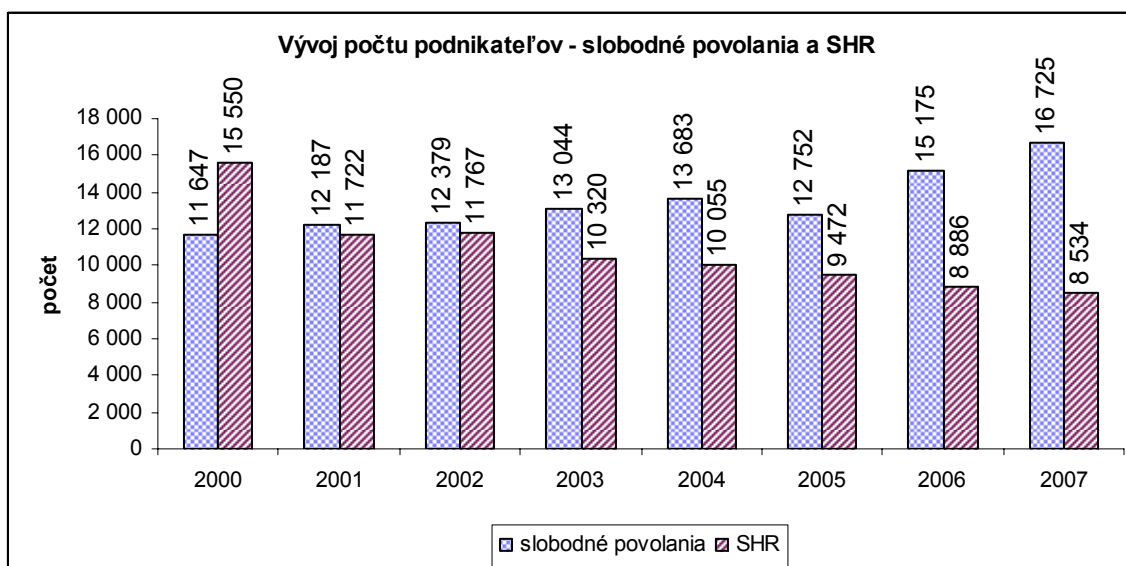
V oblasti podporných programov bol rok 2007 charakterizovaný pokračujúcou implementáciou podporných programov z prvého programovacieho obdobia štrukturálnych fondov 2004-2006, ako aj prípravou a negociáciou programových dokumentov pre ďalšie programovacie obdobie 2007-2013. Pri implementácii nových podporných programov bude dôležité, aby sa neopakovali problémy, ktoré sprevádzali nábeh niektorých programov v predošlom období, predovšetkým vysoké administratívne nároky na strane príjemcov aj poskytovateľov pomoci, pomalé hodnotenie a spracovávanie žiadostí ako aj neúmerne dlhé časové obdobie od predloženia žiadosti o platbu po jej realizáciu.

Predkladaná správa obsahuje aj komplex návrhov na ďalšie zlepšovanie podnikateľského prostredia, ktorých cieľom je prispieť k udržaniu dynamiky rastu sektora MSP na Slovensku a zvyšovaniu jeho konkurencieschopnosti.

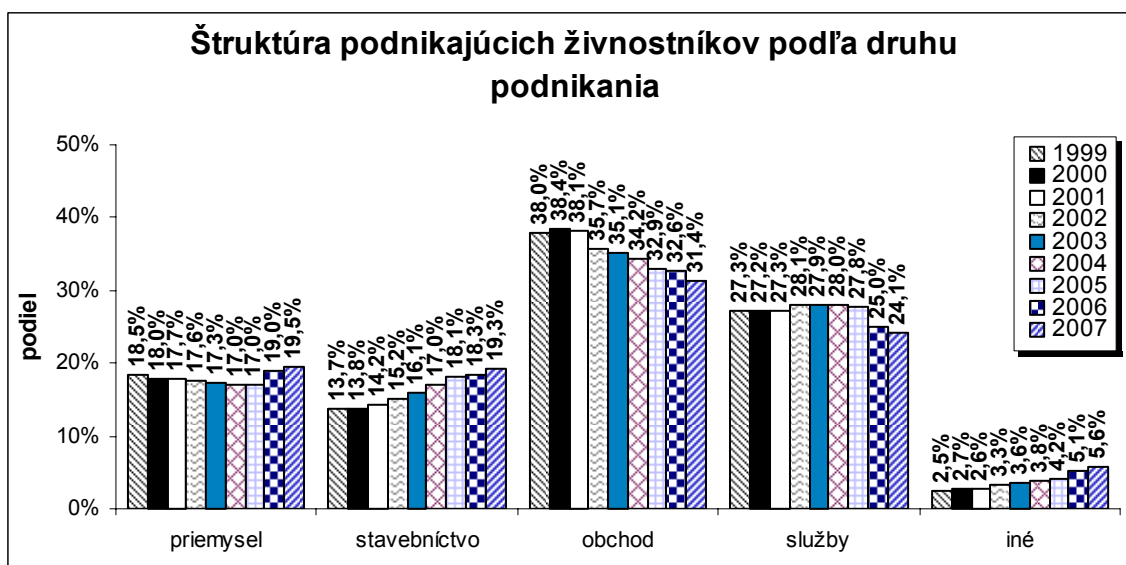
PRÍLOHA

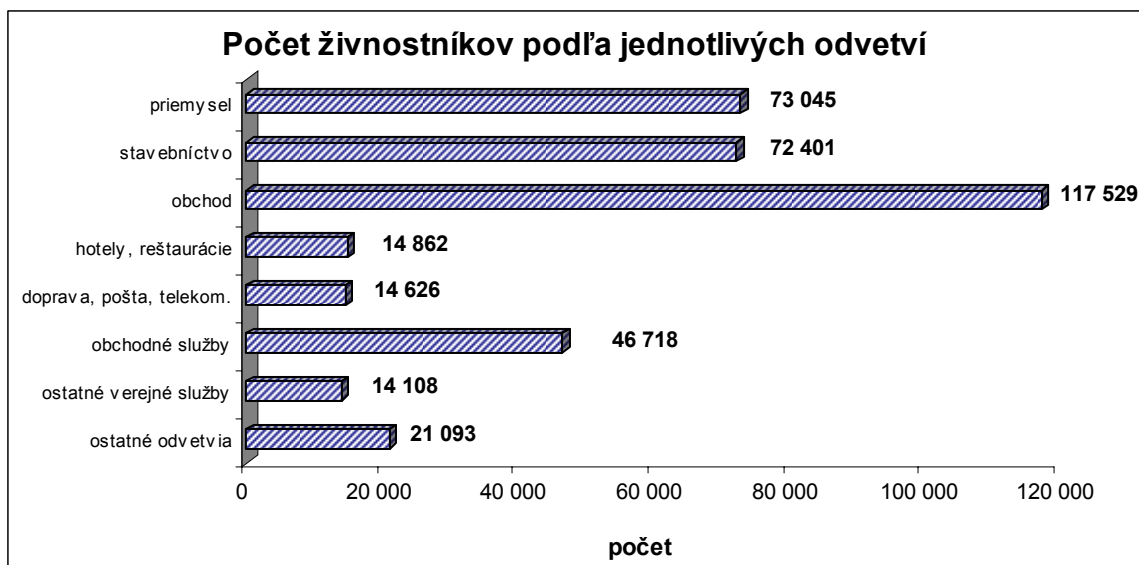
Graf č.1

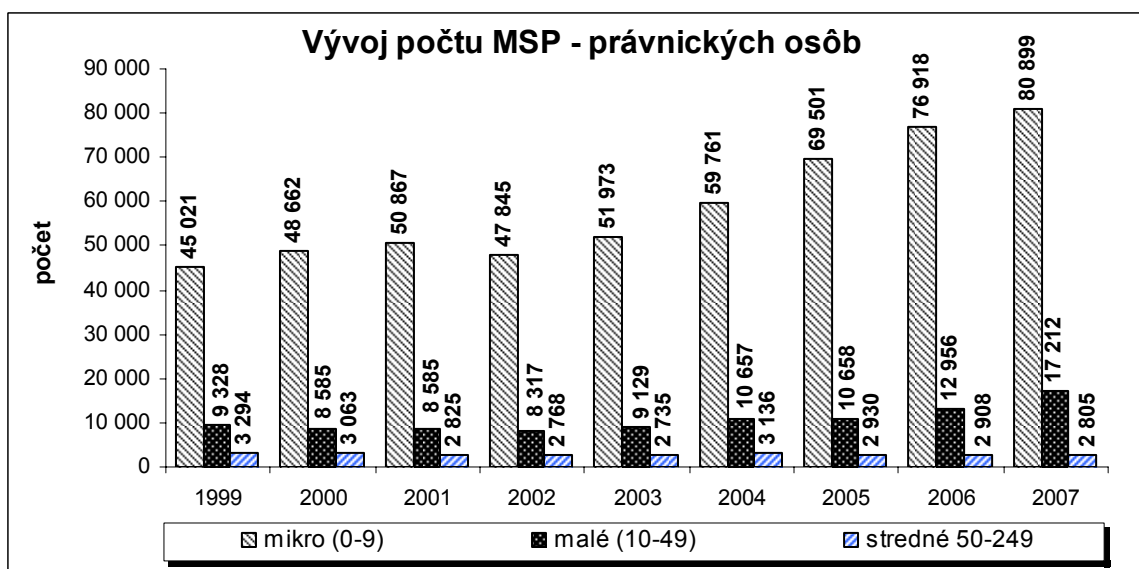
Graf č.2

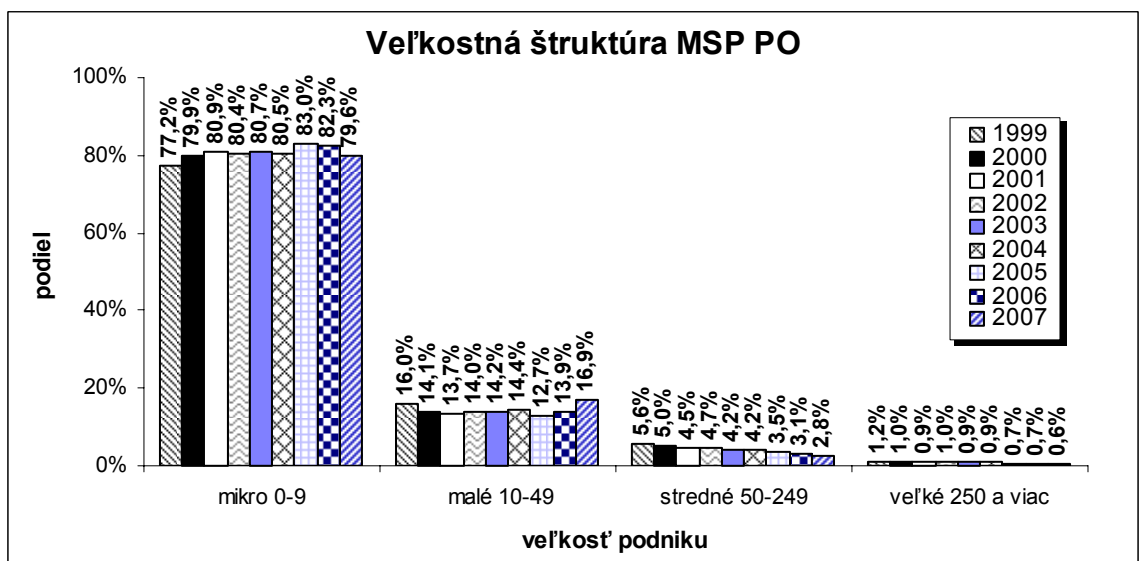
Graf č.3

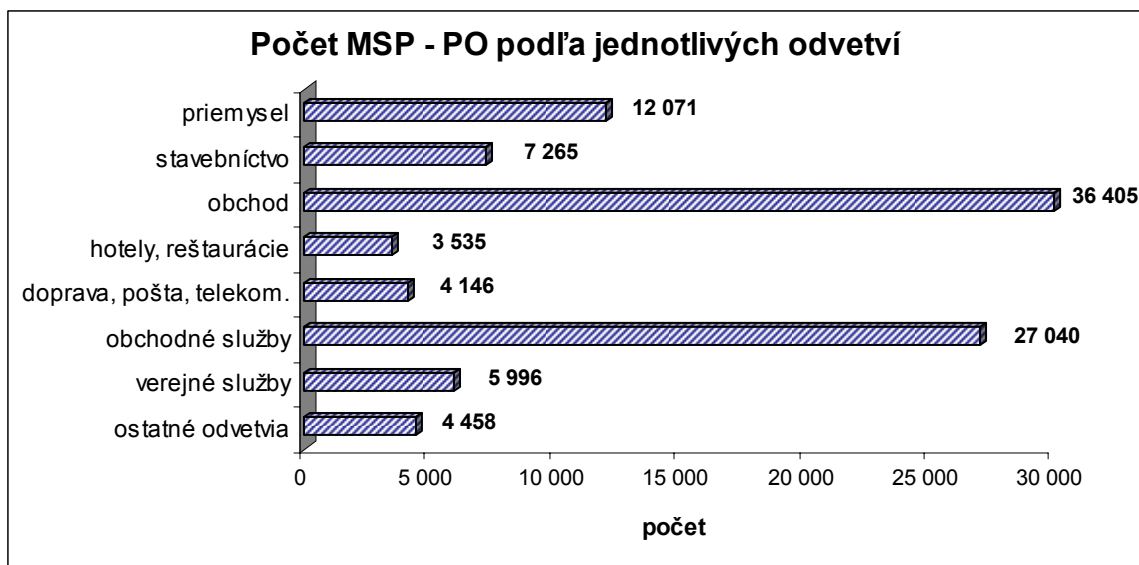
Graf č.4

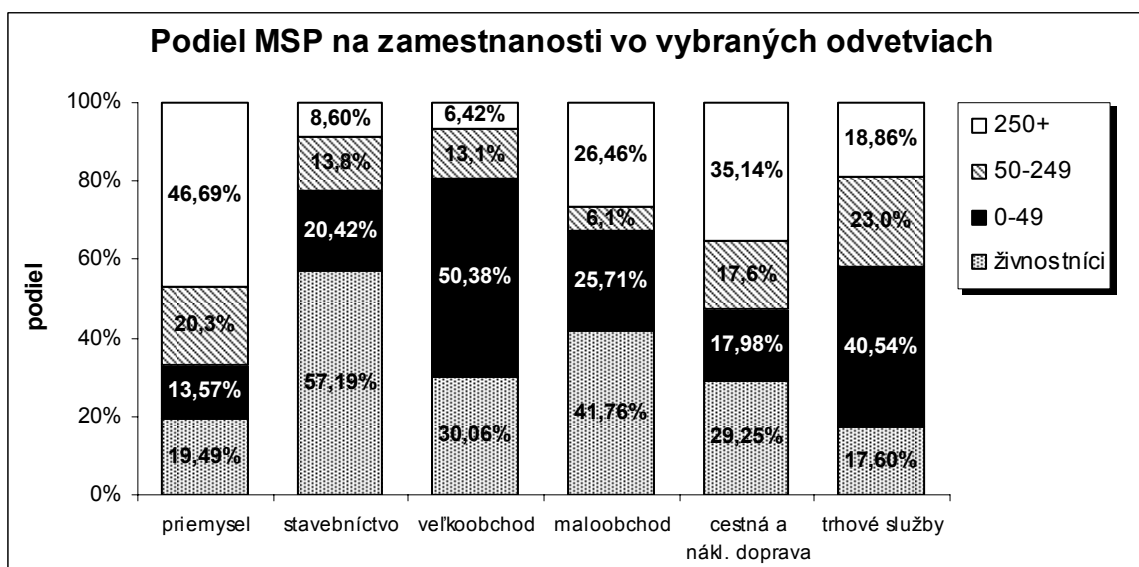
Graf č.5

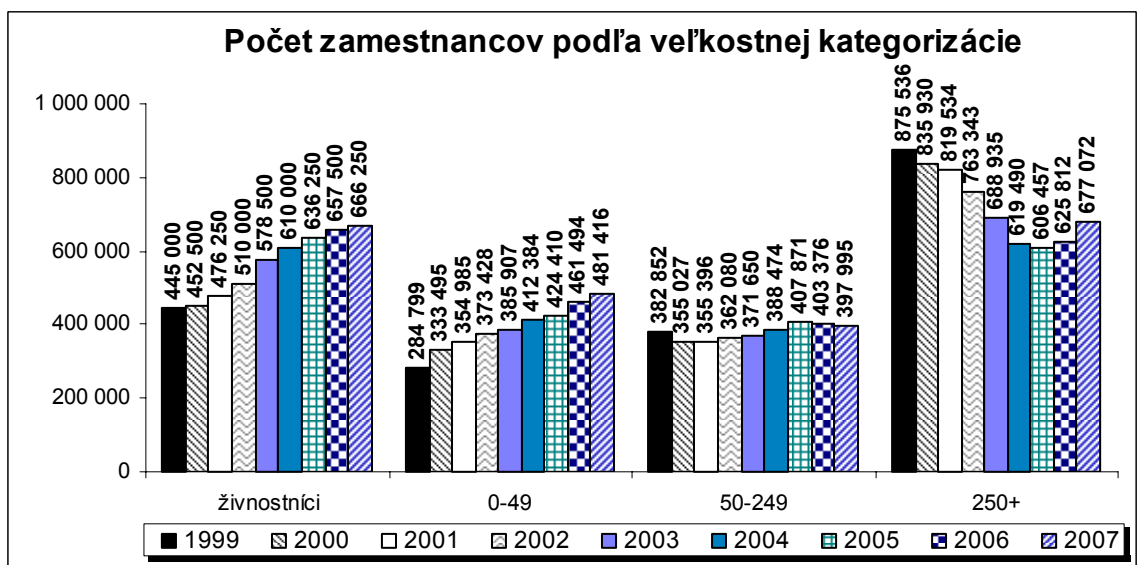
Graf č.6

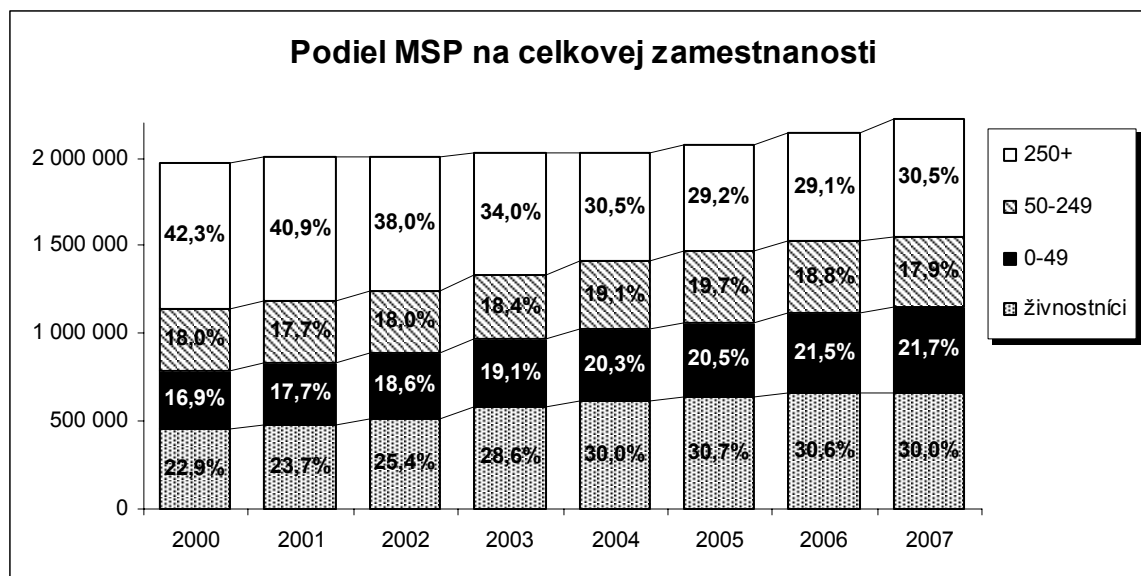
Graf č.7

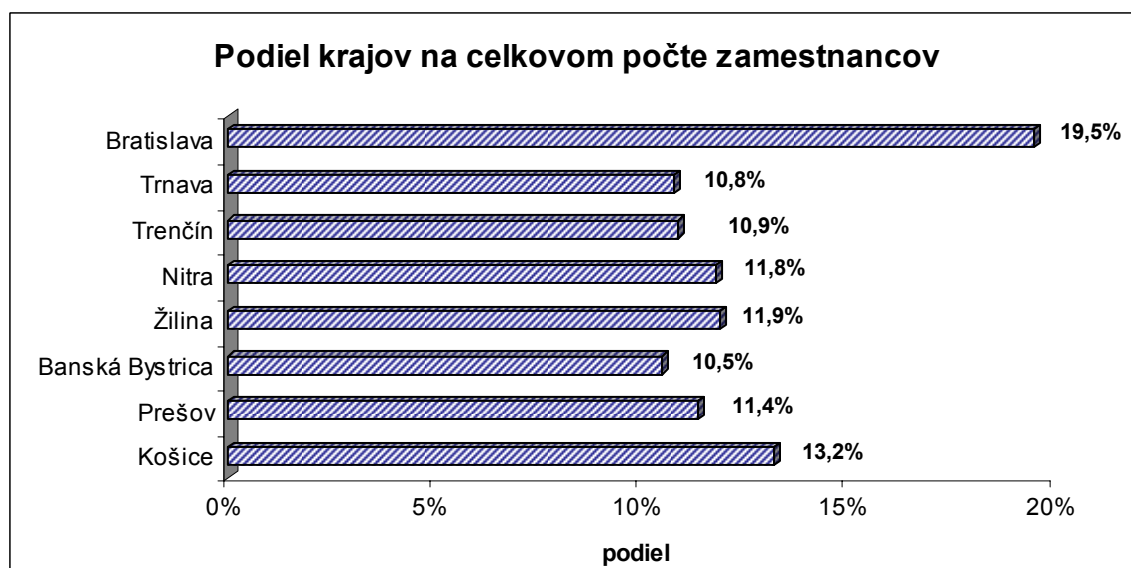
Graf č.8

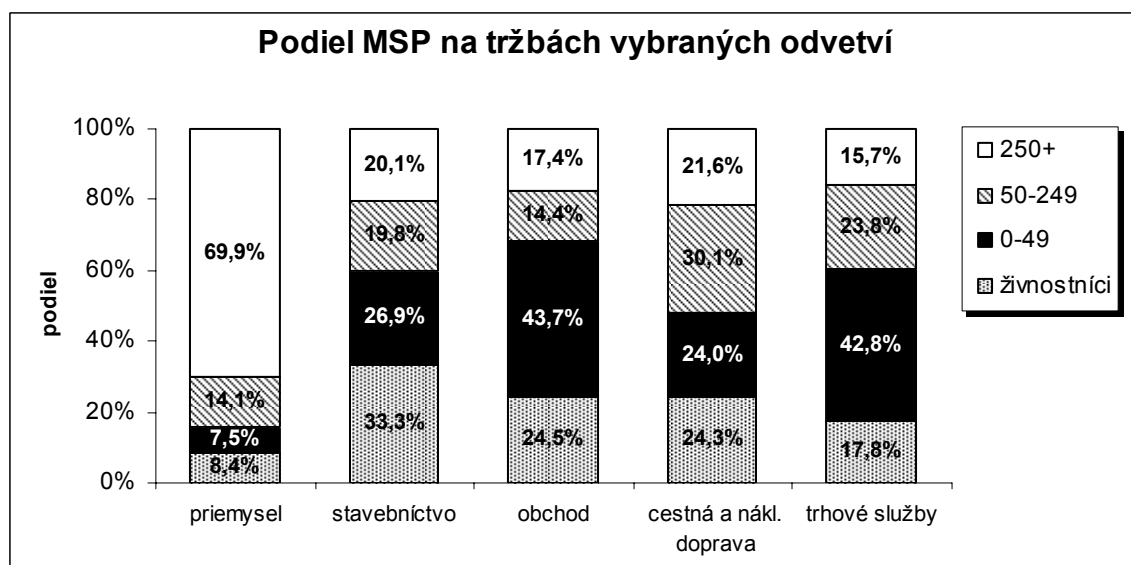
Graf č.9

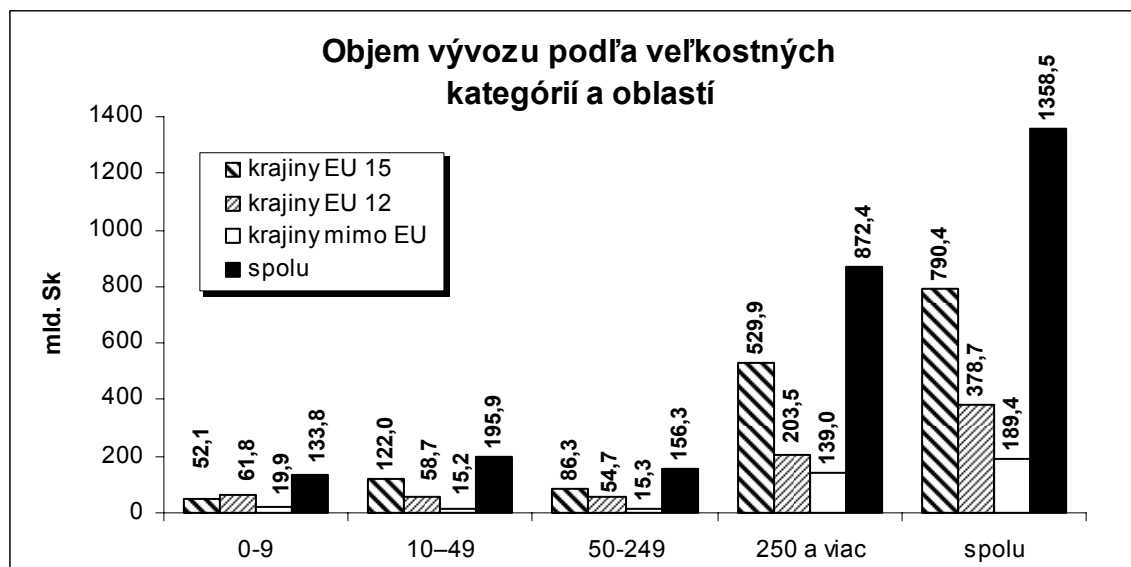
Graf č.10

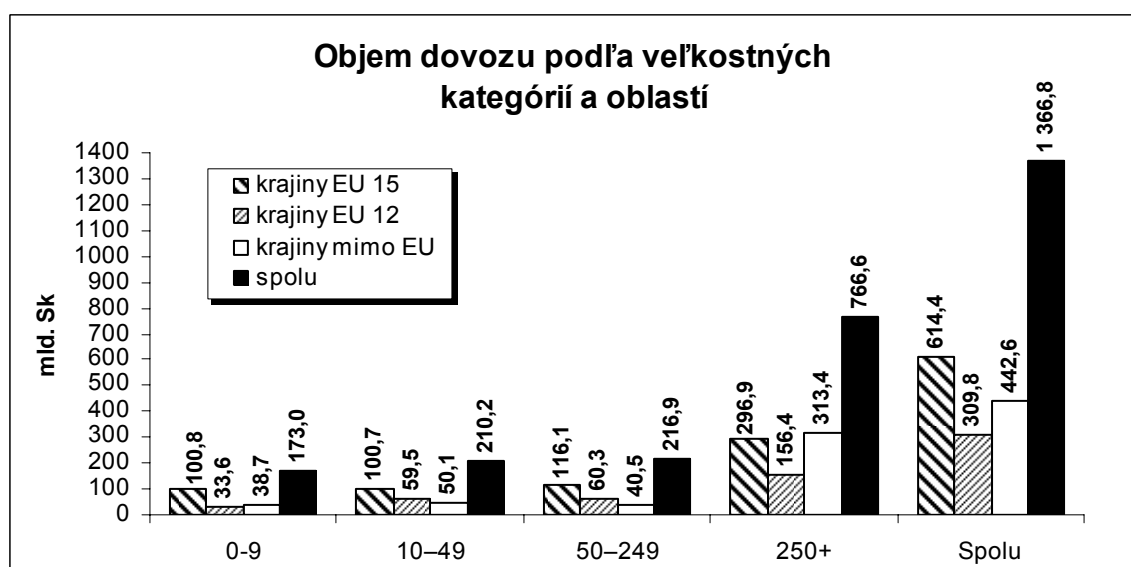
Graf č.11

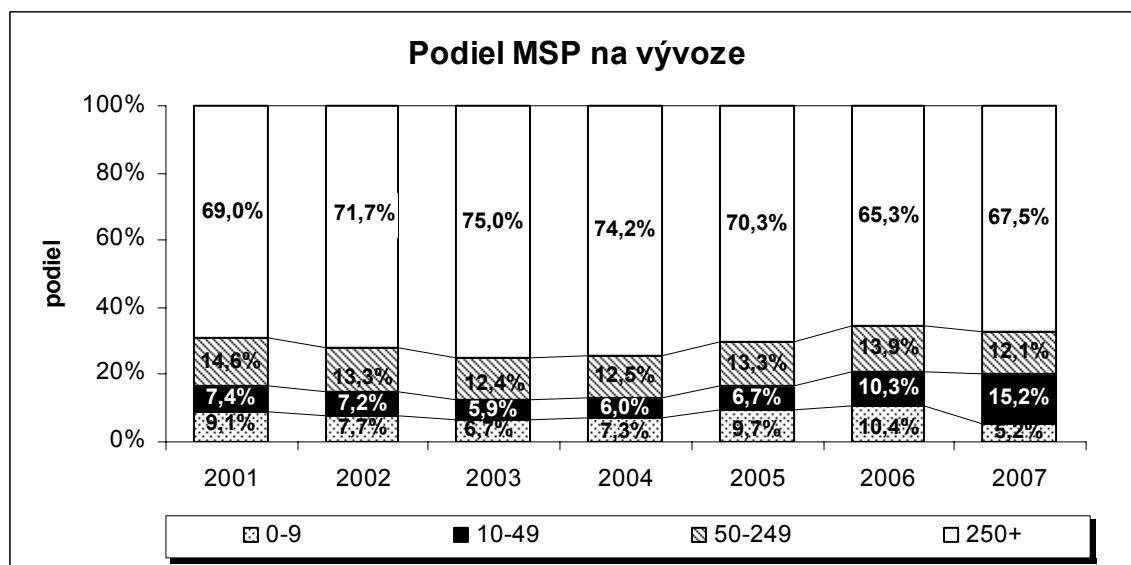
Graf č.12

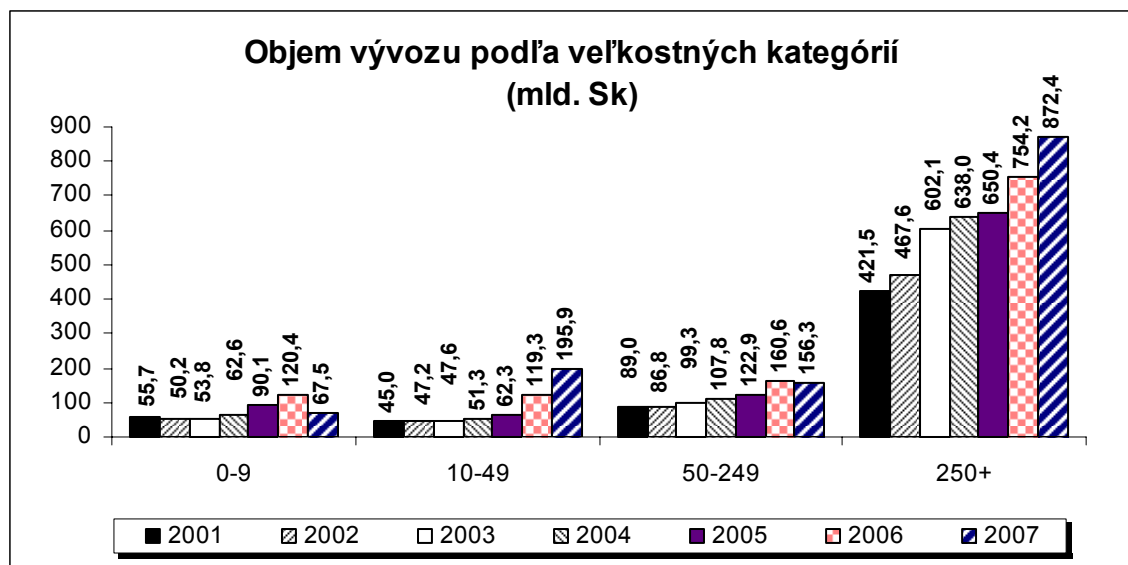
Graf č.13

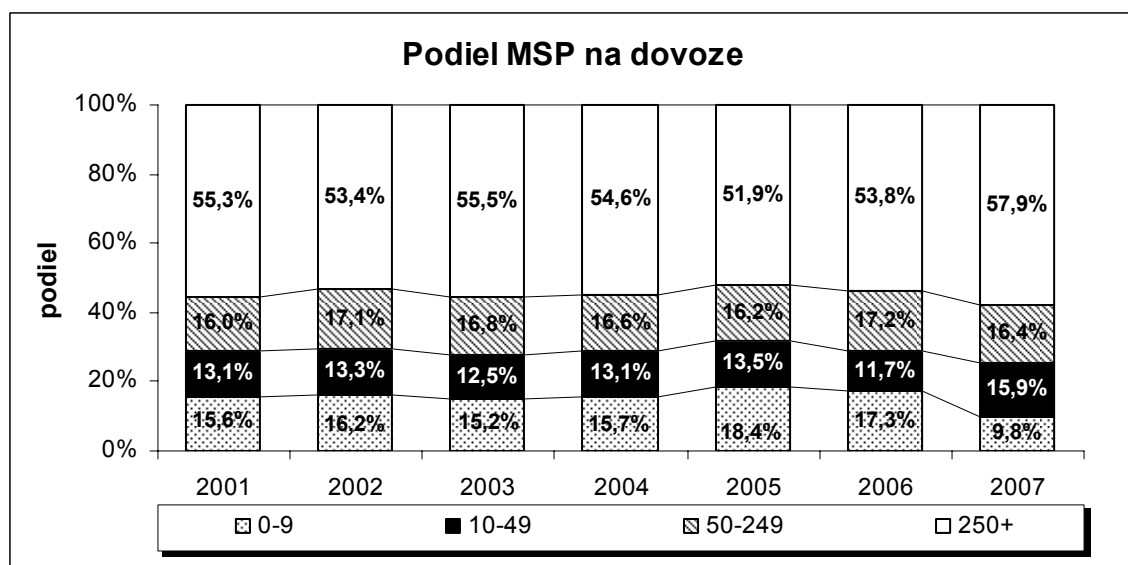
Graf č.14

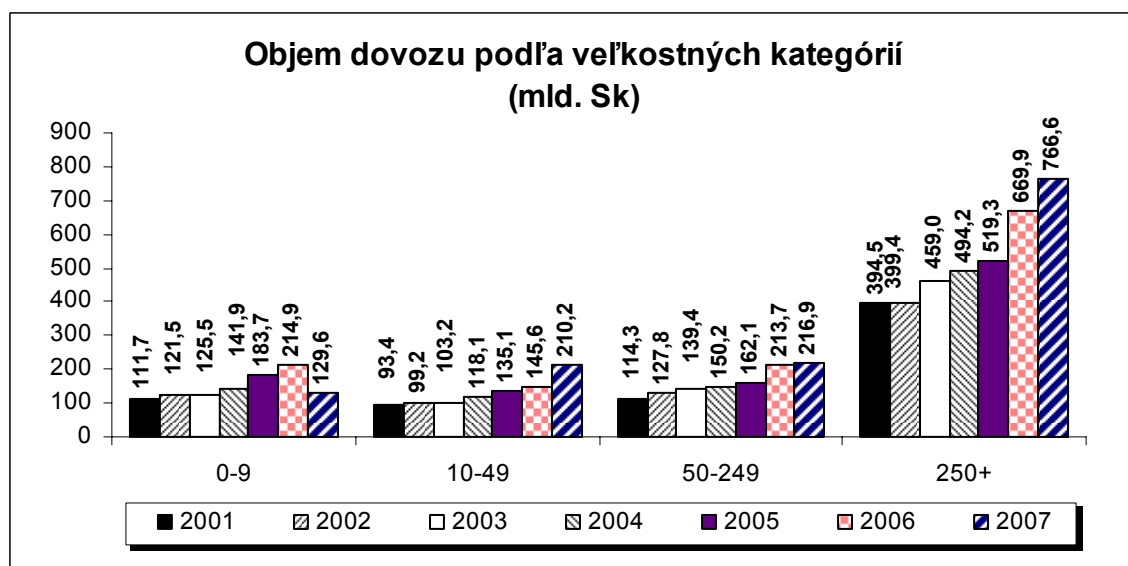
Graf č.15

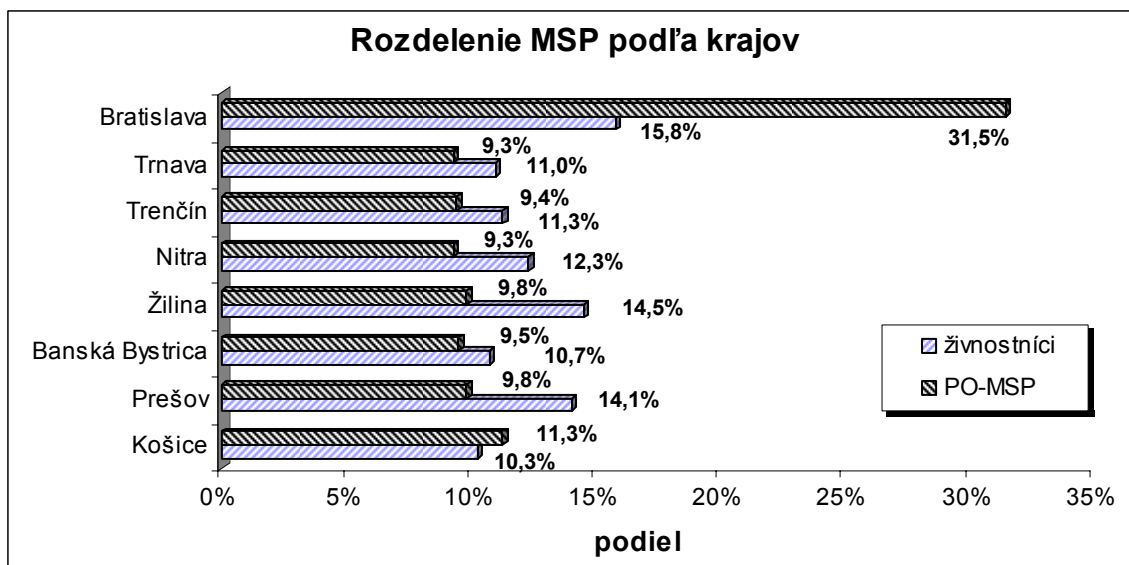
Graf č.16

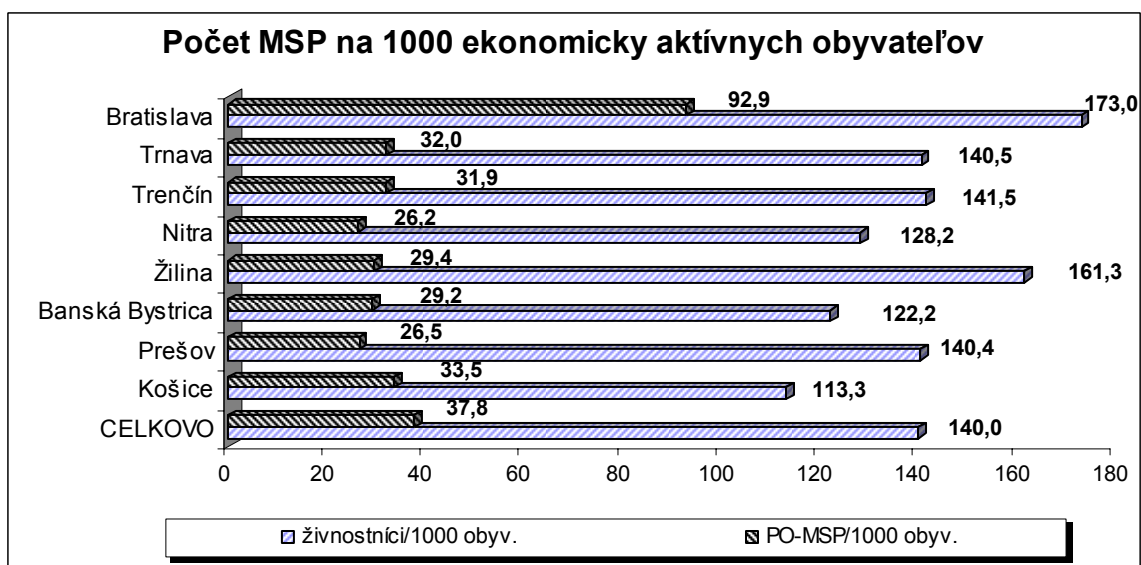
Graf č.17

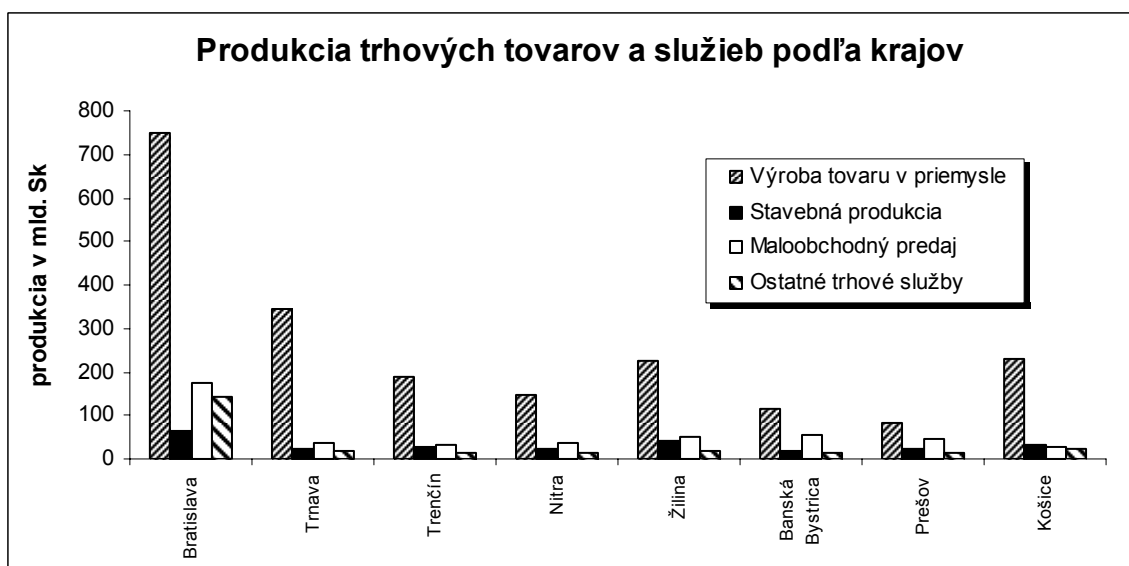
Graf č.18

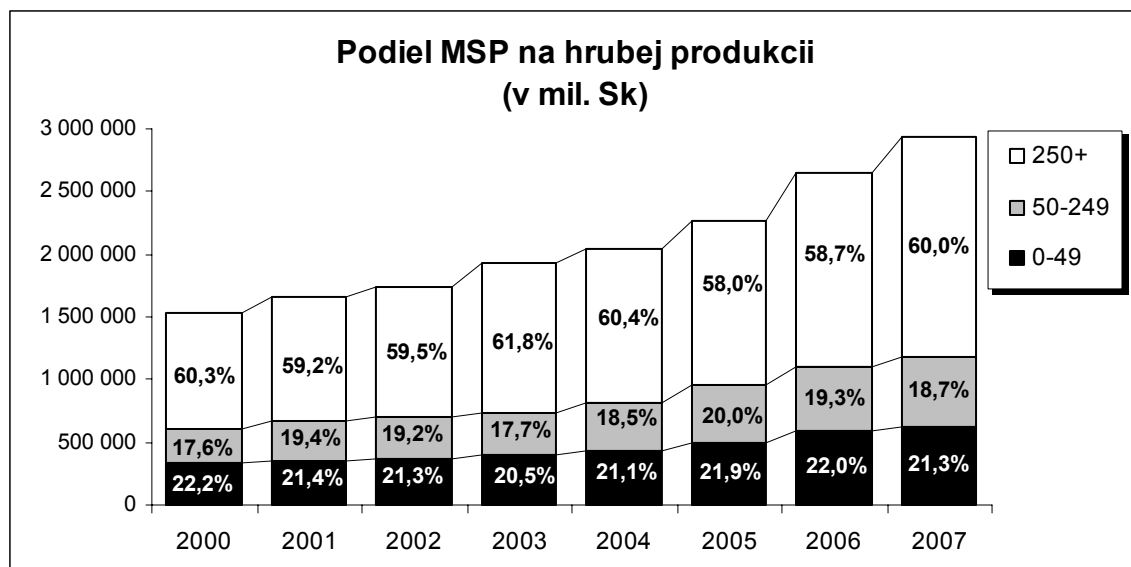
Graf č.19

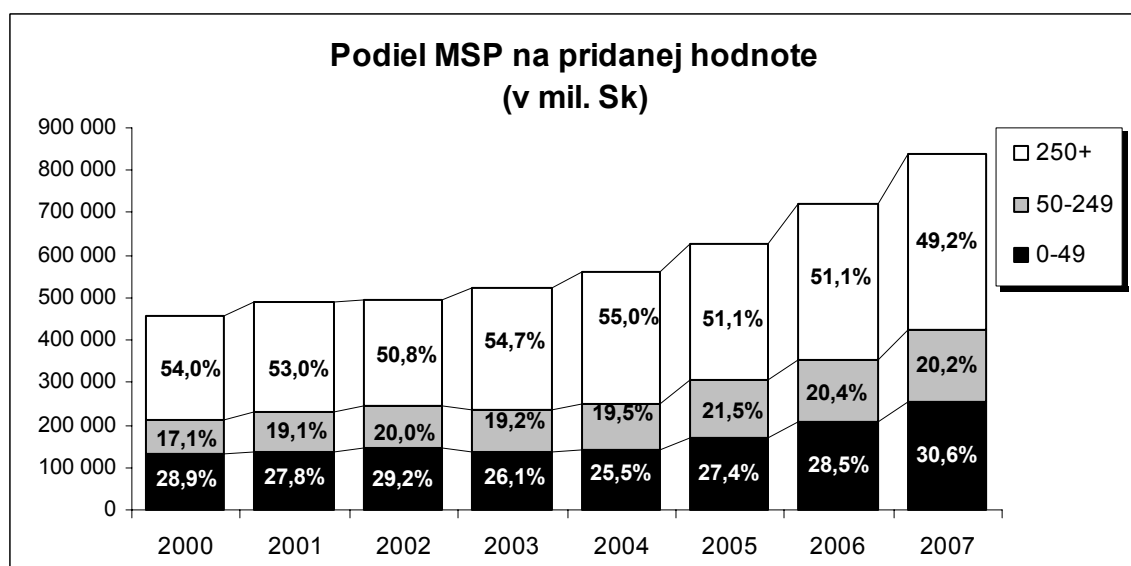
Graf č.20

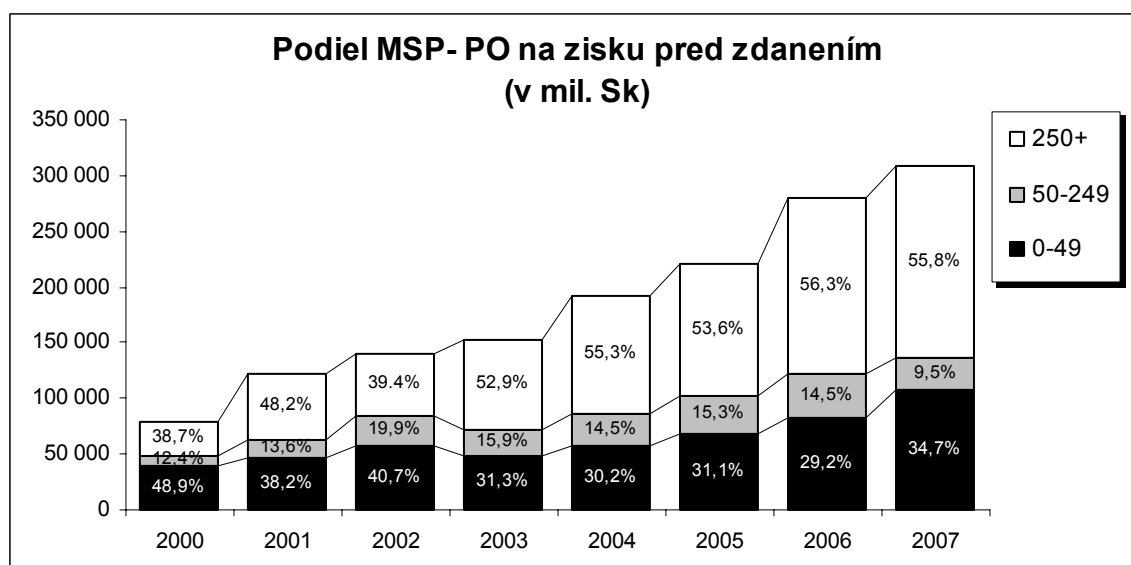
Graf č.21

Graf č.22

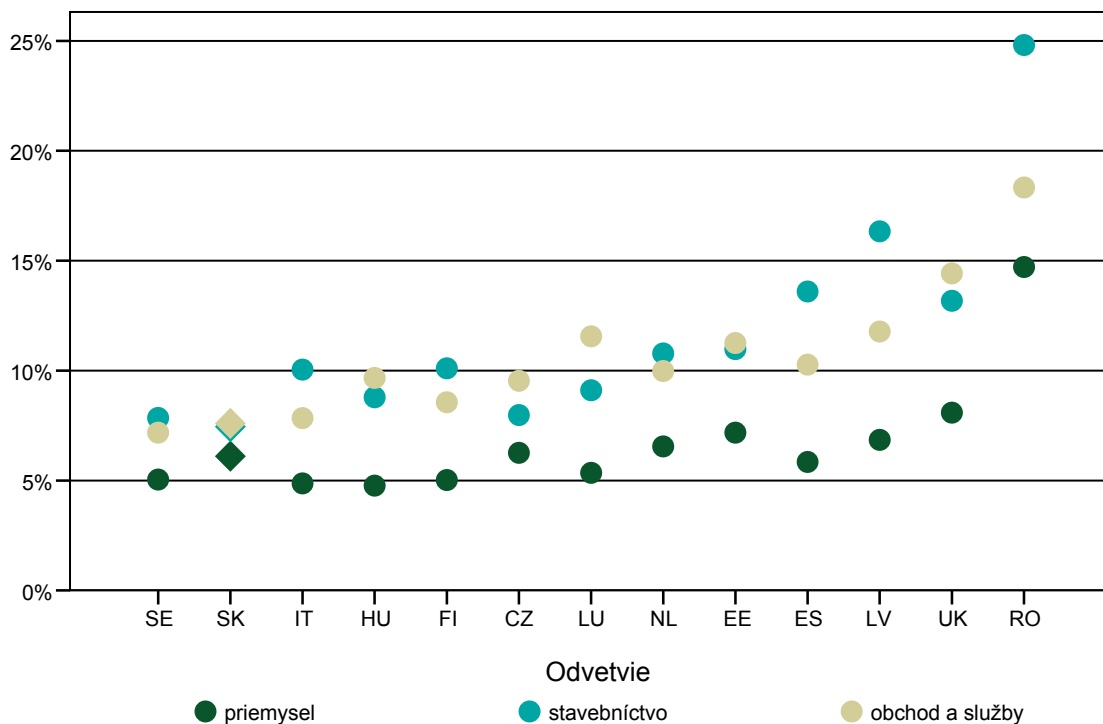

Graf č.23

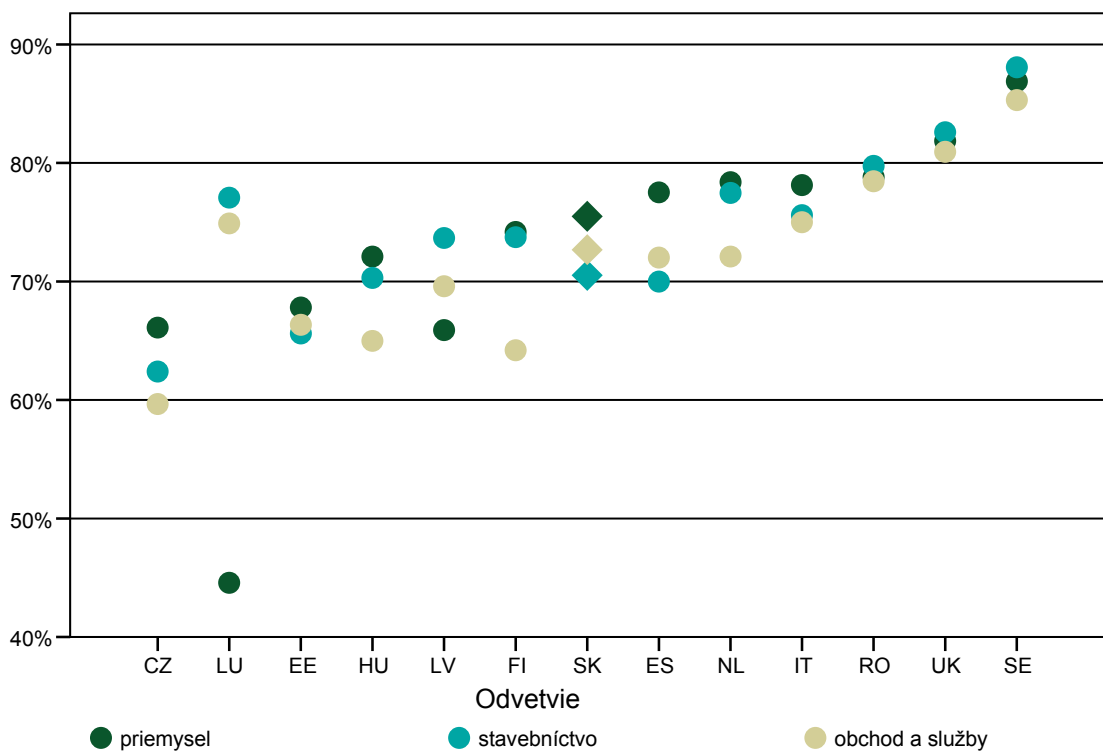
Graf č.24

Vzniknuté podniky (v %, 2005)

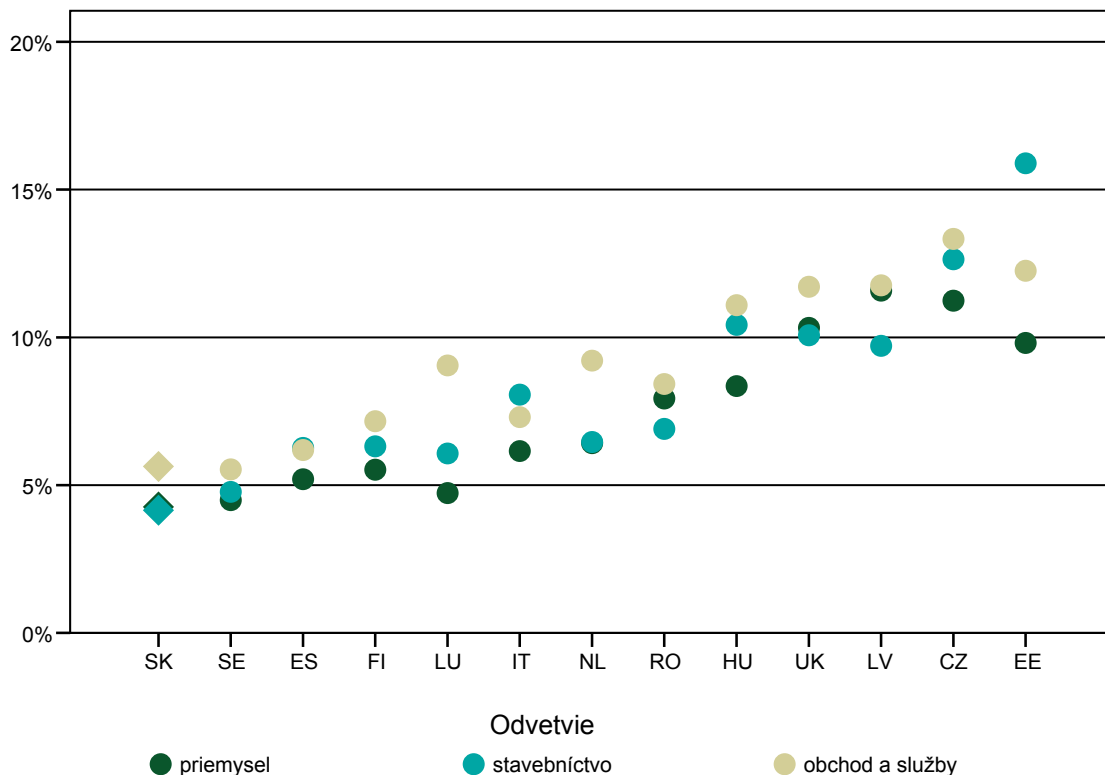
Graf č. 25

Aktívne podniky po dvoch rokoch od vzniku (v %, 2005)

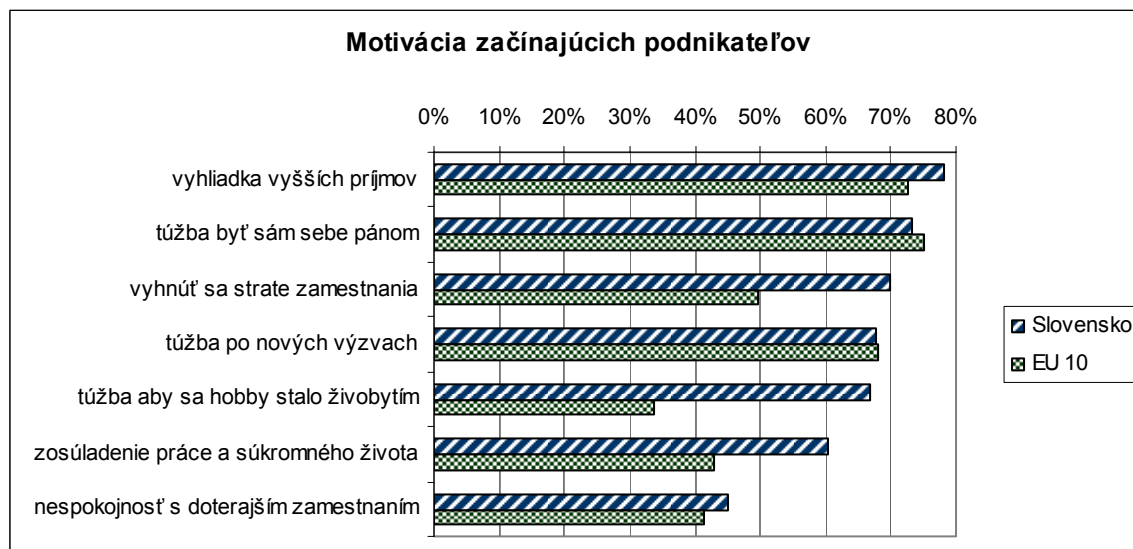

Graf č. 26

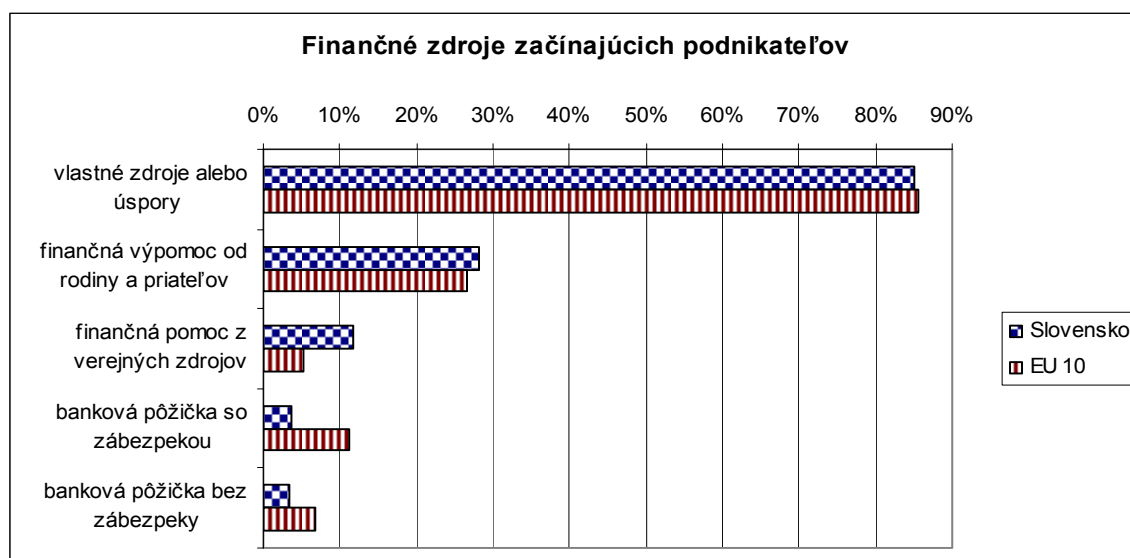
Zaniknuté podniky (v %, 2004)

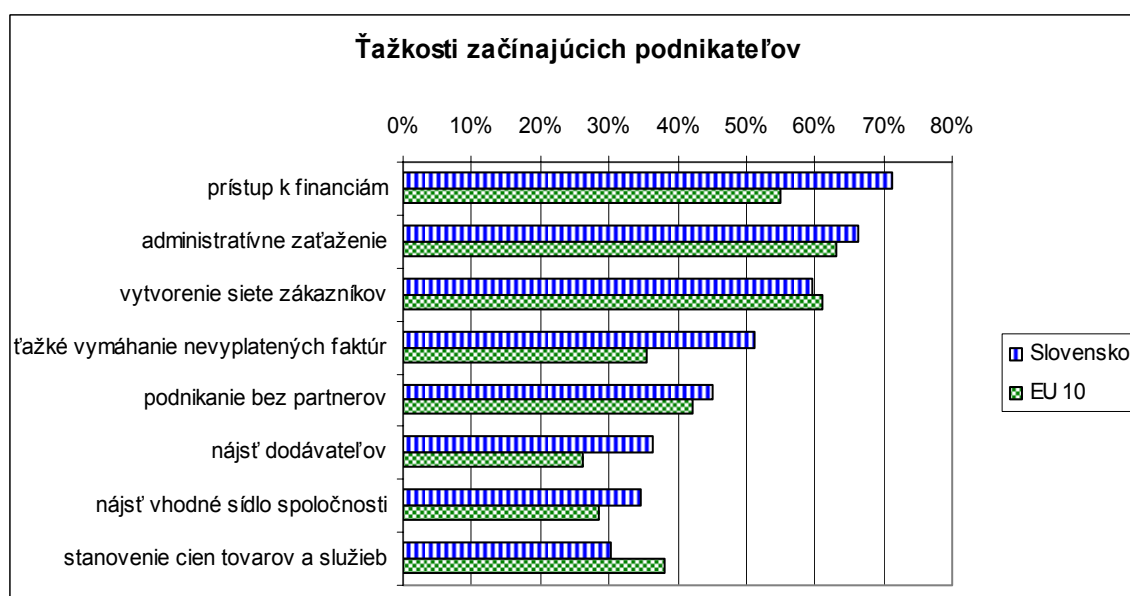
Graf č. 27

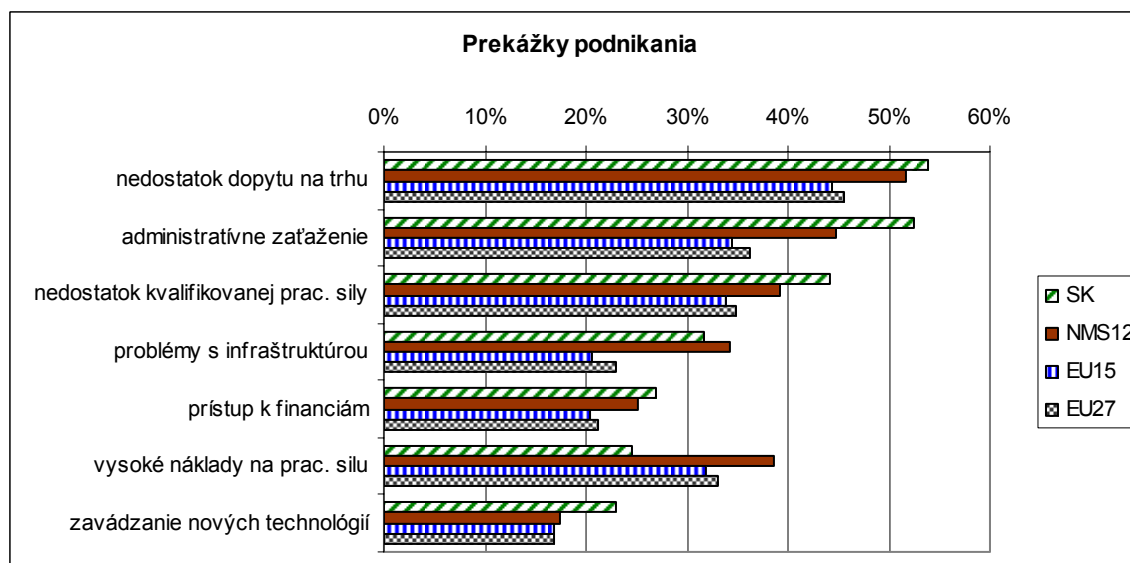
Graf č. 28

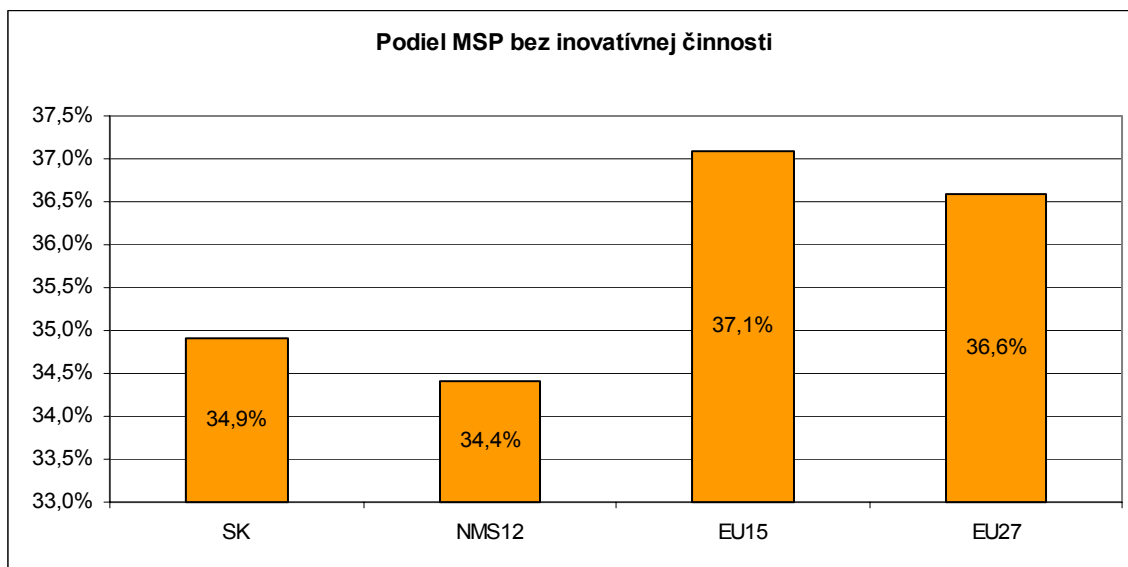
Graf č. 29

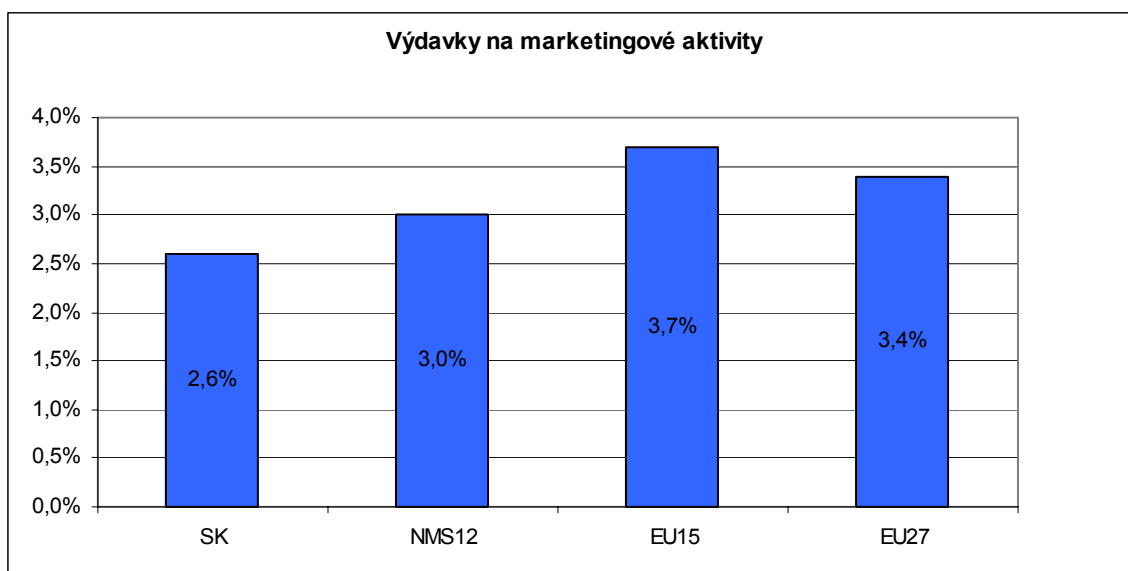
Graf č. 30

Graf č. 31

Graf č. 32

Graf č. 33

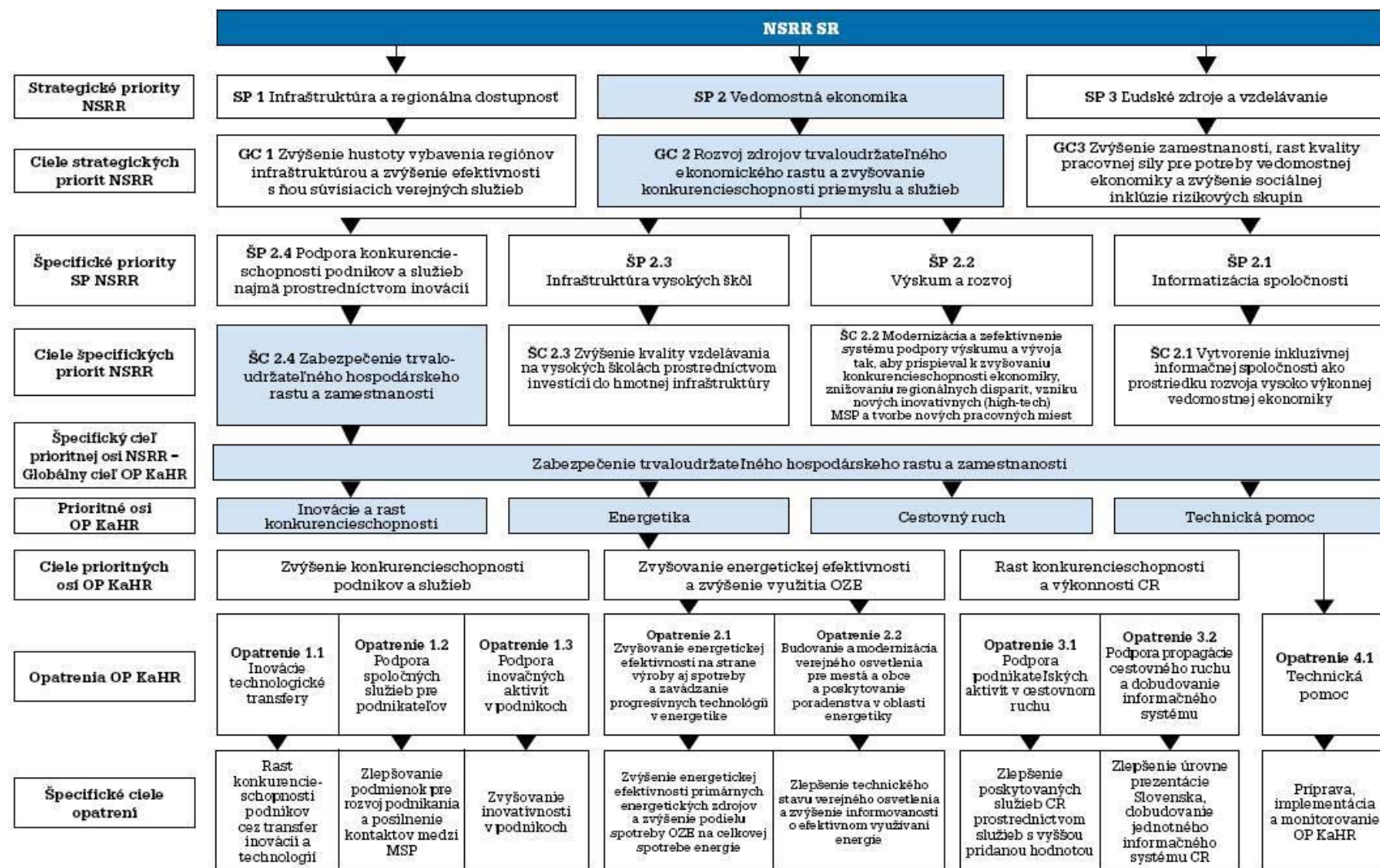
Príloha č. 5A – Tabuľka opatrení a schém SOP PS (štátnej pomoci a pomoci de minimis)
- schémy štátnej pomoci

Sprostredkovateľský orgán	Opatrenia SOP PS	Schémy štátnej pomoci	Príjemca pomoci / Konečný prijímateľ
NARMSP	1.1 Podpora rozvoja nových a existujúcich podnikov a služieb	- Schéma štátnej pomoci podpory malých a stredných podnikateľov - Dodatok č. 2 k schéme štátnej pomoci	súkromný sektor - podnikateľské subjekty
NARMSP SARIO	1.2 Podpora budovania a rekonštrukcie infraštruktúry	Projekty verejného sektora	verejný sektor (napr. VUC, obec)
SEA	1.3 Podpora podnikania, inovácií a aplikovaného výskumu	- Schéma štátnej pomoci na podporu priemyselného výskumu a predbežného vývoja - Dodatok č. 3 k schéme štátnej pomoci	súkromný sektor - podnikateľské subjekty
SEA	1.4 Podpora úspor energie a využitia obnoviteľných zdrojov energie	- Schéma štátnej pomoci na podporu úspor energie a využitia obnoviteľných energetických zdrojov - Dodatok č. 2 k schéme štátnej pomoci	súkromný sektor - podnikateľské subjekty
SARIO	1.5 Rozvoj zahraničnej spolupráce a image SR	- Schéma štátnej pomoci podpory medzinárodnej spolupráce - Dodatok č. 3 k schéme štátnej pomoci	súkromný sektor - podnikateľské subjekty
SACR	2.1 Podpora budovania a rekonštrukcie infraštruktúry cestovného ruchu	Projekty verejného sektora	verejný sektor (napr. VUC, obec)
SACR	2.2 Podpora podnikateľských aktivít cestovného ruchu	- Schéma štátnej pomoci podpory podnikateľských aktivít cestovného ruchu - Dodatok č. 2 k schéme štátnej pomoci	súkromný sektor - podnikateľské subjekty
SACR	2.3 Podpora propagácie cestovného ruchu a tvorba informačného systému	Individuálny projekt pre SACR	SACR

- schémy pomoci de minimis

Sprostredkovateľský orgán	Opatrenia SOP PS	Schémy pomoci de minimis	Príjemca pomoci
NARMSP	1.1 Podpora rozvoja nových a existujúcich podnikov a služieb	- Schéma podpory existujúcich a začínajúcich podnikateľov	súkromný sektor - podnikateľské subjekty
SEA	1.3 Podpora podnikania, inovácií a aplikovaného výskumu	- Schéma na podporu výskumu a vývoja, zavádzania systémov manažérstva kvality, ochrany priemyselných práv a zavádzania technických noriem do výrobných praxí a služieb - Dodatok č. 1 k schéme pomoci de minimis	súkromný sektor - podnikateľské subjekty
SEA	1.4 Podpora úspor energie a využitia obnoviteľných zdrojov energie	- Schéma na podporu trvalo udržateľného rozvoja - Dodatok č. 1 k schéme pomoci de minimis	súkromný sektor - podnikateľské subjekty
SARIO	1.5 Rozvoj zahraničnej spolupráce a image SR	- Schéma podpory medzinárodnej spolupráce - Dodatok č. 1 k schéme pomoci de minimis	súkromný sektor - podnikateľské subjekty

PREPOJENIE STRATÉGIE OP KAHR S NSRR SR NA ROKY 2007-2013

Príloha 5C - SZRB

Prehľad o poskytnutých zárukách v rámci záručných programov realizovaných SZRB podľa regionálneho členenia

Kraj	Poskytnuté záruky – kumulatív (v tis. Sk)		Poskytnuté záruky – rok 2007 (v tis. Sk)	
	počet	výška	počet	výška
Bratislavský	689	3 159 966	177	659 585
Trnavský	633	2 450 078	26	96 932
Trenčiansky	403	1 376 827	53	132 993
Nitriansky	978	3 009 030	39	116 463
Žilinský	410	1 944 490	85	440 044
Banskobystrický	742	2 203 905	85	270 502
Prešovský	586	1 706 933	30	71 350
Košický	477	1 543 713	56	178 850
SPOLU	4 918	17 394 941	551	1 966 718

Prehľad o poskytnutých zárukách v rámci záručných programov realizovaných SZRB podľa odvetvového členenia

Odvetvie	Poskytnuté záruky – kumulatív (v tis. Sk)		Poskytnuté záruky – rok 2007 (v tis. Sk)	
	počet	výška	počet	výška
výroba	516	4 216 927	56	352 543
obchod	791	2 418 878	234	405 565
služby	800	2 363 241	176	813 242
cestovný ruch	109	604 526	5	52 950
poľnohospodárstvo	2 413	5 455 613	10	59 100
iné	289	2 335 755	70	283 319
Spolu	4 918	17 394 941	551	1 966 718

Prehľad o poskytnutých úveroch realizovaných prostredníctvom SZRB podľa regionálneho členenia.

Kraj	Akceptované úvery – kumulatív (v tis. Sk)		Akceptované úvery – rok 2007 (v tis. Sk)	
	počet	výška	počet	výška
Bratislavský	439	3 434 192	37	270 945
Trnavský	410	2 247 504	51	199 264
Trenčiansky	469	1 929 414	98	263 301
Nitriansky	496	2 042 058	59	110 653
Žilinský	404	2 591 106	36	377 548
Banskobystrický	694	3 149 173	62	147 034
Prešovský	360	2 392 292	30	176 290
Košický	517	1 965 319	34	240 487
Spolu	3 789	19 751 059	407	1 785 522

Prehľad o poskytnutých úveroch realizovaných prostredníctvom SZRB podľa odvetvového členenia.

Odvetvie	Akceptované úvery – kumulatív (v tis. Sk)		Akceptované úvery – rok 2007 (v tis. Sk)	
	počet	výška	počet	výška
výroba	740	5 616 967	39	142 728
obchod	526	1 987 924	35	104 290
služby	471	2 456 060	89	257 184
cestovný ruch	428	1 996 652	33	127 160
poľnohospodárstvo	1 246	4 285 231	174	575 067
iné	378	3 408 224	37	579 093
Spolu	3 789	19 751 059	407	1 785 522

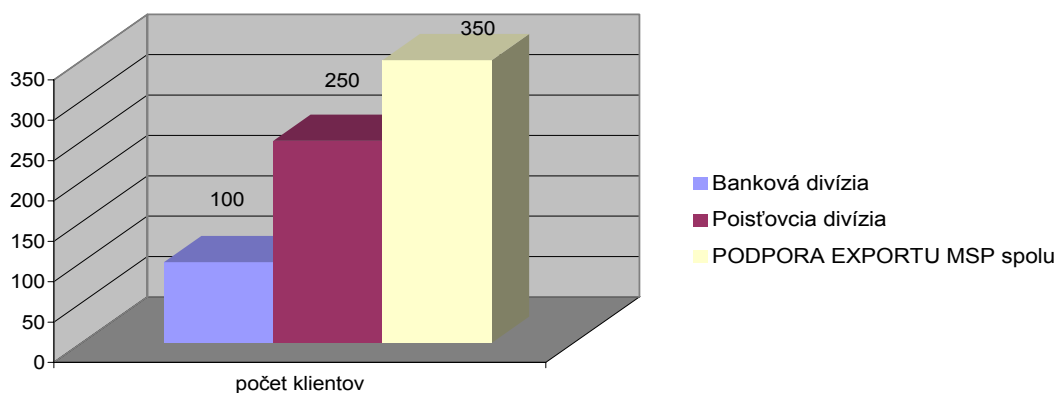
Príloha č. 5D - EXIMBANKA SR

Príloha č.1

	počet obchodov	podpora exportu (tis. Sk)
Záruky	41	727 512
Priame zmenky	81	1 534 187
Odkupy pohľadávok	1337	1 046 311
Banková divízia SPOLU	1459	3 308 010
Poist'ovacia divízia SPOLU	N/A	6 500 000
PODPORA EXPORTU MSP spolu		9 808 010

	počet klientov
Banková divízia	100
Poist'ovacia divízia	250
PODPORA EXPORTU MSP spolu	350

počet MSP klientov EXIMBANKY SR

Odvetvová štruktúra - banková divízia	tis. Sk	%
Strojársky priemysel	746 958	22,6%
Drevospracujúci priem.	735 728	22,2%
Elektrotechnický priemysel	396 147	12,0%
Potravinársky priemysel	267 047	8,1%
Ľahký priemysel	237 986	7,2%
Stavebný priemysel	229 803	6,9%
Hutnícky priemysel	12 671	0,4%
Ostatný	681 670	20,6%
Spolu:	3 308 010	100,0%

Teritoriálna štruktúra - banková divízia	tis. Sk	%
EÚ	2 320 950	70,2%
Bývalé SNŠ	783 835	23,7%
EZVO	2 229	0,1%
Ostatné krajiny OECD	70 939	2,1%
Blízky a Stredný Východ	40 503	1,2%
Juhovýchodná Ázia	18 567	0,6%
Ostatné	70 987	2,1%
SPOLU:	3 308 010	100,0%

SITC- banková divízia	tis. Sk	%
Priemyselné výrobky	1 303 137	39,4%
Stroje a prepr. zariadenia	646 895	19,6%
Surový materiál	566 781	17,1%
Trhové výrobky	425 952	12,9%
Potraviny	105 211	3,2%
Chemikálie	20 180	0,6%
Ostatné	239 854	7,3%
Spolu:	3 308 010	100,0%

Príloha 5E - PPA - Súhrnné údaje o poskytnutej štátnej a minimálnej pomoci v roku 2007

Názov podporného titulu	Celkový objem poskytnutých podpôr [mil. Sk]	Počet žiadateľov	Podiel na objeme žiadostí	Podiel titulu na objeme podpôr	Priemerná výška pomoci na žiadosť [mil. Sk]
Dotácia na založenie a vedenie plemennej knihy alebo plemenárskej evidencie (§4 nariadenia vlády SR č. 369/2007)	21,600000	8	0,72%	11,64%	2,700000
Dotácia na kontrolu úžitkovosti, testovanie a odhad plemennej hodnoty zvierat (§5 nariadenia vlády SR č. 369/2007)	2,400000	2	0,18%	1,29%	1,200000
Dotácia na odstraňovanie a likvidáciu živočíšnych vedľajších produktov (§ 6 nariadenia vlády SR č. 369/2007)	15,500000	1	0,09%	8,35%	15,500000
Dotácia na prezimovanie včelstiev (§10 nariadenia vlády SR č. 369/2007)	1,922178	69	6,24%	1,04%	0,027857
Dotácia na úhradu straty spôsobenej nepriaznivými poveternostnými udalosťami na poľnohospodárskych plodinách (§ 13 nariadenia vlády SR č. 369/2007)	110,000000	547	49,5%	59,29%	0,201096
Dotácia na platby poistného v poľnohospodárstve (§ 16 nariadenia vlády SR č. 369/2007)	24,315274	451	40,81%	13,1%	0,053914
Dotácia na účasť na výstavách (§ 17 nariadenia vlády SR č. 369/2007)	2,318110	4	0,36%	1,25%	0,579527
Dotácia na účasť na výstavách (Schéma minimálnej pomoci č. DM-2/2007)	1,595046	11	0,99%	0,86%	0,145004
Dotácia na úhradu škôd vzniknutých v dôsledku veterinárnych opatrení (Ing. Štefan Ukrop - AGROUKDO, Dobrá Niva, Schéma individuálnej štátnej pomoci č. XA 132/2007)	3,451551	1	0,09%	1,86%	3,451551
Dotácia na účasť na celonárodnej poľnohospodárskej výstave v roku 2007 (Schéma štátnej pomoci č. XA 186/2007)	2,394192	10	0,9%	1,29%	0,239419
Dotácia na úhradu škôd vzniknutých v dôsledku veterinárnych opatrení (Schéma minimálnej pomoci – klusavka oviec)	0,028686	1	0,09%	0,02%	0,028686
Celkom	185,525037	1105	100%	100%	0,167870

Príloha č: 5 F

Údaje o schválených projektoch v rámci SOP P-RV v roku 2007

Opatrenie	Celkový počet schválených projektov za dané opatrenie	Celkový schválený príspevok zo SOP P-RV v tis. Sk	Priemerný počet zamestnancov k 31. 12.								
			1-10			11-50			51-250		
			p.p.	p.ž.	príspevok	p.p.	p.ž.	príspevok	p.p.	p.ž.	príspevok
op.1.1 Investície do poľnohospodárskych podnikov	27	247 377	15	15	105 000	5	5	55 689	6	4	58 197
op.1.2 Zlepšenie spracovania a predajnosti poľnohospodárskych produktov	3	107 943	2	2	7 877	0	0	0	1	1	100 066
op. 2.1.2 Verejno-prospešné investície (lesy neziskové)	10	39 884	3	3	4 374	5	5	19 872	2	2	15 638
op. 2.2.1 Spracovanie rýb a propagácia rybích výrobkov	1	7 572	0	0	0	0	0	0	1	1	7 572
op.2.3.2 Diverzifikácia poľnohospodárskych činností	3	37 406	2	2	29 943	0	0	0	1	1	7 463
Celkom	44	440 182	22	22	147 195	10	10	75 561	11	9	188 936
Opatrenie	Celkový počet schválených projektov za dané opatrenie	Celkový schválený príspevok zo SOP P-RV v tis. Sk	Priemerný počet zamestnancov ku dňu podania žiadosti								
			1-10			11-50			51-250		
			p.p.	p.ž.	príspevok	p.p.	p.ž.	príspevok	p.p.	p.ž.	príspevok
op.1.1 Investície do poľnohospodárskych podnikov	27	247 377	16	16	106 587	4	4	54 103	7	5	86 688
op.1.2 Zlepšenie spracovania a predajnosti poľnohospodárskych produktov	3	107 943	2	2	7 877	0	0	0	0	0	0
op. 2.1.2 Verejno-prospešné investície (lesy neziskové)	10	39 884	3	3	4 374	6	6	23 143	1	1	12 367
op. 2.2.1 Spracovanie rýb a propagácia rybích výrobkov	1	7 572	0	0	0	0	0	0	1	1	7 572
op.2.3.2 Diverzifikácia poľnohospodárskych činností	3	37 406	2	2	29 943	0	0	0	1	1	7 463
Celkom	44	440 182	23	23	148 781	10	10	77 246	10	8	114 089

Vysvetlivky k tabuľkám:

údaj o priemernom počte zamestnancov je čerpaný zo žiadosti o NFP a to len za opatrenia,

ktoré sa týkajú podnikateľského prostredia - podpory malých a stredných podnikov a v rámci ktorých boli schválené projekty v priebehu roka 2007

p.p. - počet schválených projektov

p.ž. - počet žiadateľov (KP/PP), ktorým bol schválený projekt/projekty

príspevok - schválený príspevok zo SOP P-RV v tis. Sk

Príloha č: 5 G

Údaje o schválených projektoch v rámci Plánu rozvoja vidieka SR 2004-2006 v roku 2007

Opatrenie	Celkový počet schválených projektov v roku 2007 za dané opatrenie	Celkový schválený príspevok z PRV SR 04-06 v tis. Sk	Priemerný počet zam. k 31. 12.								
			1-10			11-50			51-250		
			p.p.	p.ž.	príspevok	p.p.	p.ž.	príspevok	p.p.	p.ž.	príspevok
op. 1-Investície do poľnohospodárskych podnikov	1	2 149							1	1	2 149
op.4.1 - Plnenie noriem	71	166 007	15	15	34 152	25	25	59 450	30	30	69 567
op.4.2 - Poradenstvo	320	16 536	104	104	5 676	119	119	5 995	96	96	4 808
op. 6 - Zlepšenie spracovania a predajnosti poľnohospodárskych produktov	1	4 614				1	1	4 614			
op.8 - Zalesňovanie poľnohospodárskej pôdy	10	18 955	9	9	17 352	1	1	1 603	0	0	0
Celkom	403	208 261	128	128	57 179	146	146	71 663	127	127	76 525
Opatrenie	Celkový počet schválených projektov za dané opatrenie	Celkový schválený príspevok z PRV SR 04-06 v tis. Sk	Priemerný počet zamestnancov ku dňu podania žiadosti								
			1-10			11-50			51-250		
			p.p.	p.ž.	príspevok	p.p.	p.ž.	príspevok	p.p.	p.ž.	príspevok
op. 1-Investície do poľnohospodárskych podnikov	1	2 149							1	1	2 149
op.4.1 - Plnenie noriem	71	166 007	15	15	34 152	26	26	62 287	29	29	66 730
op.4.2 - Poradenstvo	320	16 536	106	106	5 778	120	120	6 037	93	93	4 665
op. 6 - Zlepšenie spracovania a predajnosti poľnohospodárskych produktov	1	4 614				1	1	4 614			
op.8 - Zalesňovanie poľnohospodárskej pôdy	10	18 955	9	9	17 352	1	1	1 603	0	0	0
Celkom	403	208 261	130	130	57 281	148	148	74 542	123	123	73 545

Vysvetlivky k tabuľkám:

údaj o priemernom počte zamestnancov je čerpaný zo žiadosti o NFP a to len za opatrenia,

ktoré sa týkajú podnikateľského prostredia - podpory malých a stredných podnikov a v rámci ktorých boli schválené projekty v priebehu roka 2006